

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
DİNLER TARİHİ BİLİM DALI**

**MODERN KORE'DEKİ YENİ DİNİ HAREKETLERDEN
WON BUDİZMİ ve CHEONDOGYO**

**NUREFŞAN NUR AYTOP
158107041010**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN:
DOÇ. DR. NERMİN ÖZTÜRK**

KONYA-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Nurefşan Nur Aytıp
	Numarası	158107041010
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Felsefe ve Din Bilimleri / Dinler Tarihi
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Nermin Öztürk
	Tezin Adı	Modern Kore'deki Yeni Dini Hareketlerden Won Budizmi ve Cheondogyo

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan *Modern Kore'deki Yeni Dini Hareketlerden Won Budizmi ve Cheondogyo* başlıklı bu çalışma 4.10/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Doç. Dr.	Nermin Öztürk	
2	Doç. Dr.	Ahmet Aras	
3	Doç. Dr.	Cemil Kutlutürk	

T.C.
NECMEETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Nurefşan Nur Aytop		
	Numarası	158107041010		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Felsefe ve Din Bilimleri / Dinler Tarihi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	Modern Kore'deki Yeni Dini Hareketlerden Won Budizmi ve Cheondogyo			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Nurefşan Nur Aytop

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Nurefşan Nur Aytıp		
	Numarası	158107041010		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Felsefe Ve Din Bilimleri / Dinler Tarihi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Nermin Öztürk		
Tezin Adı	Modern Kore'deki Yeni Dini Hareketlerden Won Budizmi Ve Cheondogyo			

Sekülerleşmenin etkisi ile beraber yaşanan zihniyet değişimi inanç alanında da etkisini göstermektedir. Modern dünyanın yarattığı manevi boşluklar insanları yeni arayışlara itmiştir. Böylece dinlerde ihya ve yenileme hareketleri de görülmeye başlanmıştır. Kore topraklarında da bunun yansıması görülmektedir.

Kore'deki yeni dini hareketlerden olan Won Budizmi ve Cheondogyo tarihi, sosyal ve kültürel yapının da etkisiyle 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkmıştır. Doğuşu, yayılışı, öğretisi ve pratiklerini ele aldığımız Won Budizmi ve Cheondogyo'nun inananları tarafından bağımsız birer din oldukları iddia edilse de eklektik ve senkretik özellikler taşımaları sebebiyle yeni dini hareketler arasında olduklarına kanaat etmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: *Dinler tarihi, Yeni Dini Hareketler, Kore, Won Budizmi, Cheondogyo.*

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Nurefsan Nur Aytöp		
	Student Number	158107041010		
	Department	Philosophy and Religious Sciences/ History of Religions		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Doç. Dr. Nermin Öztürk		
Title of the Thesis/Dissertation	Won Buddhism and Cheondogyo: New Religious Movements in Modern Korea			

The change of mentality experienced with the effect of secularization also shows its effect in the field of belief. The spiritual gaps created by the modern world pushed people into new searches. Thus, revival and renewal movements have started to be seen in religions. This is reflected in the Korean territory.

Won Buddhism and Cheondogyo, one of the new religious movements in Korea, emerged in the late 19th and early 20th centuries, also influenced by historical, social and cultural structures. We believe that they are among the new religious movements because of their eclectic and syncretic features, although they are claimed to be independent religions by Won Buddhism and Cheondogyo's believers whose origins, spread, teachings, and practices are discussed.

Keywords: *History of Religions, New Religious Movements, Korea, Won Buddhism, Cheondogyo.*

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	iii
BİLİMSEL ETİK SAYFASI	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
KISALTMALAR.....	ix
ÖNSÖZ.....	x
GİRİŞ	1
A. Konunun Amaç ve Önemi	1
B. Konunun Metod ve Yöntemi	2
C. Konunun Sınırlılıkları.....	2
D. Konunun Kaynakları	2
1. BÖLÜM	3
KORE TARİHİNDE DİNLER.....	3
1.1. Kore'ye Genel Bir Bakış	3
1.2. Kore Tarihinin Işığı Altında Dinî Yapı	4
2. BÖLÜM	8
WON BUDİZMİ (WONBULGYO).....	8
2.1. Wonbulgyo Kurucusunun Hayatı ve Aydınlanması	8
2.2. Won Budizmi Nedir?	13
2.3. Won Budizmi'nin Öğretileri	15
2.3.1. Won Budizmi'nde Nihai Hakikat İnancı: İl Won Sang.....	15
2.3.2. Won Budizmi'nde Üçlü Pratik Anlayışı	15
2.3.3. Won Budizmi'nde Dört Lütuf'un Anlamı.....	16
2.3.4. Won Budizmi'nde Bulunan Dört Büyük İlke.....	17
2.4. Won Budizmi'nde Buda'ya Dua Etmenin Yolu	17
2.5. Won Budizmi Pratikleri	18
2.5.1. Won Budizmi'nde Zamandan Münezze Zen Anlayışı ve Pratiği	18
2.5.2. Won Budizmi'nde Oturma Meditasyonu	19
2.5.3. Won Budizmi'nde Zihin Pratiği.....	20
2.6. Won Budizmi'nde Din Adamı ve Özellikleri: Jongbeobsa.....	21
2.7. Won Budizmi'nde Müntesiplerin Gündelik Yaşamı	21
2.8. Won Budizmi'nde Müntesiplerin Dereceleri	22
2.9. Won Budizmi'nde Tapınaklar ve Kutsal Mekânlar	23

2.10. Won Budizmi Yeni Bir Din Midir?	24
3. BÖLÜM.....	28
CHEONDOGYO	28
3.1. Cheondogyo Kurucusunun Hayatı ve Aydınlanması	28
3.2. Cheondogyo Nedir?	30
3.3. Cheondogyo Öğretileri.....	32
3.3.1. Cheondogyo’da İnsan ve Tanrı’nın Eşitliği Felsefesi: Innaecheon.....	32
3.3.2. Tanrı’nın Erdemini Bütün Dünyaya Açıklamak.....	34
3.3.3. Cheondogyo’da Tanrı Anlayışı	35
3.3.4. Cheondogyo’da Kâinat Anlayışı	36
3.3.5. Cheondogyo’da İnsan Anlayışı	37
3.3.6. Cheondogyo’da Ahiret Anlayışı.....	38
3.4. Cheondogyo Pratikleri ve Törenleri.....	39
3.4.1. Meditasyon ve Yöntemi.....	39
3.4.2. Dine Giriş Töreni.....	39
3.4.3. Her Gün Yapılan İbadet: Maeilgidoshik.....	41
3.4.4. Pazar Günü İbadeti Shiilshik	42
3.4.5. Özel Dua.....	44
3.4.6. Cheondogyo’da Yapılan Kutlama Törenleri.....	45
3.5. Cheondogyo’da Tapınaklar ve Kutsal Mekanlar	46
3.6. Cheondogyo Yeni Bir Din Midir?	49
SONUÇ	51
KAYNAKÇA	53
EKLER	59
EK 1: 4 AĞUSTOS 2019 Tarihinde Güney Kore’de Won Budizmi Seul Şubesi’nde Şube Müdürü Sayın Han DeokCheon ile Yaptığımız Röportaj.....	59
EK 2: 11 AĞUSTOS 2019 Tarihinde Güney Kore’de Cheondogyo Merkez Tapınağı’nda Prof. Dr. Kim ChunSeong ve Cheondogyo Tanıtım Görevlisi Sayın Kim HoSeong ile Yaptığımız Röportaj	68
EK 3: 4 AĞUSTOS 2019 Tarihinde Won Budizmi Seul Şubesi’nde Çektiğimiz Bazı Fotoğraflar	84
EK 4: 11 AĞUSTOS 2019 Tarihinde Cheondogyo Merkez Tapınağı’nda Çektiğimiz Bazı Fotoğraflar	89
EK 5: 23 TEMMUZ 2019 Tarihinde Cheondogyo Busan Şehri Şubesi’ne Yaptığımız Gezi Esnasında Çekilen Bazı Fotoğraflar	95

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı Geçen Eser
s.	Sayfa
s.s.	Sayfa Sayısı
Çev.	Çeviren
Ed.	Editör
DTCF	Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi

ÖNSÖZ

19. yüzyılın sonları 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkmış olan Wonbulgyo ve Cheondogyo Kore'nin milli dinleri arasında sayılmaktadır. Bu çalışmamızda Won Budizmi ve Cheondogyo hakkında temel bilgiler sunulmaktadır.

Çalışmamızın ilk bölümünde Kore hakkında genel bilgiler verilmiş, yeni çıkan bu dini hareketlerin doğuşu ve yayılışını doğru okuyabilmek için Kore'nin tarihi ve dini yapısı konu edilmiştir. Won Budizmi kurucusu Park Chung Bin'in (1891-1943) hayatı ve aydınlanması konusuyla giriş yaptığımız ikinci bölümümüzde Won Budizmi'nin ne olduğu, öğretileri, pratikleri, din adamları, müntesipleri ve tapınakları ile kutsal mekanları konu edilerek son başlıkta Won Budizmi'nin yeni bir din olup olmadığı sorgulanmıştır. Üçüncü bölümümüzde ise Cheondogyo, kurucusu, öğretileri, ritüelleri, kutsal mekanları konu edilerek Donghak hareketi olarak başlayan bu dini hareketin bir din mi yoksa öğretisi mi olduğu tartışılmıştır. Tez bu üç bölümün değerlendirmesini içeren sonuç bölümüyle tamamlanmıştır. Ayrıca ekler kısmında Güney Kore'ye giderek gerçekleştirdiğimiz röportajlar ve çektiğimiz fotoğraflar bulunmaktadır.

“Modern Kore'deki Yeni Dini Hareketlerden Won Budizmi ve Cheondogyo” isimli tez çalışmam süresince bilhassa sabırla bana rehberlik ederek desteklerini esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Nermin Öztürk'e şükranları bir borç bilirim. Ayrıca yüksek lisans ders dönemim boyunca bilgilerinden istifade ettiğim saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Mehmet Aydın, Doç. Dr. Ahmet Aras, Prof. Dr. Sami Baybal'a ve kendileriyle röportaj yapma imkânı tanıyan Won Budizmi Seul Şube Müdürlüğü'nde müdür olarak görev yapın Sayın Han DeokCheon'a, Cheondogyo Merkez Tapınağı Tanıtım Görevlisi Sayın Kim HoSeong'a, Cheondogyo İdari İşler Müdürü olan ve aynı zamanda Busan Sanat Üniversitesi Doğu Felsefesi Bölümü'nde görevini sürdüren Prof. Dr. Kim ChunSeong'a şükranlarımı arz ederim.

Son olarak bana her anlamda destek olan anneme, babama ve kardeşlerime ve Kore'den getirdiği kaynaklarla yardımlarını esirgemeyen sevgili arkadaşım Changhee Yoon'a minnettarım ve ayrı ayrı çok teşekkür ederim.

Nurefşan Nur Aytop

Ankara- 2019

GİRİŞ

A. Konunun Amaç ve Önemi

Modernleşen dünyada maddi anlamda yaşanan gelişmeler manevi alanda da yansımaları bulmuştur. Rasyonelleşme ve sekülerleşmenin etkisiyle geleneksel inanç ve değerler kimi zaman güçsüzleşmiş ve onların yarattığı boşluk insanları yeni arayışlara itmiştir. Sekülerleşen toplumlarda yaşanan bu değişimler Kore topraklarına da yansımıştır. Bu çalışmamızın amacı tarihi, kültürel ve sosyal yapının etkisiyle ortaya çıkan yeni dini hareketlerden olan Won Budizmi ve Cheondogyo'yu tanımak, anlamak ve tahlil etmektir.

Yaptığımız araştırmalar sonucunda Kore'nin milli dinleri ile ilgili Türkiye'de herhangi bir çalışma yapılmadığını gördük. Modern dünyada iletişim ve ulaşım araçlarının gelişmesiyle beraber uluslararası ilişkiler hız kazanmıştır ve bu bağlamda ülkelerin politik anlamda birbirlerinin siyasi, kültürel ve dini boyutlarına hâkim olması ilişkilerin sağlıklı ilerlemesi açısından önem arz etmektedir. Aynı zamanda kişilerin bir ülkeyi tanınması da her boyutuyla bilmesiyle mümkün olabilmekte ve öğrenilen yeni bilgiler farklı bakış açılarıyla beraber bambaşka bir vizyona sahip olmayı da sağlayabilmektedir.

11 Ağustos 1949 tarihinde ülkemizin Kore Cumhuriyeti'ni bağımsız bir devlet olarak tanınmasıyla başlayan siyasi ilişkilerimiz Kore Savaşı'na katılmamızla beraber olumlu bir havada ilerlemeye devam etmiştir. Türk halkını "kan kardeş" olarak nitelendiren Güney Kore ile 2012 yılında Stratejik Ortaklık seviyesine yükseltilen ilişkilerimiz düzenli karşılıklı üst düzey ziyaretlerle gelişmektedir ve başta BM ve G20 olmak üzere uluslararası örgütlerde de yakın iş birliği içinde bulunmaktadır. Bu anlamda ciddi ilişkilerimizin olduğu Güney Kore'nin dini coğrafyasını tanımının karşılıklı ilişkiler açısından taraflara faydalı olacağını düşünmekteyiz.

Kore'nin milli dinlerinden olan Won Budizmi ve Cheondogyo'nun doğuşu, yayılışı, öğretisi ve pratiklerini ele alan bu çalışmamız Türkiye'de üzerine herhangi bir

çalışma yapılmamış olan bu dini hareketleri tanıtarak Dinler Tarihi sahasında bir boşluğu kapatabilmesi umuduyla kaleme alınmıştır.

B. Konunun Metod ve Yöntemi

Çalışmamızda deskriptif, tarihi ve fenomenolojik metodu kullanmanın yanı sıra istatistik verilere de yer verdik.

C. Konunun Sınırlılıkları

Tezimizin konusu Kore'deki milli dinlerden Won Budizmi ve Cheondogyo olmasından ötürü çalışmamızda Kore'de bulunan bu dini hareketlerin tarihleri, öğretileri, pratikleri, kutsal mekanları gibi temel bilgileri ve onların günümüzdeki durumları ile yeni ve bağımsız birer din olup olmadıkları üzerinde değerlendirmeler yapılmıştır. Ancak, konuyu daha iyi okuyabilmek için öncelikle Kore hakkında genel bilgiler ele alınmıştır.

D. Konunun Kaynakları

Kore'deki milli dinlerle ilgili olan tezimizde Kore dilinde yazılmış bilimsel eserlerin yanı sıra, İngilizce ve Türkçe kaynaklardan da istifade edilmiştir. Ancak bu araştırma Kore ile ilgili olduğu için daha çok Korece ve İngilizce kaynaklardan yararlanılmıştır. Tezimizin konusu hakkında farklı dillerdeki kaynaklar taranmış ve değerlendirmeler yapılmıştır. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi, Kore Kültür Merkezi Kütüphanesi ve Katar Milli Kütüphanesinde bulunan kaynaklardan, milli dinlerin kendilerine ait resmi internet sitelerinden faydalanılmış ve tasnife tabi tutulmuştur. Daha sonra bu verilerin araştırmamıza ışık tutacak kısımlarından yararlanılmıştır. Ayrıca Güney Kore'ye gidilerek Won Budizmi ve Cheondogyo mabetlerinde röportajlar gerçekleştirilmiş ve fotoğraflar çekilmiştir.

1. BÖLÜM

KORE TARİHİNDE DİNLER

1.1. Kore'ye Genel Bir Bakış

Kore dilinde Daehan¹ (Büyük Hanlık), JoSeon (Sabah Dinginliği Ülkesi) ya da HanGuk (Han Milletinin Ülkesi) olarak bilinen Kore, Asya'nın doğusunda olan bir yarımada ülkesidir. Uzak Asya'nın Pasifik Okyanusu'na açılan kapısı olması itibarıyla coğrafi bir önem taşıyan Kore yarımadası², batıda Sarı Deniz (Huang Denizi), güneyde Kore Boğazı, doğuda Japon Denizi (Kore'de Doğu Denizi olarak bilinir), kuzeyde ise Çin ve Rusya ile çevrilidir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kuzeyde Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ve güneyde Kore Cumhuriyeti olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Kuzey Kore'nin başkenti PyoengYang, Güney Kore'nin başkenti ise Seul'dür.

38-33 derece Kuzey enlemleriyle; 126-132 derece Doğu boylamları arasında bulunan Güney Kore, ılıman iklim kuşağında yer alır ve ülkede dört mevsim yaşanır. İlkbahar ve sonbaharın kısa olduğu Kore'de yazlar şaganak yağışlı, nemli ve sıcakken, kışlar soğuk, kurak ve kar yağışlıdır. Ülkenin %72'sini dağlık alanlar oluşturmuştur.³

Güney ve Kuzey Kore'nin her ikisinin de resmi dili, 15. Yüzyıl Joseon Hanedanlığı döneminde⁴ Kral SeJong'un oluşturduğu bir komisyon tarafından harflerin sesletimi esnasında dilin aldığı şekil ve yeryüzü-gökyüzü-insan üçgeni baz alınarak 1443 yılında hazırlanmış, 1446 yılında ise Hunminjeongeum adı verilen bir kitapla halka tanıtılmış olan, günümüzde 24 harften müteşekkil bulunan Korece yani Hangeul'dır.⁵

¹ Çalışmamızda Revised Romanization of Korean transkripsiyon sistemi kullanılmıştır.

² Mehmet Kürşad Ordu, *Amerikan Kamuoyunda Kore Harbi*, Berikan Yayınevi, Ankara, 2009, s.17.

³ WounSik Choi, Douglas H. Gordon, *Modern Korea*, National Development İnstitute, Seoul, Korea, 2002, s. 16.

⁴ *The National Atlas of Korea*, National Geographic Information Institute, 2009, s. III.

⁵ Seong Ju Kim-Mahmut Ertan Gökmen, *Korece Dilbilgisi*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2002, s. 2.

1.2. Kore Tarihinin Işığında Dinî Yapı

Korelilerin kurucu atası ve lideri olarak Dangun kabul edilir. Dangun, kabile devleti olan Gojoseon Krallığı'nı MÖ 2333 yılında kurmuştur. Gojoseon döneminde dini yapıya bakıldığı zaman totemizmin ağırlıklı olarak etkili olduğu görülmektedir. Krallara DanGunWangGeom denilmekteydi. Dangun, araştırmalara göre totemizdeki din adamı anlamına gelen 'daengeol' ya da Moğolca kökenli olan 'tengri' anlamına gelmektedir. Wanggeom ise 'kral' demektir.⁶

Üç Krallık Dönemi, Shilla, Goguryo ve Baekje ülkelerinin tarih sahnesinde olduğu döneme denir.⁷ Üç Krallık Dönemi, 660 yılında Baekje'nin⁸, 668 yılında ise Goguryo'nun yıkılışına kadar⁹ yaklaşık 700 yıl boyunca varlığını devam ettirmiştir. Üç Krallık Dönemi'nde Budizm öncelikle MS 372 yılında Çin'le komşu olan Goguryo'ya giriş yapmıştır.¹⁰ Böylece Çin'den gelen Budizm Kore topraklarına yayılmaya başlamıştır.

Goryeo döneminde (918-1392) ise uluslararası ticaret çok gelişmiş ve bir grup Arap tacirin burayı ziyaret etmesiyle Goryeo dünyada "Corea" olarak tanınmaya başlamıştır.¹¹ Kore Yarımadası'nın da tüccarlar aracılığıyla ilk defa İslamiyet ile bu dönemde tanıştığı tahmin edilmektedir.¹² Aynı zamanda Goryeo döneminde kurulan Gukjagam Üniversitesi'nde Konfüçyanizmin metinleri de okutulmuştur.¹³ Goryeo'nun devlet dini Budizm olmakla beraber son dönemlerine doğru dinde keşişlerin içki içmeye başlaması gibi çeşitli bozulmalar meydana gelmiştir ve ayaklanmalar baş göstermiştir. Bütün bunların ardından Goryeo dönemi sona ererek Joseon dönemi başlamıştır.

Joseon Krallığı, 1392'de kurularak 1910'a kadar 27 Kral ile 518 yıl hüküm sürmüştür. Joseon Krallığı döneminde Konfüçyanizm ön plana çıkmış ve Budistler

⁶ YuSeon Baek, BuSig Sin, TaeGyeong Im, *Cheongsonyoneul wihan Hangugsa (Gençler için Kore Tarihi)*, Duri Midieo, Seoul, 2011, s. 56.

⁷ The Association of Korean History Teachers (Kore Tarih Öğretmenleri Birliği); Kore dilinden İngilizce'ye Çev. Michelle Seo, *A Korean History for International Readers (Uluslararası Okurlar için Kore Tarihi)*, Humanist Publishing Group Inc., Seoul, 2010, s. 40.

⁸ Baek, *a.g.e.*, s. 108.

⁹ Baek, *a.g.e.*, s.109.

¹⁰ Baek, *a.g.e.*, s. 112.

¹¹ The Association of Korean History Teachers, *a.g.e.*, s. 90-91.

¹² Hee Soo Lee, *The Advent of Islam in Korea- A Historical Account*, Research Centre for Islamic History, Art and Culture, İstanbul, 1997, s. 56.

¹³ The Association of Korean History Teachers, *a.g.e.*, s. 99.

üzerinde baskı artmıştır. Konfüçyanizm Kore yarımadasına ilk geldiği zaman bir din olarak değil eğitim olarak görülmüştür, ancak dinin toplum üzerinde daha fazla etkili olmasından dolayı Konfüçyanizm’i Budizm gibi din seviyesine çıkarmak için konfüçyanist törenlere devlet tarafından daha çok önem verilmiş, Konfüçyanizm’in en önemli öğretilerinden biri olan atalara saygı, tapınma derecesinde görülmüştür.

Joseon Krallığı Dönemi’nde görülen önemli oluşumlardan biri ise 1860 yılında Choe Je U tarafından kurulan DongHak’tır. Dong, “Doğu”, Hak ise “Eğitim” anlamına gelir. “Doğu Eğitimi” anlamına gelen DongHak, Batı’dan gelen kapitalist sisteme karşı doğan hümanist bir dini harekettir. Choe Je U, şimdiye kadar Kore Yarımadasında bulunan Budizm, Konfüçyanizm ile bugünün sorunlarına çözüm bulunamayacağını söyleyerek yeni bir çözüm arayışıyla bu hareketi başlatmıştır. Çözümün insan odaklı olarak bulunacağına inanmış, feodalizme ve kast sistemine karşı çıkmıştır. Kadın ve çocuklara saygılı olunmasını söylemiştir. İnsanın insan olması hasebiyle değerli olduğuna inanmıştır. Ancak Choe Je U sapkın biri olarak görülmüş ve idam edilmiştir.¹⁴

Joseon döneminde Kore’de bulunan bir diğer din ise Hristiyanlık’tır. Hristiyanlığın Kore’ye girişi öncelikle Çin aracılığıyla gerçekleşmiştir. 1631 yılında Myeong adlı ülkeden dürbün, çalar saat, batı tarzı seramik, dünya haritası gibi şeylerin yanında İncil ve Avrupa’da da bulunan dinler hakkındaki kitaplar ve Katolik heykellerinin gelmesiyle birlikte Hristiyanlık ile ilk karşılaşma gerçekleşmiştir. Bu dönemde gelen kitaplar başlangıçta dini olarak değil, ilim adamları tarafından akademik olarak ve yeni fikirlerle karşılaşmanın heyecanı ile incelenmiştir. Bu incelemenin sonucunda âdeta bir kast sisteminin olduğu Konfüçyanizm ile bütün insanların eşitliğini savunduğunu söyleyen tek tanrılı Hristiyanlığın uyuşmadığını görmüşler ve olumsuz bir yaklaşım sergilemişlerdir.¹⁵

Joseon Krallığı’nın ardından Daehan İmparatorluğu kurulmuştur. Daehan İmparatorluğu döneminde, 1905 yılında, Donghak, Cheondogyo ismini almıştır. Cheondogyo “kutsal yol” anlamına gelmektedir.¹⁶

¹⁴ The Association of Korean History Teachers, *a.g.e.*, ss. 190-191.

¹⁵ Sang Taek Lee, *Religion and Social Reformation in Korea*, De Gruyter, Germany, 1996, s. 130.

¹⁶ Byung Kil Chang, *Religions in Korea*, Korean Overseas Information Service, Seoul, 1984, s. 28.

Dehan İmparatorluğu döneminde ortaya çıkan Kore'nin yerel ve milli dinlerinden bir diğeri ise 15 Ocak 1909'da NaCheol tarafından kurulan Daejonggyo'dur.¹⁷ Daejeong "Allah" ve "Dangun" anlamına gelir. Daejonggyo'nun temeli, Korelilerin atası, hocası ve kralı olarak kabul edilen 4.000 yıl öncesindeki Dangun'a dayanır.¹⁸ Daejonggyo takipçilerinin 400.000 civarında olduğu söylenmektedir.¹⁹

Daehan İmparatorluğu Japonya'nın 1905'te Rusları yenmesinin ardından Japonya karşısında güçsüz kalmış ve 1910'da Japon işgali gerçekleşerek 35 yıl sürecek olan sömürge dönemi başlamıştır.²⁰ Sömürge yönetiminin zulmüne karşı 1 Mart 1919 yılında dini liderlerin de desteklediği büyük protestolar gerçekleşmiştir. Cheondogyo takipçileri bu protestolarda önemli bir rol oynamış, Daejonggyo takipçileri ise Japonlara karşı silahlı mücadele başlatanların arasında olmuştur.²¹

Japonya istilası döneminde Konfüçyanizm, Budizm, Hristiyanlık ve yeni çıkan dinlerin inananları baskı ve zulüm altına alınmıştır ve pek çok dinin çeşitli mezhepleri yasaklanmıştır. Bu mezheplerin çoğu reformist ve sosyal adalet taraftarı olması sebebiyle yıkıcı olarak görülmüştür. Bu dönemde dinler güçlü bir milliyetçi ruhun uyanışını desteklemiştir. Bu amaçla dergiler çıkartılmış ve halka açık konferanslar düzenlenmiştir. Japonlar bu durumdan hoşnutsuzluk duymuş ve Korelilerin milli dinlerini baskı altına alarak dağıtma yoluna gitmişlerdir. Aynı zamanda Konfüçyanizmi sadece sosyo-eğitim sistemi olarak kabul etmişlerdir. Koreli insanlar Şinto tapınaklarında ibadet etmeye zorlanmıştır. Japonlar, Şintoizmin sadece bir din olmadığını, ulusal ruhu geliştirmeyi amaçlayan bir ahlak sistemi olduğunu söylemişlerdir.²² Yine bu dönemde 1916 yılında çalışmaların ana konularından biri olan Won Budizmi de ortaya çıkmıştır.

¹⁷ http://www.daejonggyo.or.kr/modules/board/bd_view.html?id=qna&no=5, (Erişim Tarihi: 05.01.2018).

¹⁸ http://www.daejonggyo.or.kr/modules/board/bd_view.html?id=qna&no=5, (Erişim Tarihi: 05.01.2018).

¹⁹ http://www.daejonggyo.or.kr/modules/board/bd_view.html?id=qna&no=5, (Erişim Tarihi: 05.01.2018).

²⁰ Mahmut Ertan Gökmen, Özlem Gökçe, "1897-1910 Kore'nin Politik Durumu ve Dehan İmparatorluğu", *DTCF Dergisi*, 56.2, Ankara, 2016, ss. 93-110/103-106.

²¹ The Association of Korean History Teachers, *a.g.e.*, s. 257.

²² Chang, *a.g.e.*, ss. 29-31.

Bağımsızlığın kazanılmasının ardından 15 Ağustos 1948 yılında Kore Cumhuriyeti'nin ve 9 Eylül'de ise Kuzey'de, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşu ilan edilmiştir.²³ 38. enlem Güney ve Kuzey Kore'yi bölen bir hatta dönüşmüş ve güneyde kapitalist, kuzeyde ise sosyalist sistemli iki devlet kurulmuştur.²⁴ Kuzey Kore birliği sağlamak için savaş yolunu tercih etmiş ve 25 Haziran 1950'de Güney Kore'ye saldırı başlatmıştır.²⁵ BM aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 16 ülkeden oluşan BM güçlerini Kore'ye göndermiş²⁶ ancak en sonunda her iki taraf da ilk başladıkları noktaya geri dönmüşlerdir. 27 Temmuz 1953'te ateşkes antlaşması imzalanmıştır.

Kore Savaşı'ndan sonra Kore'nin bölünmesiyle beraber Kuzey Kore tarafında dini faaliyetler yasaklanmıştır. Bütün rahipler, rahibeler, din adamları tutuklanmış ve dinlere ait olan binalar, kiliseler, okullar ve hastanelerin kimisi yıkılmış kimisi de el konularak devletin ihtiyaçları doğrultusunda kullanılmıştır. Güney Kore'de ise Hristiyanlık giderek yayılmıştır. 2005 yılında yapılan bir araştırmaya göre Güney Kore'de bir dine inananların yarısından çoğunu Katolik ve Protestanlar oluşturmaktadır.²⁷

²³ The Association of Korean History Teachers, *a.g.e.*, s. 280.

²⁴ M. Ertan Gökmen, *Soğuk Savaşta Sıcak Çatışma Kore Savaşı*, Kentkitap, Ankara, 2008, s. 24.

²⁵ Jeong Keun Lee, *Korean War 1129*, Kore dilinden İngilizce'ye Çev. Myung Kwan Chang, Woojung Books, Korea, 2015, s. 25.

²⁶ Cem Fakir, *Şimal Yıldızı Son Kore Gazileri*, NTV Yayınları, İstanbul, 2010, s. 21.

²⁷ *Kore Gerçeği: Kore'nin Dünü ve Bugünü*, Kore Kültür, Spor ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Seul, 2015, ss. 26-31.

2. BÖLÜM

WON BUDİZMİ (WONBULGYO)

2.1. Wonbulgyo Kurucusunun Hayatı ve Aydınlanması

Won Budizmi'nin kurucusu, dini lakabı Sotaesan olan ChungBin Park'tır. Sotaesan'ın hayatı ve aydınlanması kutsal kitaplarında anlatılmaktadır. Buna göre Sotaesan ay takvimine göre 27 Mart 1891'de doğmuş, Güney Jolla bölgesinin Güneybatısında olan Yongkwang-kun'da büyümüştür. Babasının adı SeongSam Park, annesinin ise CheongChon Yu'dur.²⁸ Sotaesan'ın babası maddi sıkıntılardan dolayı eğitim alma fırsatı elde edememiş olmasına rağmen doğuştan gelen zekâsıyla, annesi ise cömertliğiyle çok övgü almıştır. Sotaesan onların üçüncü oğullarıdır.²⁹

Sotaesan gençliğinde dürüst, yüce gönüllü, her konuda dikkatli, meraklı ve lider kişiliğiyle tanınmıştır.³⁰

Sotaesan'ın 7 yaşındayken gökyüzünün ve yer yüzünün yaratılışı hakkında sorgulamalara başladığı iddia edilmektedir. 9 yaşındayken ise kendi varoluşu, insan ilişkileri, gece ve gündüzün birbirini izlemesi gibi konuların sorgulama nesnelere bazılarını oluşturduğu belirtilmiştir.³¹

Ailesinin isteği üzerine, 10 yaşındayken, Konfüçyüs Klasiklerini öğrenmek üzere özel bir Konfüçyanist okula başlamıştır. Ancak sorgulamayla meşgul olmasından dolayı derslerine odaklanamadığı ve yaşlılarıyla oynamaya dahi istek duymadığı söylenmiştir.³²

Sotaesan 11 yaşındayken Maup köyünün dağında bir Jesa (ataları anma) törenine katılmıştır. Bu törenden sonra Dağ Ruhu (Sansin) için bir tören ritüeli düzenlenmiştir. Yakın akrabalarına onun hakkında sormuş ve Sansin'in büyük gücü hakkında dinlediklerinden sonra onu ziyaret etmeye karar vermiştir. O günden sonra her gün köyünün arkasında Kusu Dağları'nın bir parçası, küçük bir tepe olan Sambat

²⁸ <http://guide.won.or.kr/pages/tenet> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

²⁹ *Wonbulgyo JeonSeo (Won Budizmi Kutsal Kitabı)*, WonBulgyo Chulpansa, İksan, 2016, s. 1033.

³⁰ *Wonbulgyo Jeonseo*, ss. 1033-1034.

³¹ Bongkil Chung, *The Scriptures of Won Buddhism: A Translation of the Wonbulgyo Kyojeon with Introduction*, Kuroda Institute Classics in East Asian Buddhism, Hono-lulu: University of Hawai'i Press, 2003, s. 34.

³² *Wonbulgyo Jeonseo*, ss. 1034-1035.

Tepesi'ne gitmeye başlamıştır. Sotaesan, dağdan meyveler takdim etmiş ve Madangdaweo isimli geniş bir kayanın açık kısmına meyveleri yerleştirmiştir. Gün boyunca eğilerek dört yönden selamlamış ve ancak güneşin batışından sonra evine dönmüştür. Hatta bazen gece boyu burada kalmıştır. Bu şekilde beş yıl boyunca dua etmeye devam ettiği söylenmektedir. Başlarda Sambat Tepesi'nde yaptığı bu dua hakkında ailesine bilgi vermemiştir, ancak sonunda annesi onun dağa olan günlük ziyaretini fark etmiş ve oğlunu desteklemiştir.³³

Sotaesan, 15 yaşındayken Hong-kok köyünde yaşayan Haun Yang'la evlenmiştir. Takip eden yılda yeni yıl kutlamaları için kayınvalidesi ve kayınbabasını ziyaret etmiş ve problemleri çözmekle ünlenen bazı Taoist bilgeler hakkındaki hikâyelere kulak misafiri olmuştur. Bu hikayeler Paktaebyeon (Paktaebu'nun Hikâyesi) ve Choungjeon (Choung'un Hikâyesi) isimli iki romandandır. Bu konunun Sotaesan'da merak uyandırdığı ve zihninde büyük bir değişime yol açtığı dile getirilmektedir. Beş yıl boyunca Sansin'i göremediği için onun varlığından emin olunamayacağını düşündüğü ve bu yüzden romandaki baş karakter gibi bir bilgeyi görmek için büyük bir çaba sarf ederse bir bilge olup olmadığını görebileceğine kanaat ettiği söylenmektedir.

Bu düşüncesiyle ne zaman bir yabancı ya da dilenciyle karşılaşırsa o kişinin bilge olup olmadığını anlamak için test ettiği, ayrıca bir yabancı veya gizli bir bilge hakkında bir şey duyarsa mutlaka gidip o kişiyi gördüğü, bazen de onları test edebilmek için evine davet ettiği, böylece üstadını bulabilmek için altı yıl boyunca (1906-1911) araştırma yapıp büyük bir çaba sarf ettiği dile getirilmektedir.³⁴

Sotaesan'ın en büyük destekçilerinden biri olduğu söylenen babası, Sotaesan'ın aradığı bilge kişiyi bulamaması üzerine oğlunun zihin konsantrasyonu pratiği için Madangdaweo'nun yanına küçük bir ev inşa etmiştir. Sotaesan'ın babası, Wonbulgyo kurulmadan altı yıl önce 1910 yılının Ekim ayında, Sotaesan 20 yaşındayken vefat etmiştir.

Babasını kaybetmesinin ardından Sotaesan'ın büyük erkek kardeşleri ve küçük erkek kardeşi akrabalarına evlatlık olarak verilmiştir. Büyük erkek kardeşinin genç yaşta ölmesi üzerine annesi ve aile üyelerine hizmet etme sorumluluğunu alan

³³ *Wonbulgyo Jeonseo*, s. 1035.

³⁴ *Wonbulgyo Jeonseo*, s. 1036.

Sotaesan'ın pek çok güçlkle karşılaştığı³⁵ 22 yaşındayken de uygun ruhani bir üstat bulamaması üzerine arayışından vazgeçtiği söylenmiştir.³⁶

Münzevi hayata kendini adamak için Yeonhwabong (lotus çiçeği tepesi)'a gitmiş ve kışın birkaç ay boyunca meditasyonuna odaklanmıştır. 25 yaşları civarında lotus çiçeği tepesindeki ritüelinden döndükten sonra gelecekte gerçeği arayış sorgulamalarıyla ne yapacağım demekten vazgeçtiği ve hareketlerinde bilinçli olmadığı bir durumun içerisine girdiği ifade edilmiştir. Kahvaltı yapma ya da akşam yemeği yeme isteğini kaybedecek kadar kötü bir vaziyet içine düştüğü, münzevi yaşantısı sebebiyle karnında bir tümörün geliştiği ayrıca bütün vücudunda kabartı ve kızarıklıkların oluştuğu iddia edilmektedir. Komşuları arasında da dışlanan ve eleştirilen yaşayan bir ceset olarak addedildiği, garip davranışlarıyla ailesini telaşe düşürdüğü söylenmiştir.³⁷

Ay takvimine göre 26 Mart 1916 yılında sabahın erken saatlerinde, Noruman köyünde evinde meditasyon yapar halde otururken aniden zihninin yeni bir enerjiyle tazelendiğine inanılmaktadır. Bunu Sotaesan'ın yaşadığı ik uyanış olarak addetmiş ve “Yüce Samadhi” olarak adlandırmışlardır. Sotaesan yaşadığı bu dini tecrübeyle aradığı bütün soruların cevaplarını bularak aydınlığa eriştiğini iddia etmiştir.³⁸

Yaşadığı bu olaydan sonra Sotaesan'ın hastalıklarından kurtularak enerji dolu bir insan olduğu söylenmiştir.³⁹

Won Budizmi inananları Sotaesan'ın dışardan bir etki görmeden ve duymadan sorgulamalarına başladığına ve büyük aydınlamayı başardığına inanmaktadırlar.⁴⁰

Sotaesan aydınlanma ve pratik sürecinde *Saeun*'ın (dört lütuf: gökyüzü ve yerin lütufu, ebeveyn lütufu, millet lütufu ve yasaların lütufu) büyük bir yardımı olduğunu düşünmüştür.

Sotaesan Asya'da Konfüçyanizm, Budizm ve Taoizm olmak üzere üç temel din olduğunu ve son zamanlarda Kore'de yeni dinlerin meydana çıktığını bununla

³⁵ *Wonbulgyo Jeonseo*, ss. 1037- 1038.

³⁶ *Wonbulgyo Jeonseo*, s. 1038.

³⁷ *Wonbulgyo Jeonseo*, s. 1036.

³⁸ *Wonbulgyo Jeonseo*, s. 1038- 1039.

³⁹ *Wonbulgyo Jeonseo*, s. 1040.

⁴⁰ Serge V. Yarovoi, *Sitting Meditation in Won Buddhism: Digging to the Roots*, Balboa Press, the United States of America, 2012, s. 5.

beraber birkaç din var ki onların doktrinlerini detaylarıyla beraber incelemediğini söylemiş ve bu yüzden kutsal yazılara başvurarak ve kendi idrakıyla bir kıyaslama yapacağını belirtmiştir. Komşularından çeşitli kitaplar edinerek okumuştur.

Sotaesan'ın okuduğu dini metinler şunlardır: Konfüçyanizm'den Dört Klasik ve HyoKyeong; Elmas Sutra, Sonyo, Bulgyo Daejon (Pali Kanonu), Palsang-nok (Buda'nın hayatının sekiz yönü) Budizm'den; Imbugyeong (Yun-fu Ching), Okchugyong (Yu-shu Ching) Taoizm'den; Donggyeong Daejon (Doğu Öğretisinin Büyük Kanonu), Kasa (ilahiler) Cheondogyo'dan; Hristiyanlık'tan ise Eski ve Yeni Ahit.

Sotaesan özellikle Elmas Sutra'yı çok iyi anladığını çünkü, onu daha önce rüyasında gördüğünü söylemiştir.

Kapsamlı kutsal kitap okumalarından sonra Sotaesan bilge atalar tarafından bilinen şeyleri zaten bildiğini çünkü, bütün kutsal yazıların anlamlarının genel olarak münasip olduğunu, çok azını atabileceğini, bununla birlikte gerçeğin farklı derinlik derecelerinin olduğunu söylemiştir.⁴¹Buda Dharma'nın esas gerçeği göstermede emsalsiz olduğunu ve Sakyamuni Buda'nın gerçekten pirlerin piri olduğunu eklemiştir. Herhangi bir hocanın rehberliği olmadan yüce aydınlanmaya erdiği halde bu zamandan itibaren Sakyamuni Buda'yı aydınlanmasının kaynağı olarak seçtiğini söylemiştir. Gelecekte dini bir emir bildireceği zaman, doktrininin temel inancı için, Buda Dharma ile mükemmel ve bütün bir teklik oluşturacağını beyan etmiştir.⁴²

Sotaesan dini kurmasının birinci yılında kutsal kitaplarında yer alan Beobeo kısmını yazmıştır.⁴³

Sotaesan ve öğrencileri 13 Mayıs 1918 yılında kazandıklarıyla giderlerini karşılamak amacıyla tarla ekmeye başlamışlardır. Tarlanın yapımı bittikten sonra Sotaesan dokuz öğrencisini toplayarak ibadetin amacını anlatmıştır ve hep beraber materyalizmden dolayı insanların ve toplumun maneviyatının güçsüzleşmesinden kurtulabilmek için dua etmişlerdir. Onuncu ibadette Sotaesan öğrencilerine ettikleri duaların çok önemli olduğunu ancak sadece dua etmenin yeterli olmadığını belirtmiş,

⁴¹ *Wonbulgyo Jeonseo*, s. 1041.

⁴² Bongkil Chung, "Sot'esan's Creation of Won Buddhism through the Reformation of Korean Buddhism", *Makers of Modern Korean Buddhism*, Ed. Jin Y. Park, Albany, State University of New York Press, the United States of America, 2010, ss. 61-90/ 62.

⁴³ <http://guide.won.or.kr/pages/history> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

gerçekten insanları ve dünyayı seviyorlarsa onlar için kendilerini feda etmelerini söylemiş ve öğrencilerinin bağlılığını ölçmeye çalışmıştır. 10 gün boyunca vücut ve kalplerini temizledikten sonra ellerinde hançerlerle birlikte toplanıp mallarından, mülklerinden ve hatta kendilerinden vazgeçtiklerine dair bir belgeyi kanlarıyla imzalamışlar ve Sotaesan artık canlarının onlara değil, insanlara ait olduğunu, insanların faydası ve dünyanın daha güzel bir yer olması için çalışacaklarını söylemiştir.⁴⁴ Won Budizmi'nde bugün (ay takvimine göre 26 Temmuz) dokuz öğrencinin güçlü ruhlarından dolayı bayram olarak kutlanmaktadır.

1920 yılının nisan ayında ise dört lütuf, yapılması gereken üç şey ve sekiz sıralama ilan edilmiştir.⁴⁵ Yapılması gereken üç şey: büyük bir kazanç olan varlığımızdan dolayı hayatımızı düzgünce yürütmek ve aydınlatmak; kendini aydınlattıktan sonra o ışığı diğer insanlara ulaştırmak, kendin de dahil diğer insanları yenilemek; en nazik şekilde bunu yapmaya devam etmektir.⁴⁶ Sekiz sıralama ise şu şekildedir:

1. Önemsenecek ve önemsenmeyecek şeyleri bilerek hareket etmek,
2. Önemsenecek ve önemsenmeyecek maddeleri araştırarak bilgi alanını genişletmek,
3. İçten ve yürekli bir şekilde tereddüt etmeden devam etmek,
4. Zihni ve kalbi kontrol altında tutmak,
5. İçinde olan kötü duygu ve düşünceleri atarak kendini temiz bir şekilde tutmak,
6. Aileni de kendini düzelttiğin gibi düzeltmek,
7. Kendini ve aileni düzelttiğin gibi ülkeyi de düzeltmeye çalışmak,
8. Son olarak dünyayı da güzelleştirmeye çalışmaktır.

Sotaesan modern dünyada insanların maddenin kölesi haline geleceğini öngörmüş, maddi uygarlığın kullanıcının ruhsal durumuna bağlı olarak yararlı bir araç ya da ölümcül bir silah olacağını söylemiştir. Bununla beraber maddi

⁴⁴ *Wonbulgyo Jeonseo*, ss. 1052-1054.

⁴⁵ <http://guide.won.or.kr/pages/history> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

⁴⁶ *Wonbulgyo Jeonseo*, s. 1060.

medeniyetin başarı ve gelişmelerinin geri çevrilemez olduğunu kabul etmiş ancak onun zararlarından korunmak için ruhsal gücümüzü kuvvetlendirmemiz gerektiğini ve bunu başarmanın yolunun da doğru din ve ahlak eğitimi almaktan geçtiğini söylemiştir.⁴⁷

20 Eylül 1924 tarihinde İksan şehrinde merkez binalarını inşa etmişlerdir. 20 Mart 1943'te kutsal kitaplarında bulunan Wonbulgyo Jeongjeon yayınlanmıştır. 1 Haziran 1943'te Sotaesan vefat etmiştir ve Won Budizmi daha öncesinde Pulbeob Yeongu Hoe (Budist Dharma Araştırma Cemiyeti) olarak adlandırılırken⁴⁸ 27 Nisan 1948 tarihinde Wonbulgyo yani Won Budizmi olarak isimlendirilmiştir.⁴⁹

Won Budizmi'nin 2000 yılında 1,5 milyonun üzerinde müntesibi olduğu, 1.500'den fazla keşiş ve 10.000'in üzerinde dini uzmanın hizmet ettiği tahmin edilmektedir.⁵⁰

2.2. Won Budizmi Nedir?

Won Budizmi'nin Korece karşılığı olan "Wonbulgyo" kelimesi doğruluk, aydınlanma ve öğreti kelimelerinin birleşimiyle oluşmuştur. "Won" daire anlamına gelir ve nihai hakikati temsil eder. "Bul" aydınlanma, "gyo" ise gerçeğin öğretimi anlamına gelir.⁵¹

Müntesipleri Wonbulgyo'nun insanların akıllarını nasıl kullanmaları gerektiğini öğretecek bir din olduğu iddiasını taşımaktadırlar. Buna göre yaşamlarımız ve bu dünya bizim zihnimizin dışı vuru mudur, bu yüzden aklımızı nasıl kullanacağımızı bilmek önemlidir, başarılı ve mutlu yaşamın da anahtarıdır. Won Budizmi'nin kutsal kitabına göre, zihnimizi nasıl kullanacağımızı öğrenmek çok önemlidir ve zihin pratiği diğer bütün çalışmaların temelidir. Won Budizmi'nin

⁴⁷ Bongkil Chung, "Won Buddhism: The Historical Context of Sot'aesan's Reformation of Buddhism for the Modern World", *Buddhism in the Modern World: Adaptations of an Ancient Tradition*, Ed. Steven Heine, Charles S. Prebish, Oxford University Press, Inc., New York, 2003, ss. 143-167/ 143-144.

⁴⁸ Michael Pye, "Won Buddhism as a Korean New Religion", *Numen*, Vol. 49, No. 2 (2002), ss. 113-141/122.

⁴⁹ <http://guide.won.or.kr/pages/history> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

⁵⁰ Peter B. Clarke, "Won Buddhism", *Encyclopedia of New Religious Movements*, Ed. Peter B. Clarke, Routledge, New York, 2006, ss. 688-690/ 690.

⁵¹ <http://www.wonbuddhism.org/#/what-is-won-buddhism> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

uygulayıcısı, zihni özgürlüğü elde etmek için zihninin özünü bulmaya çalışır, doğum ve ölümün ötesine geçmek için de doğum ve ölümün kaynağını arar. Eğer birisinin zihni erdemle dolu ise, o kişi ne yaparsa yapsın erdemlidir; eğer birisinin zihni faziletten yoksun ise de o kişinin yaptığı her şey faziletten yoksundur. Böylece, zihin erdemli ve erdemsiz her şeyin temeli olur. Şayet bir kişinin zihni çok paraya, bilgiye ya da güce sahip olmak için eğrilmişse, o zaman bu şeyler sınırı aşmanın ya da sakatlığın temeli olur. Ancak bir kişinin zihni temiz ve dik duruyorsa para, bilgi ve güç onu ebedi kutsamaya/iyiliğe dönüştürür.⁵²

Won Budizmi iyiliklerin kaynağını ve onları nasıl inşa edileceğini öğrettiğini söyler. İyiliklerin kaynağı Dharmakaya Buda ve dört kat erdemdir. Buna göre her şey gerçek Buda'nın tecellisidir ve eğer insanlar şükranla borçlarını geri öderse faziletler ortaya çıkar.

Örneğin Sotaesan, Bongnae Tapınağı'nda kaldığı zaman bir gün ihtiyar bir çift oradan geçerken gelinleri saygısız ve kötü karakterli olduğu için Buda'ya ibadet etmeye gittiklerini söylemiştir. Bunu duyan Sotaesan, onlara heykele dua edebiliyorken yaşayan Buda'ya niçin dua etmediklerini sormuştur. İhtiyar çift yaşayan Buda'nın nerede olduğunu sorduğu zaman, Sotesan, evlerinde olan gelinin yaşayan Buda olduğunu söylemiştir. “Size saygı gösterip göstermeyeceği onun kararına bağlı, dolayısıyla ilk önce ona iyi davranmayı neden denemiyorsunuz” diyerek cevap vermiştir. Yaşlı çift bunun üzerine nasıl iyi davranmamız gerekir diye sorunca, Sotaesan “Dua ederken vereceğiniz parayla gelininize hediye alıp vererek ona sadece Budaya saygı gösterdiğiniz gibi saygı gösterin, o zaman yaptığınız iyiliğe karşılık bulacaksınız” demiştir. Onlar eve dönerek Sotaesan'ın dediklerini yaptıktan birkaç ay sonra gerçekten gelinleri onlara çok saygılı bir şekilde davranmaya başlamış ve yaşlı çift tekrar Sotaesan'ın yanına gelerek çok teşekkür etmiştir. Sotaesan yanında oturan öğrencilere bunu Buda'ya gerçek tapınmanın bir örneği olarak göstermiş, böyle yaşamanın doğrudan gerçek bir şekilde Buda'nın verdiği eğitime göre yaşamak olduğunu söylemiştir.⁵³

⁵²*The Doctrinal Books of Won Buddhism*, Kore dilinden İngilizce'ye Çev. Committee for the Authorized Translations of Won Buddhist Scriptures, Wonkwang Publishing Co., Korea, 2016, ss. 375-376.

⁵³*The Doctrinal Books of Won Buddhism*, ss. 136-137 .

2.3. Won Budizmi'nin Öğretileri

2.3.1. Won Budizmi'nde Nihai Hakikat İnancı: İl Won Sang

Won literatürde daire anlamına gelir ve Buda, Hananim (Tanrı) gibi nihai hakikati temsil eder. Aynı zamanda adalet ve bağımsızlığın orta yolunu ve ne aşırı ne de eksik olan yolu ifade eder.⁵⁴ Won Budizmi tapınaklarında Buda heykelinin yerini daire simgesi almıştır.

İl Won, evrendeki her şeyin kaynağı olan, Buda ve bilgelerin aydınlattığı gerçeklik ve tüm canlıların orijinal doğası Dharmakaya Buda olarak kabul edilir. Buna göre bu simge bütün din adamlarının yüreğidir, bütün müntesiplerin temiz yürekleridir. Evrendeki her şeyin yaratılması ve değişimini yönetmektedir, fakat görmek, dinlemek ve dokunmak mümkün değildir.⁵⁵

2.3.2. Won Budizmi'nde Üçlü Pratik Anlayışı

Üçlü pratik Nirvana yolunda asli zihnin keşfedilmesi için bir adım olarak kabul edilir. Bu adım ruhani terbiye, dharma öğretisi ve hareketlerde bilinçli seçimi kapsar. Asli zihnimizin dingin, parlak ve doğru, temiz ve lekesiz bir ayna gibi olduğu düşünülür. Bu anlamda üçlü pratiğin zihni temizleme, parlatma ve faydalı hâle getirme görevi gördüğüne inanılır. Bunlar şu şekildedir:

- a) Ruhani Terbiye: Ruhani terbiye zihnimize odaklanmaktır. Bu oturma meditasyonu, ilahi söyleme ya da dua etme ile olabilir. Bir tarlaya tohumu ekmeden önce zararlı otları temizlemeye benzetilir.
- b) Dharma Öğretisi: Dharma öğretisi aklımızı bilemek ve parlatmak için bir yol olarak kabul edilir. Kutsal yazı öğretileri ve dharma incelemeleri aracılığıyla insani ilişkiler ve evrensel ilkelerde zihnin bilenebileceği düşünülür.
- c) Hareketlerde Bilinçli Seçim: Hareketlerde bilinçli seçim, aklı onun doğasına göre kullanmak için bir adım olarak görülür. Öğretileri inceleme, bilinçli pratik ve dikkatli olmak hareketlerde bilinçli seçimin

⁵⁴*The Dharma Master Cheongsan of Won Buddhism: Analects and Writings*, Kore dilinden İngilizce'ye Çev. Bongkil Chung, Stated University of New York Press, Albany, the United States of America, 2012, s. 589.

⁵⁵ <http://guide.won.or.kr/pages/doctrine> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

konusudur. Çiftçinin sonbaharda mahsulün hasadı için tarlayı istenmeyen otlardan temizlemesi ve tohumları ekmesi gibi üç ruhani pratiğin meyvesinin de hayatın olağan durumlarında zihnin iyi kullanıldığı zaman olgunlaşacağına inanılır. Üçlü pratiğin unsurlarının âdeta birbirine bağlı ve birbirini tamamlar nitelikte oldukları, biri olmadan diğerlerinin olamayacağı kabul edilir.

2.3.3. Won Budizmi'nde Dört Lütuf'un Anlamı

Evrendeki bütün varlıklar birbirlerine bağlıdır. Hiçbir şey kendi başına var olamaz, varlığını diğerlerine borçludur. Won Budizmi'nde "lütuf" terimi, her şeyin arasında bulunan bu karşılıklı dayanışma ve bağlantıya işaret eder. İnsan varlığına binaen evrendeki her şey dört lütuf adıyla dört grup şeklinde sınıflandırılır: gökyüzü ve yerin lütufu, ebeveyn lütufu, millet lütufu ve yasaların lütufu.

Dört lütuf Dharmakaya Buda ya da İl Won Sang (tek daire şekli)'in tezahürü olarak kabul edilir. Dharmakaya Buda ve dört lütfun aynı açının iki yönü olduğu söylenir.

Dört lütuf iyiliğin kaynağıdır ve iyilik, minnettarlık ile dört lütfu karşılık vermekle oluşur.

Yaşayan her şeye Budaymışçasına muamele etmek Won Budizmi'nde bir inanç hareketidir ve "her yer Buda'nın heykelidir, her hareket Buda'ya bir takdimdir" sloganıyla ifade edilir.⁵⁶

Won Budizmi'nin üçüncü din adamı olan Daesan, dünyada insanların faydasına olan iki büyük keşif olduğunu, bunlardan birincisinin Buda'nın bizim zihnimizin doğasını keşfetmesi, ikincisinin ise Won Budizmi'nin kurucusu tarafından bulunan lütfun keşfi olduğunu söylemiştir. İnsanların iki göze sahip olmasının sebebinin, birinin insanın içlerine doğru bakması ve zihinlerini gözlemlemesi ve diğerinin ise dışarıya bakarak lütuf bulmak için olduğunu söylemiştir.⁵⁷

⁵⁶ <http://www.wonbuddhism.org/#!/fourfold-grace> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

⁵⁷ <http://www.wonbuddhism.org/#!/fourfold-grace> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

2.3.4. Won Budizmi'nde Bulunan Dört Büyük İlke

Dört büyük ilke Won Budist öğretisinin çekirdeği olarak düşünülmektedir.

a) Doğru Aydınlanma Uygulaması: Taraf tutma, ön yargı, aşırılık ya da noksanlık olmadan davranışlarımızın mükemmel olması için, Budalar ve aydınlanmış üstadlar tarafından aktarılmış olan İl Won'un takip edilmesi anlamına gelir.

b) Lütfa Karşılık Verme Bilinci: Gökyüzü ve yerin, ebeveynlerin, diğer varlıkların ve yasaların lütuflarına minnettar olma ve içten bir şekilde borçluluğun farkında olma anlamına gelir.

c) Buda Dharmanın Pratik Uygulaması: Budist doktrinine bağlı olduğu için verimsiz bir şekilde hayat sürmeden dünyalık işlere daha iyi tutunmaktır. Budizm uygulayıcıları olarak işe yaramaz olmak istenmemekte ve Buda Dharmanın pratik uygulaması aracılığıyla aile, toplum ve millet için faydalı olmak amaçlanmaktadır.

d) Toplum için Özverili Hizmet: Bu kişinin kendisi ve ailesi için egoizmi ve vurdumduymazlığı terk etmesi ve Mahayana'nın diğerkam pratiklerinin vasıtasıyla kişinin kendisini yüce görevini yapmaya adanmasıdır.⁵⁸

2.4. Won Budizmi'nde Buda'ya Dua Etmenin Yolu

Geçmişte yapılanlardan farklı olarak, Buda heykeline evrenden, ebeveyn ya da toplumdaki insanlardan ya da kanunlardan gelen iyilik ve kötülüklerden dolayı dua etmek Won Budizmi inananlarının seçtiği yol değildir. Evrendeki bütün yaratılmışları Buda'nın tecellileri olarak gördükleri için Buda'nın her yerde olduğunu söylemişler ve bütün hareketlerinin Buda'ya takdim, dua olduğunu belirtmişlerdir. Bunun için evren, ebeveyn, toplum ya da kanunlardan bir kötülük gelirse başa, o zaman çözümü Buda heykelinde değil bunlarda aramak gerektiği ve onlardan bir iyilik gelirse de teşekkürü onlara sunmak gerektiği savunulmakta ve bu şekilde ibadet etmenin daha gerçekçi ve aynı zamanda başarı için daha garantili

⁵⁸ <http://www.wonbuddhism.org/#/four-great-principles> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

olduğu düşünölmektedir.⁵⁹ Böylece Won Budizmi'nin günlük yaşantıya manevi pratiklerin nasıl dahil edileceğini öğrettiğı kabul edilir.

2.5. Won Budizmi Pratikleri

2.5.1. Won Budizmi'nde Zamandan Münezzehten Zen Anlayışı ve Pratiğı

Zamandan münezzehten zen, her gün her zaman meditasyon pratiğı yapmanın yolu olarak görülür. O sadece doğru zihni, odaklanmayı ve huzuru korumanın temel yolu değil, aynı zamanda günlük aktivitelerde de asli zihni iyi bir şekilde kullanmanın yolu olarak kabul edilir.

Wonbulgyo'ya göre hakiki pratik kişinin kendi mahiyetini fark etmesi ve bu farkındalığa bağılı olarak başlar. Uygulayıcılar meditasyon aracılığıyla asli zihinlerini besler. Aydınlanmış olmanın meyvesi ve asli zihni korumak, yaşamı zenginleştirebilmek için zihni uygun bir şekilde kullanabilmek demektir.⁶⁰

Zamandan münezzehten zen, aynı zamanda günlük yaşantıda hareketlerde bilinçli seçim, dharmaya öğretisi ve manevi gelişme pratiğıdır. Bu pratik, dört aşamalı ve zen geleneğinde öküz evcilleştirmesiyle mukayese edilmiş bir zihin terbiyesidir. Bu dört aşama şu şekildedir:

- Zihni kavramak/tutmak: Zamandan münezzehten zen, zihni evcilleştirmekle başlar. Evcilleşmemiş ve vahşi zihin tıpkı inatçı ve dizginlenemeyen bir öküz gibidir. Kötü alışkanlıklarla ve zararlı arzularla dolu olan zihin, evcilleşmemiş öküzün nereye isterse oraya insanları çekmesi gibi insanı her türlü tehlikeli duruma sokar. Lezzetli ot aramak için sürekli uzaklaşan öküzün dizginlerini sıkıca tutarak ve çalışmakta olan zihni açarak başlanır. Uygulayıcılar öküzü evcilleştirmek için bazen kamçılarını yükseltmelilerdir.

Won Budizmi'nin kurucusu olan Sotaesan, kişinin zor bir durumla karşılaştığında ve sapkın bir yolda yürümek için kışkırtıldığı zaman savaşmak için ruhun kaybedilmemesi gerektiğini söylemiştir.

⁵⁹ *The Doctrinal books of Won Buddhism*, s. 87.

⁶⁰ <http://www.wonbuddhism.org/#!/timeless-zen> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

- **Zihni İzlemek:** Öküz evcilleşmiş ve itaatkâr olduğu zaman, zihin nereye gitmek isterse kişi onu sadece izleyebilir. Yalnızca tehlikeli bir yere gitmek üzereyken onu yeniden uygun bir yola koymak için dizginlerini çekmelidir. Bu aşamada, uygulayıcılar dizginleri ellerinden kaçırmamak için daima tetikte olmalıdır.

- **Zihni Unutmak:** Öküz itaatkâr olduğu zaman bazen varlığı unutulur tıpkı bize tam uyan bir ayakkabıyı unutmak gibi. Öküz ve birey bütün olmaya başlar. Fazladan bir çaba sarf etmeksizin zihin doğal hâli ve iradesine göre genişletilir ve geliştirilir.

- **Zihni Faydalı Hâle Getirmek:** Won Budizmi'ne göre zihin aydınlığa eriştiği zaman tamamen bilgili, merhametli ve yetkili hâle gelir. Tıpkı tamamen itaatkâr hâle gelmiş bir öküzün nereye giderse gitsin çiftçiye fayda sağlaması gibi aydınlanmış kişi nereye giderse gitsin acı çeken insanlara yardım eder. Bütün insanlar onların potansiyelinin ve gerçek benliğinin izlerini keşfedebilir ve diğerlerinin aydınlanması için yardım edebilir.⁶¹

2.5.2. Won Budizmi'nde Oturma Meditasyonu

Won Budizmi'ne göre oturma meditasyonu kişinin gerçek doğasını ortaya çıkarmak ve aldatıcı düşüncelerini yatıştırmak için yapılan bir pratiktir. O aynı zamanda insan vücudunda ateş enerjisinin düşerek su enerjisinin yükselmesine vesile olan bir pratiktir.

Aldatıcı düşünceler yatışınca su enerjisinin yükseleceği gibi su enerjisi yükselince de aldatıcı düşünceler yatışacaktır. Dolayısıyla kişinin bedeni ve zihni mükemmel bir ahenk içerisinde olacak, ruh ile enerji de yenilenmiş olacaktır. Bununla birlikte eğer aldatıcı düşünceler ısrarcı olursa kişinin zihninde, o zaman ateş enerjisi durmadan yükselecek su enerjisini bütün vücutta yakıp yok edecek, böylece ruhun parıltısını söndürecektir. Bedenin işlevi buhar makinesi gibidir, ateş ve suyun enerjisi olmadan tek bir parmak dahi kaldırılamaz.

⁶¹ <http://www.wonbuddhism.org/#/timeless-zen> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

Altı duyu organının tümü beyin tarafından kontrol edilir ve bu nedenle kişi altı duyu organını görmek, duymak ya da düşünmek için kullanırsa ateş enerjisi yükselir ve su enerjisi azalır tıpkı lamba yandığı zaman lambanın içindeki yağın yanması gibi. Bu nedenle insanların işe yaramaz yanıltıcı düşüncelerle gece ve gündüz boyunca durmadan kafalarında fitilin yanmasına izin vermemeleri, gerekli olan şeylerde bile altı duyu organlarını idareli kullanmaları gerektiği söylenir. Böylece oturma meditasyonu yanıltıcı düşüncelerin tümünü ortadan kaldırmayı, insanın asli doğasını açığa çıkarmayı, ateş enerjisinin tümünü düşürmeyi ve ferahlatan su enerjisini yükseltmeyi amaçlamaktadır.⁶²

Won Budizmi'nde meditasyonun uzun süren eğitimlerinin sonucunda elde edilen güç ile şu on faydanın elde edildiğine inanılır:

- Gereksiz ve düşüncesiz davranışlar giderek kaybolur.
- Altı duyu organı düzenli bir şekilde çalışmaya başlar.
- Hastalığın acısı azalır ve ciltte parlaklık artar.
- Hafıza gelişir.
- Sabır ve dayanıklılık kuvvetlenir.
- Arzulara olan bağlılık azalır.
- Sağlıklı olmayan zihinsel durumlar sağlıklı hâle gelir.
- Kişinin gerçek doğasının bilgeliği parlar.
- Kişi mutlak mutluluğun tadını çıkarır.
- Kişi doğum ve ölüm döngüsünden azat olur.⁶³

2.5.3. Won Budizmi'nde Zihin Pratiği

Wonbulgyo'ya göre her şey zihnimizin yaratılışındandır. Bu, Buda öğretisinin özüdür. Bu dünya ve bizim hayatlarımız zihinlerimizin yansımasıdır. Zihin durumumuza bağlı olarak hayatlarımız mutlu ya da sefil, başarılı ya da başarısız olabilir.⁶⁴

⁶² <http://www.wonbuddhism.org/#/sitting-meditation> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

⁶³ *The Doctrinal Books of Won Buddhism*, s. 70.

⁶⁴ <http://www.wonbuddhism.org/#/mind-practice> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

Reforme edilmiş ve modernleştirilmiş bir Budizm olan Won-Budizmi, zihnin nasıl kullanılacağını öğretme iddiası taşır. Buna göre, zihni güzel kullanmak için, ilk önce zihnin nasıl olduğu ve nasıl işlediği bilinmelidir. Anlamaya bağlı olarak, zihin geliştirilmeli ve günlük durumlarda ustalıkla kullanılmalıdır. Yüz dolar buruşuk olsa da olmasa da aynı değere sahiptir. Esas zihin kusursuz, parlak, erdemli ve eksiksizdir. Herkes bir zihne sahiptir ve onu sürekli kullanır. Zihin tefekkürü ve pratiği hayatı zenginleştirebilir.⁶⁵

2.6. Won Budizmi’nde Din Adamı ve Özellikleri: Jongbeobsa

Jongbeobsa, Won Budizmi’nde en yüksek makamdır, “baştaki din adamı” anlamına gelir. Won Bulgyo’yu temsil eden kişidir. Başta Sotaesan olmak üzere şimdiye kadar JongSan, DaeSan, JwaSan, GyeongSan ve şu anda görevde bulunan JeonSan olmak üzere toplamda altı Jongbeobsa’ya sahip olunmuştur.⁶⁶

Jongbeobsa olmak için taşınması gereken çeşitli özellikler bulunmaktadır. Won Budizm’inin kurallarına göre seçildikten sonra 6 yıl boyunca temsil görevi üstlenilmektedir ve yetmiş dört yaşından küçük olunması gerekmektedir. Aynı zamanda Jongbeobsa, Won Budizmi’nin karar verme yetkisine sahip olan kurulun üyelerinin üçte ikisinin kararı ile seçilmektedir. Seçilen kişi bu kurulun başkanı ve Won Budizmi’nin temsilcisi olmaktadır.⁶⁷

2.7. Won Budizmi’nde Müntesiplerin Gündelik Yaşamı

1. Gökyüzü ve yer, ebeveyn, millet ve yasalardan alınan lütufların karşılığı olarak kişi her zaman müteşekkir olarak yaşamalıdır. Ancak iyilik yapılırsa iyilik görüleceğine, aksi takdirde mutlu bir şekilde yaşanılmayacağına ve iyi yaşayan insanların nereye giderse gitsin mutlu olacağına, hoş karşılanacağına inanılmaktadır.⁶⁸

⁶⁵ <http://www.wonbuddhism.org/#!/mind-practice> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

⁶⁶ <http://guide.won.or.kr/pages/master> (Erişim Tarihi: 11.06.2019).

⁶⁷ <http://guide.won.or.kr/pages/master> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

⁶⁸ <http://guide.won.or.kr/pages/doctrine> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

2. Eşitliğin hâkim olduğu bir toplum oluşturma yolu: Won Budizmi'ne inanan bütün insanlara çok önemli olarak görülen dört eğitim verilmektedir ki buna "Sayo" adı verilir. "Sa" dört, "yo" ise gereklilik anlamına gelmektedir. JaRyeokYangSeong, JiJaBonWi, TaJaNyeoGyoYuk, GongDoJaSungBae'dir. JaRyeokYangSeong, insan haklarının eşit olmasıdır. JiJaBonWi: yeteneklerine göre insanlara adil davranmaktır. TaJaNyeoGyoYuk: eğitimde eşitliği sağlamaktır. GongDoJaSungBae: yaşam şartlarının dengeli olmasıdır.
3. İman Yaşantısı: Herkes Buda'dır. Yani kişiye ödül ve ceza verecek olan yine kendisidir. Bu da kişinin kontrollü bir şekilde yaşaması gerektiğini gösterir. Dolayısıyla kişinin bir şey isteyeceği ve dua edeceği zaman kendine dönüp bakması gerekir. Ayrıca bütün eşya ve insanlara Buda'nın karşısındaymış gibi davranmak gerektiği düşünülür.⁶⁹

2.8. Won Budizmi'nde Müntesiplerin Dereceleri

Wonbulgyo'ya göre eski zamanlarda bir sıra, aşama olmadan systemsiz bir şekilde öğrenmeye çalışıldığında zaman ve çabaların boşa gittiği görülmüştür. Bu nedenle hastalanıp yaşam amaç ve düzenlerini kaybedenler olmuştur. Sotaesan bu sıkıntıdan insanları kurtarmak için her şeyi sistematik bir şekilde aşamalara bölmüştür. Meditasyonların aşamalarını koyarak insanlara aydınlanmaları için yol göstermiştir. Bu aşamalara göre çalışırken dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta bulunmaktadır. Bu aşamalar insanların haklarını, onların iyi ya da kötü olduğunu göstermemektedir. Kişinin başkalarını yargılaması için değil yalnızca kendi içine bakması için bir yol ve sistemdir.

1. Aşama (botonggeub): Normal derecedir. Cahil, bilim adamı, erkek, kız, genç, ihtiyar fark etmeksizin yeni giren herkesin sahip olduğu derecedir.

2. Aşama (teuksingeub): Her durum karşısında sakinliği koruyarak tefekkür edebilmek bu aşamada gerçekleşir. Bu aşamada kötü düşüncelerle mücadele

⁶⁹ <http://guide.won.or.kr/pages/doctrine> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

gerçekleşmemiştir.⁷⁰ Uygulayıcılar tam olarak Dharma'ya ve hocalarına güvendikleri, kalpleri ve zihinleri hiçbir şüphe duymadan hocalarınıninkiyle birleştiği zaman bu inanç seviyesine özel inanç anlamına gelen “teuksin” denir.⁷¹

3. Aşama (beobmasangjongeub): Kişiyi durdurabilecek bir durum olmasa bile kötü istek ve düşünceleriyle mücadele edebilmesi bu aşamada gerçekleşir.

4. Aşama (beobganghangmawi): Burası sıradan olan insan seviyesinin üstüdür. Din adamı seviyesine ulaşılmıştır. Artık öğrenilecek bir şey kalmamıştır, sadece kişinin kendisini düzelterek yaşadığı aşamadır. Aynı zamanda başka insanlara eğitim verilebilecek derecededir. Kişinin yasalarını kendisi oluşturabilir. Bir yere bakıp oradan güzel olanı alıp, başka bir yerden yine güzeli alıp kötüyü bırakıp kendi yasalarını oluşturabildiği aşamadır.

5. Aşama (chulgawi): Bütün hisler yok olur. Şeylerin yokluğu ve varlığını olduğu gibi kabul etmek, tasalardan arınmak bu aşamada gerçekleşir. Bütün dinlerin ve inançların bilgisine sahiplik vardır.

6. Aşama (daegagyeoraewi): “Daegag” büyük aydınlanma anlamına gelir. “Yeorae” ise geliyor demektir. Ne geliyor diye sorulduğunda bir şey geliyor cevabı alınca kalpte his dalgalanması olmaması durumudur. Her şeye dair bilgiye sahip olduğu için bu aşamadaki kişi, bir şey geliyor dendiği zaman hiçbir his taşımadan kendine güvendiği için his dalgalanmaları yaşamıyordu. Her şeyi nasıl kontrollü bir şekilde idare edebileceğini biliyordu.⁷²

2.9. Won Budizmi'nde Tapınaklar ve Kutsal Mekânlar

Won Budizmi'nin Güney Kore'de yaklaşık 550 küsur tapınağı bulunmaktadır. Yurt dışında ise Amerika Birleşik Devletleri'nde 27, Avustralya'da 4, Almanya'da 4, Japonya'da 2, Fransa'da 2, Nepal'de 2, Kanada'da 2, Şili, Arjantin, Brezilya, Kamboçya, Hindistan, Rusya, Kazakistan, Güney Afrika, Esvatini Krallığı ve Yeni Zelanda'da birer adet olmak üzere toplamda 53 adet tapınağı mevcuttur.⁷³

⁷⁰ <http://guide.won.or.kr/pages/doctrine> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

⁷¹ Dosung Yoo, *Thunderous Silence: A Formula for Ending Suffering: A Practical Guide to the Heart Sutra*, Wisdom Publications, the United States of America, 2013, s. 223.

⁷² <http://guide.won.or.kr/pages/doctrine> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

⁷³ <http://www.wonbuddhism.org/#/temple> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

Kutsal mekânları ise şunlardır:

-Yeongsan şehrinde bulunan kutsal mekân: Won Budizmi kurucusu Sotaesan'ın doğduğu yerdir.

-Byeonsan şehrinde bulunan kutsal mekân: Sotaesan'ın Won Budizmi öğretilerini hazırladığı yerdir.

-İksan şehrinde bulunan kutsal mekân: İlk misyonerlik faaliyetinin yapıldığı yerdir.

-Seongju şehrinde bulunan kutsal mekân: İkinci Jongbeobsa'nın doğduğu yerdir.⁷⁴

Aynı zamanda ikinci din adamı JongSan 1945 yılında bir enstitü kurmuştur ve bu enstitü WonGwang Üniversitesi olarak günümüzde de varlığını sürdürmektedir.⁷⁵ Ayrıca Won Budizmi'ne ait olan Yeongsanseonhak Üniversitesi ve lisans üstü eğitimin verildiği Mijuseonhak Enstitüsü de vardır. İksan şehrinde 1976 yılında yapımına başlanıp 1979 yılında halka açılmış olan üç katlı bir Won Budizmi Müzesi de bulunmaktadır ve 30 Kasım 1998'de Wonimbangsong denilen yayın kanalları açılmıştır.⁷⁶

2.10. Won Budizmi Yeni Bir Din Midir?

Kore'nin yeni dini hareketlerinin en büyüklerinden ve saygınlarından biri olan Won Budizm'i, Budizm adıyla anıldığı ve bazı Budist doktrinlerini de kullandığı için yeni bir din olup olmadığı hususunda çeşitli tartışmalar bulunmaktadır. Kimileri Won Budizmi'ni yeni ve bağımsız bir din olarak kabul ederken kimileri de onu Kore Budizmi'nde bir canlanma ve reform hareketi olarak kabul etmektedir.⁷⁷

Won Budizmi, Budizm'den din adamlarının kıyafetleri, tapınaklarının mimarisi, iç yapısı, ibadetleri ve çeşitli öğretileri ile farklılık göstermektedir. Ayrıca Budist tapınaklarında olduğu gibi Buda'ya yiyecek sunulmamakta, bunun yerine

⁷⁴ JiHae Jang; *Won Bulgyo 100Nyeon (Won Budizmi'nin 100 Yılı)*, Gyojeongwon Munhwasahwebu, İksan, 2015, s. 58.

⁷⁵ James H. Grayson, *Korea- A Religious History*, RoutledgeCurzon, New York, 2002, s. 213.

⁷⁶ <http://guide.won.or.kr/pages/history> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

⁷⁷ Sang Taek Lee, *Religion and Social Reformation in Korea*, De Gruyter, Germany, 1996, s. 97.

tütsü, mum ve çiçekler sunulmaktadır.⁷⁸ Aynı zamanda dinler arası diyalogun da Budizm'den bağımsız aktif katılımcılarından biridir.⁷⁹ Bu da onun Budizm'in bir mezhebi olarak görülmediğini destekler niteliktedir. Bununla beraber onun mimarisi, iç yapısı ve ibadet salonlarında olan bankları ve kürsüleri ile Hristiyan kiliseleriyle benzerlik göstermektedir.⁸⁰ Sadece salon yapıları ile değil pazar günü yapılan toplantıları, bir dharma ustasının konuşma yapması ve ilahi söylemeleri ile de Hristiyanların törenlerine ve tapınaklarında heykellerin bulunmamasıyla da Protestan kiliselerine benzetilmektedir.

Won Budizmi'nin hastaneler ve yetimhaneler gibi sosyal refah projelerine önem vermesi ve bu tür kurumsal sosyal refah projelerinin Kore'deki geleneksel Budizm'in bir parçası olmamasından ötürü de Hristiyanlığa benzetilmektedir.⁸¹

Won Budizmi, Minjog Jonggyo (Milli Dinler) arasına girmektedir. Bu terim Kore'ye dışarıdan gelmiş dinlerle milli dinleri birbirinden ayırmak için kullanılmıştır. Kore Dinleri Derneği'ne bağlı 14 dini kuruluştan biri olan Wonbulgyo, Daejonggyo gibi kendisini eski bir dini geleneğin devamı olarak nitelendirmemiş yeni bir din olduğunu dillendirmiştir. Hatta kendilerinin yeni çağ için yeni bir din olduklarını iddia etmişlerdir. Kurucusu olan Sotaesan da yeni bir dini hareket başlattığını kabul etmiştir.

Won Budizmi kendi kutsal kitabını ve ritüellerini düzenlemiş, mimarisini ve terminolojisini geliştirmiştir. Diğer dini topluluklarla ekümenik bir etkileşim içerisine girmesi de kendi başına ayrı ve belirgin bir dini hareket olduğunu gösterir niteliktedir. Ayrıca Kore'de Budizm'in bir mezhebi ya da okulu olarak sınıflandırılmamaktadır.⁸²

⁷⁸ Jin Y. Park, "Won Buddhism, Christianity, and Interreligious Dialogue", *Journal of Korean Religions*, University of Hawai'i Press, Volume 5, Number 1 (2014), ss. 109-131/ 119-122.

⁷⁹ JinYoung Bak, "Bulgyowa Wonbulgyui Gwangye (Budizm ve Won Budizmi'nin İlişkisi)", *Wonbulgyohak Jesambu Byeoldo (Won Budizmi Eğitimi 3. Toplantısı)*, Hangug WonbulgyoHakhoi (Kore Won Budizmi Enstitüsü), Korea, 1998, ss. 259-278/ 272.

⁸⁰ Pye, *a.g.e.*, s.127.

⁸¹ Donald Baker, "Tradition Modernized: Globalization and Korea's New Religions", *Korea Confronts Globalization*, Ed. Chang Yun Shik, Hyun Ho Seok, Donald L. Baker, Routledge, New York, 2009, ss. 206-224/ 214.

⁸² Bok İn Kim, "Won Buddhism in the United States", *Korean Americans and Their Religions*, Ed. Ho Youn Kwon, Kwang Chung Kim, R. Stephen Warner, the Pennsylvania State University Press, Pennsylvania, 2001, ss. 259-271/ 260.

Won Budizmi'nin ayrı bir din olarak sayılmasının sebeplerinden biri de Sotaesan'ın herhangi bir Budist eğitimi almamış olmasıdır. Ayrıca Koreliler tanrılara inanmışlardır, bazı tanrılarının daha güçlü olduğuna da inanmışlardır ama sadece tek bir tanrıya inanıp ona ibadet etmemişlerdir. 1860'larda ortaya çıkan Donghak, Katoliklerin ülkeye getirmiş olduğu monoteizmi kabul etmiştir. Çok tanrıçılıktan uzak olma eğiliminden etkilenen Won Budizmi de diğer Budist tapınaklarında bulunan birçok heykeli çıkarmış ve nihai gerçekliği temsil etmek üzere İl Won Sang'ı yerleştirmiştir. Bununla beraber karma ve reenkarnasyon inancı gibi Budist unsurlar da Won Budizm'inde vardır.

Won Budizmi aynı zamanda dünyada gördüğümüz problemlerin bizim zihinlerimiz yüzünden olduğuna ve aydınlığa erişildiği zaman bu sorunların da çözüleceğine inanmaktadır. Geleneksel Budizm'e benzer olarak sorunların ilahi bir güce dayanarak değil, insanın kendi iç dünyasına bakıp gerçek gücünü keşfetmesiyle çözüleceğine inanılmakta ve insanın kendi doğasını keşfedebilmesi için de oturma meditasyonunu temel bir pratik olarak görmeseler de tercih edilen manevi bir uygulama olarak önermektedirler.⁸³

Won Budizmi'ne Budizm ismi vermelerinin sebebinin ise Sotaesan'ın aydınlandıktan sonra bütün dini kitapları okuyarak kendisini Buda'ya yakın hissetmesinden kaynaklı olduğunu dile getirmektedirler.⁸⁴

Kore, önceleri Çince'yi kullanmış, Çin gibi Budizm'e inanarak aynı şekilde Konfüçyüs eğitim felsefesini de onlardan almıştır. Ancak 19. yüzyılın sonlarında modernleşme ve milliyetçilik akımının etkisiyle yeni dinler de ortaya çıkmaya başlamıştır. Won Budizmi de aynı şekilde Budizm'in artık modern çağa uygun olmadığı düşüncesiyle şekil almıştır. Budizm'de dini yaşamak için ve Buda olabilmek için dünyevi hayattan tamamen koparak keşiş olmak gerekirken Won Budizmi'nde her şey Buda olarak kabul edilmekte yapılan her hareket de Buda'ya dua sayılmaktadır. Böylece dini, hayatın içerisine dahil etmişlerdir. Kore'ye ait bir din oluşturarak da Hindistan ve Çin Budizmi'nden ayrıldıklarını iddia etmişlerdir.

⁸³ Don Baker, "Constructing Korea's Won Buddhism as a New Religion: Self-differentiation and Inter-religious Dialogue", *International Journal for the Study of New Religions*, 3:1, 2012, ss. 47-70/8.

⁸⁴ *Wonbulgyo JeonSeo*, s. 1040.

Dolayısıyla Won Budizmi kendisini Budizm'den ayırmakta ve daha rasyonel, milliyetçi ve modern bir çizgi izlemeye çalışmaktadır.⁸⁵

Bütün bunlar ışığında Won Budizmi devlet tarafından milli dinler arasına girse ve her ne kadar inananları tarafından ayrı bir din olduğu iddia edilse de Budizm öğretilerini doktrinlerine temel almaları hasebiyle Won Budizmi'nin reforme edilerek modernleştirilmiş Kore'ye özgü yeni bir dini bir hareket özelliği taşıdığı görülmektedir.

⁸⁵ Bak, *a.g.e.*, ss. 272-274.

3. BÖLÜM

CHEONDOGYO

3.1. Cheondogyo Kurucusunun Hayatı ve Aydınlanması

Cheondogyo'nun kurucusu Choe Je U 28 Ekim 1824 tarihinde Gyeongsang bölgesindeki Shilla'nın başkenti olan Gyeongju'da bulunan Gajeongni köyünde dünyaya gelmiştir. Dinin kuruluşundan sonra kendisine büyük ilahi öğretmen anlamında Daeshinsa lakabı verilmiştir.⁸⁶ Choe Je U doğduğunda babası Choe Ok (1762-1840) 63 yaşındaydı. Choe Ok maddi olarak güçlü olmasa da tanınan ve toplumda yüksek makama sahip bir kişiydi. Resmi bir görevde bulunmamış olsa da yaptığı çalışmalar ve yazılarıyla toplumda saygın bir konumu vardı. Neo Konfüçyanizm üzerine de yazılar yazmış olmakla beraber öykü ve şiirler de kaleme almıştır. Choe Ok oğlu Choe Je U için iyi bir eğitim sağlamıştır. Neo Konfüçyanizm ilminin yanında Taoizm gibi doktrinlerin eğitimini de vermiştir. Ancak iyi bir eğitim almış olsa da yeniden evlenmiş kadınların ve cariyelerin oğullarının memurluk sınavına girmeleri ve orduda görev almaları yasaktı ve Choe Je U, annesinin ikinci evliliğinden dünyaya gelmişti. Choe Je U, hem fakir hem de ikinci evliliğini yapmış bir annenin oğlu olarak toplumsal baskı altında zor bir çocukluk geçirmiştir. Henüz annesini altı yaşındayken, babasını ise 16 yaşındayken kaybetmiştir. Babası vefat etmeden önce oğlunu evlendirmiştir.⁸⁷

Choe Je U, yaşadığı kötü tecrübelerden dolayı bozulmuş gördüğü dünyayı düzeltmeyi kendisine amaç edinmiş, öğrenim görmek ve bilgi edinmek için çokça seyahat etmiştir. Onun eğitim için yaptığı bu gezilere “Juyupallo” adı verilir. *Pallo* sekiz yol demektir. Burada sekiz gerçek bir sayı olarak değil, mübalağa katmak için kullanılmıştır. *Yu* ise çok dolaşmak anlamına gelir. *Ju* her iş ya da çok geniş devir anlamı taşır. Dolayısıyla Juyupallo öğrenmek için her yola gitmek anlamına gelmektedir. Choe Je U bu şekilde oldukça fazla eğitim alma fırsatı bulmuştur.

⁸⁶ Paul Beirne, *Su-un and His World of Symbols- The Founder of Korea's First Indigenous Religion*, Ashgate, UK, 2009, s.5.

⁸⁷ George L. Kallander, *Salvation through Dissent Tonghak Heterodoxy and Early Modern Korea*, University of Hawai'i Press/ Honolulu, United States of America, 2013, s. 38-41.

Ancak sonrasında o güne kadar gelmiş olan eğitimlerle toplumdaki sorunları çözemeyeceğini fark etmiş ve hayal kırıklığına uğramıştır.⁸⁸

Choe Je U, karısının memleketi olan Ulsan’da bulunduğu esnada mistik bir tecrübe yaşamıştır. Bu tecrübesinde mistik bir varlıkla karşılaştığı ve “Cheonsoo” adını verdikleri kutsal kitabı aldığını söylemiştir. Bununla beraber bu kutsal kitaplar günümüze kadar ulaşamamıştır. Fakat içeriğinin gökyüzüne dua etmekle ilgili olduğu söylenmektedir. Gökyüzüne dua ederek kurtuluşa erileceği, dışarıdan eğitim alarak kurtuluşa erişilemeyeceğine inanılmıştır. Choe Je U’nun kurtuluş için kullandığı yol dünyayı dolaşarak eğitim almakken, bunu gökyüzüne dua etmek olarak değiştirmiştir. Bu kutsal kitaba Cheondogyo’da “EulmyoCheonsoo” adı verilmiştir. *Eulmyo* 1855 yılı anlamına gelir, *Cheonsoo* ise gökyüzünün kitabı demektir.

Din kurucusu olan Choe Je U, 1855 yılında yaşadığı dini tecrübeden sonra meditasyon yapmaya devam etmiştir ve 5 Nisan 1860 yılında tekrar bir dini tecrübe yaşamıştır. Bu tecrübesinde insanları kurtarması ve eğitmesi gerektiğine dair bir emir aldığını söylemiştir. Bu güne “Cheonilginyeomil” yani “gökyüzünün gününü anma günü” adı verilmiştir ve Daeshinsa’nın aydınlanmasından dolayı dinin kuruluş günü olarak kabul edilmiştir.⁸⁹

Choe Je U aydınlandıktan sonra takriben bir yılını meditasyon yaparak geçirmiştir. 1861 yılının Haziran ayında ise insanların arasına karışarak mesajını yaymaya başlamıştır. Kast sistemini eleştirerek herkesin içinde Tanrı olduğunu ve dolayısıyla insanların aynı kökten gelen eşit seviyelerde olduğunu vurgulamıştır. Halkın çoğu tarafından ilgi ve sevgi görmüştür. Yaşadığı bölgeden pek çok insan gelerek ondan eğitim almak istemiştir. Bunun üzerine Choe Je U Gyeongsang bölgesindeki Konfüçyanist alimler tarafından şikâyet edilmiş ve hükümet tarafından baskı görmeye başlamıştır. Bulduğu bölgeyi terk ederek Jeonra bölgesi Namwon şehrindeki Gyoryoeng dağ kalesinin içinde bulunan küçük ibadet evine kaçarak kışı

⁸⁸ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=1&page=1&category11=1> (Erişim Tarihi: 31.10.2018).

⁸⁹ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=1&page=1&category11=1> (Erişim Tarihi: 31.10.2018).

orada geçirmiştir. Bu süre içerisinde Donghak için önemli olan Nonhakmun, Gwonhakga, Dosusa gibi kitapları kaleme almıştır. Kışın ardından tekrar Gyeongjuyongdam'a dönmüştür ancak hükümetin baskısı devam etmiştir. 10 Aralık 1863 yılında hükümetin görevlendirdiği Jeon Gungu adlı kişi tarafından yakalanarak Daegu şehrinde bulunan bir hapishaneye atılmıştır. 10 Mart 1864 yılında ise Daegu şehrinde olan Jangdae'de kafası vurularak 41 yaşındayken idam edilmiştir. Daeshinsa insanlara vermesi gereken eğitimi tamamladığını düşünmüş ve insanların anlattıklarının gerçekliğini anlaması için kaçmamış, öleceğini bildiği halde teslim olmuştur.⁹⁰

3.2. Cheondogyo Nedir?

Cheondogyo, Choe Je U tarafından kurulmuş dini bir harekettir. Başlangıçta “Doğu Eğitimi” anlamına gelen “Donghak” ismiyle anılmıştır. Choe Je U 5 Nisan 1860 yılında dini bir tecrübe yaşamış ve ardından dünyaya doğru eğitim verebilme yeteneği olan “Mugeukdaedo”yu (sonsuz mükemmel hakikat) elde ettiğini söyleyerek Donghak hareketini başlatmıştır. Donghak, genel olarak sosyo-dini harekete odaklanan ilk yerli Kore dini olarak kabul edilmektedir.⁹¹

Cheondogyo kurulduğu zamanlarda Kore topraklarında “din” anlamına gelen “Jongyo” terimi bulunmamaktaydı. Bunun yerine “yol, eğitim, öğretme” anlamlarına gelen “do, gyo, hak” kelimeleri kullanılmaktaydı. 1 Aralık 1905 tarihinde üçüncü din lideri olan Wiam Seongsa tarafından Donghak ismi Cheondogyo olarak değiştirilmiştir.⁹²

⁹⁰<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=1&page=1&category1=1> (Erişim Tarihi: 31.10.2018).

⁹¹ Yongbum Park, *Donghak and Sacramental Commons: Eastern learning, Creation Consciousness, and Korean Socioecological Ethics*, Boston University, 2014, s.3.

⁹²Kirsten Bell, “Cheondogyo and the Donghak Revolution: The (un)Making of a Religion”, *Korea Journal* 44/2, 2014, ss.123-148.; <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=6&page=1&category1=2> (Erişim Tarihi: 31.10.2018).

Cheondogyo teriminin anlamına bakacak olursak *Cheon* gökyüzü yani Tanrı anlamına gelir. *Do* yol, *gyo* ise eğitim demektir. Yani Cheondogyo, “Tanrı yolunun eğitimi” anlamını taşımaktadır.

Donghak öncelikle hayatın kutsallaştırılması gerektiğini söylemiş ve ardından da toplumun kutsallaştırılması gerektiğini belirterek inançların toplumsal bir boyuta taşınmasını sağlamıştır. İnananların, tüm insanların içinde Tanrı’yı taşıdığına inanarak onlara hizmet etmesi gerektiğini söylemiştir. Böylece insanlığın içinde bulunduğu mevcut krizin aşılabileceğine inanılmıştır.⁹³

Cheondogyo’nun bütün insanların eşit olduğuna dair öğretilerinin Kore modernizasyonunda etkili olduğu söylenmektedir.⁹⁴ Aynı zamanda bağlıları Batı güçlerinin ülkeyi tahrip etmesi ve kişilerin kimlik kaybına uğramasını engellemek, kalkınmayı kendi içlerinde sağlamak için de çalışmışlardır.

Konfüçyanizm, Budizm, Taoizm, Şamanizm ve Katoliklikten elementler barındıran Cheondogyo’da ödül ve ceza anlayışı bulunmamaktadır zira amaçları dünyada barışı ve doğruluğu sağlamaktır.

Cheondogyo’nun kutsal kitaplarından “Donggyeongdaaejeon” ve “Yongdamyusa” din kurucusu Daeshinsa tarafından kaleme alınmıştır. Ayrıca ikinci din adamı Haewolshinsa ve üçüncü din adamı Wiam Seongsa’nın din eğitimlerinin olduğu iki kutsal kitap daha bulunmaktadır. Bunların adı ise “Haewolshinsa Beobseol” ve “Wiamseongsa Beobseol”dur.⁹⁵

Choe Je U aydınlanışıyla Tanrı’dan iki hediye aldığını söylemiştir. Bunlardan biri “Jumun”dur. Jumun 21 heceli bir duadır ve ibadetlerde tekrar edilerek okunur. Diğeri ise “Yeongbu”dur. Bunun sihirli bir tılsım olduğu düşünülmüş ve inanlar

⁹³ Yong Hee Hong, “Values in the Global Age and the Life Spiritualism of Donghak”, *Korea Journal*, vol. 55, no. 3 (autumn 2015): 103-134, s. 106-107.

⁹⁴ *Kore Gerçeği*, s. 31.

⁹⁵ Beirne, *a.g.e.*, s. 7-8.

tarafından yakılarak külünün suyu karıştırılıp içilmesiyle şifa bulunulacağına inanılmıştır.⁹⁶

Cheondogyo'nun 2005 yılı verilerine göre Güney Kore'de 45.000 üye, Kuzey Kore'de ise 2001 yılının verilerine göre 15.000 üye bulunmaktadır.⁹⁷ 2015 yılında Kore Kültür, Turizm ve Spor Bakanlığı tarafından yapılan sayıma göre ise Güney Kore'de bulunan Cheondogyo mensuplarının sayısının 65.964'tür.⁹⁸

3.3. Cheondogyo Öğretileri

3.3.1. Cheondogyo'da İnsan ve Tanrı'nın Eşitliği Felsefesi: Innaecheon

Cheondogyo'nun temel felsefesi olarak kabul edilen "innaecheon" üçüncü din adamı olan Wiam Seongsa zamanında oluşturulmuştur. Ancak kökeni Daeshinsa'nın 5 Nisan 1860 tarihinde Tanrı'nın insanların içinde olduğuna dair yaşadığı dini tecrübeye dayanmaktadır. *În* insan, *nae* eşitlik, *cheon* ise Tanrı anlamına gelir. Dolayısıyla *innaecheon* insanın Tanrı ile eşit, bir olduğu anlamını taşır.

Bu terim Daeshinsa'nın "shicheoncu" inancına dayanır. *Shi* ağırlamak, *Cheon* Tanrı, *Cu* ise sahibi demektir. Yani gökyüzünün sahibi olan Tanrı'nın insanın içinde ağırlanması, insanın içine Tanrı'yı alması demektir ki Tanrı'nın her zaman insanlarla beraber, onların içinde olduğu anlamını barındırır. Shicheoncu kavramının başka bir anlamı ise Tanrı'yı kişinin içine alıp O'na kulluk ederek O'nunla birlikte olması ve insanoğlunun dünyaya gelirken Tanrı'dan almış olduğu en saf yüreğini tekrar bularak o şekilde yaşamasıdır. Cheondogyo'nun hedefi insan, doğa ve Tanrı'nın hep birlikte

⁹⁶ Kirsten Bell, "Pilgrims and Progress- The production of Religious Experience in a Korean Religion", The Journal of Alternative and Emergent Religions, Volume 12, Issue 1, ss. 83-102, University of California Press, 2008, s. 85.

⁹⁷ Sejun Park, *Cheondogyo Daehan Yeoksasahwehakceok Yeongu: Guggawae Gwangyebyeonhwareul junshimeuro (Cheondogyo Hakkında Kore Tarihi ve Sosyal Açıdan Araştırma: Ülke ve İlişki Değişimi Odaklı)* Goryeo Daehagwon (Goryeo Enstitüsü), Seul, 2015, s.419.

⁹⁸ 2018 Nyeon Hanguge Jonggyo Hyeonhwang (2018 yılı Kore Din Verilerini Bildiren Kurum), Ministry of Culture, Sports and Tourism, Sae Seonggyungihok (New Seonggyun Production), 2018, Seoul, s. 85.

uyumlu, ahenkli bir şekilde yaşayabilmesidir. Cheondogyo'da ahiret inancı bulunmamakta bunun yerine kişinin Tanrı'yı ağırlamanın gerçek anlamına vakıf olup olmamasına göre hayatının cennet ya da cehennem olabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla Shicheoncu kavramı Cheondogyo'nun Tanrı, ahiret, insan ve ahlak anlayışlarını da etkilemiştir.⁹⁹

Daeshinsa'nın söylediği Shicheoncu terimi sadece dini bir anlam taşımamakta aynı zamanda toplumsal bir manayı da içerisinde barındırmaktadır. Tüm insanlar içlerinde Tanrı'yı taşıdıkları için herkesin aynı mertebede olduğu kabul edilmektedir. Bu anlamıyla kast siteminin mevcut olduğu Joseon döneminde Daeshinsa'nın eğitimi bir devrim niteliği taşımaktadır.¹⁰⁰

Shicheoncu felsefesi ikinci din adamı zamanında insan eşittir tanrı anlamına gelen "İnshicheon" kavramına dönüşmüştür. İnshicheon terimi ile insanın yüreğindeki Tanrı'yı farkederek gökyüzüne ibadet etmesi değil kendi içine dönerek kendi yüreğine bir şeyler sunmanın daha iyi olduğu ifade edilmiş, insanın kendini düzelterek, kendisine dikkat ederek yaşamını sürdürmesi teşvik edilmiştir. İnsanlara bir şey sunarken bunun Tanrı'ya sunulmuş gibi değerli olduğunun ifade edildiği terim ise "Sainyeocheon"dur. *Sa*, iş ya da sunmak; *in* insan; *yeo* aynı; *cheon* ise gökyüzü yani tanrı anlamına gelir.¹⁰¹ *Sainyeocheon* ise üçüncü din adamı zamanında *innaecheon* kavramına dönüşmüştür.

Cheondogyo insan eşittir Tanrı anlayışına dayandığı için sadece insan odaklı ve Tanrı'yı dışlayan bir dinmiş gibi gözükabilir fakat evrende bütün varlıkların Tanrı olmadan olamayacağını da vurgulayan bir dindir. Yani Tanrı'yı saf dışı bırakmak niyeti taşımamaktadır. HaeweolShinsa'nın ağaçların arasında öten kuşun sesinin bile Tanrı'nın sesi olduğunu söylemesi bütün varlıkların içinde Tanrı'yı taşıdığı anlamını göstermektedir. Ayrıca sadece insanlara Tanrı'yı içlerinde taşıdıkları için saygıda bulunmayı değil bütün varlıklara karşı sanki Tanrı'nın karşısındaymış gibi saygılı

⁹⁹ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&catgori11=2> (Erişim Tarihi: 31.10.2018).

¹⁰⁰ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&catgori11=2> (Erişim Tarihi: 31.10.2018).

¹⁰¹ Yongbum Park, *a.g.e.*, s.126-127.

olunması gerektiğini savunan bir felsefeye de sahiptir. Bu aynı zamanda “samgyeong” felsefesidir. *Sam* üç; *gyeong* ise saygı anlamına gelir yani Tanrı’ya saygı, insana saygı ve bütün varlıklara saygıyı kapsar. Samgyeong felsefesi, shicheoncu ve innaecheon felsefesinin diğer bir ifadesidir. Bu anlamda Cheondogyo inananları Cheondogyo’nun bu felsefesinin son çağlardaki batı modernleşmesinin önemseydiği antropik felsefenin kötülüklerini çözebilecek kapasiteye sahip bir öğretiyi olduğuna inanmaktadırlar. Cheondogyo, insanların özgürlük ve eşitlik içinde yaşayabildiği bir toplumu arzuladığını iddia etmektedir. Sadece insanların değil insan, doğa ve Tanrı’nın beraber yaşayabildiği bir dünyayı kurmayı hedeflediklerini ifade etmektedirler.¹⁰²

3.3.2. Tanrı’nın Erdemini Bütün Dünyaya Açıklamak

Daeshinsa egoizme karşı insanlara dünyada var olanların kökeninin Tanrı’ya ait olduğunu söylemiş ve Tanrı’nın varlığını açıklamanın, ardından da Tanrı’nın yüreğini öğrenerek onun istediği gibi hayatını devam ettirmenin önemini vurgulamıştır. Aynı zamanda Cheondogyo’nun önemli amaçlarından biri olan Tanrı’nın erdemi anlamındaki “podoekcheonha”yı elde etmek için öncelikle zor durumda kalmış insanların kurtarılması gerektiği vurgulanmıştır. Zor durumda kalan insanları kurtarmak anlamına gelen “gwangcechangsang” ise önemli bir eğitim olarak görülmektedir. Ülke ve milleti koruyarak bütün halkın güvende yaşamasını sağlamak anlamına gelen “bogukanmin” de Cheondogyo’nun önemseydiği başka bir eğitimidir. Özellikle Daeshinsa’nın aktif olarak dini yayma faaliyeti yaptığı zaman yani 19. yüzyıl ise batılı ülkelerin Kore’ye gelip kültürel ve zihinsel saldırı düzenlediği bir dönemdir. Diğer kültürlerin ani saldırısı ile Kore halkı siyasal, toplumsal ve kültürel bir kargaşaya yaşamıştır. Daeshinsa bu kriz ortamlarında sorumluluğun sadece soylularda olmadığı bütün halkın bu durumu çözmek için uğraşması gerektiğini anlatmıştır ve halkın bilinçlenmesi için Cheondogyo’nun vurguladığı eğitimin yayılmasını sağlamaya çaba göstermiştir. Bu eğitimler Choe Je U hayatını kaybettikten sonra da etkisini sürdürmeye devam etmiştir ve Donghak

¹⁰² Yongbum Park, *a.g.e.*, s.107.

ayaklanması gibi faaliyetlere destek sağlamıştır. Özellikle batılı ülkelere ve Japonya'ya karşı birçok eylem gerçekleştirilmiştir. Neticesinde 1 Mart Kore Halk Ayaklanması gibi büyük bir ayaklanma da ortaya çıkmıştır.¹⁰³

Daeshinsa o zamanki karmaşık döneme önceki dünya anlamına gelen “seoncheon” ismini koymuştur. Getirdiği eğitim ile ise yeni dünyanın geleceğini söylemiştir. Yeni dünyanın gelmesinin ise kişilerin bilinçli olmasıyla bağlantılı olduğunu vurgulamış, bunun için bireylerin içlerindeki Tanrı'yı fark ederek O'nun isteklerini yerine getirip Tanrı'nın lütfu ile O'nun istediği mertebeye ulaşmanın onların hedefi olması gerektiğini söylemiştir. Bu hedefe ulaşan insanlara ermiş insan anlamına gelen “gunca” ya da bu dünyanın bilgisi anlamına gelen “cisangshinseon” adı verilmiştir. Gunca ve cisangshinseon içlerindeki Tanrı'yı fark ederek zor durumdaki insanları kurtarabilme yetkisi olan insanlardır. Fakat bu mertebelerin bazı dinlerde olduğu gibi özel insanların ulaşabildiği bir kavram olmadığını belirtmekte ve bu dünyada herkesin ulaşabileceği bir mevki olduğunu söylemektedirler. Bu şekilde gunca ya da cisangshinseon tarafından kurtarılmış olan insanların da bu mevkilere ulaşacağına ve o kişilerin de başkalarını bu seviyeye ulaştırarak yeni bir dünya kurulacağına inanmaktadırlar.¹⁰⁴

3.3.3. Cheondogyo'da Tanrı Anlayışı

Tanrı'nın Korece karşılığı olarak “Haneunim, Hananim, Haneolnim” gibi kelimeler kullanılmaktadır. Haneunim gökyüzü anlamına gelen *Haneul* kelimesinden gelerek gökyüzündeki Tanrı anlamını taşımaktadır ve *nim* ise Korecede saygı ekidir. Hananim kavramı bir ya da tek anlamına gelen *Hana* kelimesinden gelmektedir. Haneolnim ise tek anlamına gelen *han* ile ruh anlamına gelen *eol* kelimelerinin birleştirilmesiyle oluşan bir kavramdır. Bu kavramlar insanların yaşadığı yeryüzünün

¹⁰³ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=6&page=1&category11=2> (Erişim Tarihi: 31.10.2018).

¹⁰⁴ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=6&page=1&category11=2> (Erişim Tarihi: 31.10.2018).

zıttı olarak gördükleri gökyüzüne nispeten uzak bir yerde var olduğuna inanılan Tanrı ifadesine karşılık gelir.¹⁰⁵

Cheondogyo Tanrı kelimesinin karşılığı olarak “Hanulnim”i kullanmaktadır. *Han* gökyüzü, *ul* ise sonsuz evren anlamını taşımaktadır. Dolayısıyla Hanulnim kavramı, Tanrı’nın sadece gökyüzünde değil evrenin her yerinde bulunduğunu hatta insanların içinde de olduğunu anlatan Cheondogyo doktrinini vurgulamaktadır. Tanrı hem aşkın hem içkindir ve sınırsızdır.¹⁰⁶ Bu anlayışa göre bütün insanların içinde Tanrı bulunur ve bütün insanlar Tanrı ile aynıdır. Hanulnim sonsuz Tanrı, evrende bulunan her varlığı uyumlu hale getiren ve insanlarla birlikte dünyada yeni yaratılışı ve evrimi devam ettirendir. Yani O evreni yaratan birdir ve bütün varlıkla birlik olup değişimlerin liderliği rolünü almaktadır.

Cheondogyo’da aynı zamanda Çin ve Kore’deki Katoliklerin kullandığı “Cheonju” terimi ya da Konfüçyanistlerin tercih ettiği “Sangje” terimi de Tanrı kelimesinin karşılığı olarak kullanılmıştır.¹⁰⁷

Cheondogyo’da Hanulnim’in herhangi bir kelimeyle tanımlanamayacağı söylenmekle beraber gunca gibi bir mertebeye ulaşıldıktan sonra Hanulnim’in hissedilebilir ve onunla iletişim kurulabilir olduğuna inanılmaktadır. Bu dünya ve bütün evrenin varlığı O’nun yarattıklarının izi olarak görülür. Dolayısıyla insanların içlerindeki Tanrı’yı fark ederek kulluk etmeleri gerektiği vurgulanır.¹⁰⁸

3.3.4. Cheondogyo’da Kâinat Anlayışı

Kâinat Tanrı’nın enerjisiyle doludur ve O’nun isteği ile var olmuştur. Dolayısıyla kâinatta bulunan bütün varlıklar Tanrı ile ilişkilidir ve hepsi bir birlik

¹⁰⁵ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=8&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 10.11.2018).

¹⁰⁶ Sangtai Shim, “The Korean Understanding of God”, *Catholic Theology and Thought*, Vol. 77, Summer 2016, ss. 133-166/ 147.

¹⁰⁷ Don Baker, *Korean Spirituality*, University of Hawai’i Press, United States of America, 2008, s. 79.

¹⁰⁸ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=8&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 10.11.2018).

oluşturmaktadır. Evren Tanrı'nın isteği ile oluşturulmuş bir birliktir ve bütün varlığın kökeni aynıdır.

Cheondogyo'nun eğitimine göre insan bencillikten uzak durmalı ve Tanrı'ya, insana ve varlıkların tümüne saygı duymalıdır. Cheondogyo inananları böylece günümüzün sorunlarına da çözüm bulunacağına inanmaktadır. Cheondogyo bütün kâinata bir canlı olarak bakar ve tüm varlığın kökeninin bir olduğunu söyleyerek her şeyin değerli olduğunu ve uyumlu bir şekilde, kurallara göre yaşanılması gerektiğini vurgular.¹⁰⁹

3.3.5. Cheondogyo'da İnsan Anlayışı

Cheondogyo'da insan Tanrı ile birlikte, O'nunla eşit olarak görülmüştür. Temel öğretilerinden biri olan Shicheoncu felsefesi bunu ortaya koymaktadır.¹¹⁰ Bu felsefeye göre de insan içindeki Tanrı'yı fark ederek O'na kulluk etmelidir ve kainatla uyum içerisinde yaşamalıdır. İnsanın içindeki Tanrı'nın enerjisi ve dışarıdaki Tanrı'nın enerjisi ahenkli olmalıdır. İnsanlar içlerindeki Tanrı enerjisi ile Tanrı gibi yaşamak için çaba sarf etmelidir böylece ulaşılmak istenen ideal dünyanın oluşturulacağına inanılmaktadır.

Cheondogyo inanışına göre herkes içerisinde Tanrı'yı barındırdığı için tüm varlıklar aynı seviyededir. Zengin, fakir, genç, ihtiyar ayrımı yapılmadan bu dünyada bulunan herkes Tanrı ile aynı makamda kabul edilir. Bu bakış açısı ile Cheondogyo'nun ortaya çıktığı dönemdeki kast sistemi ve eşitsizliklere de çözüm bulunacağına inanılmıştır.¹¹¹

¹⁰⁹ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=9&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 10.11.2018).

¹¹⁰ 2018 Nyeon Hangeu Jonggyo Hyeonhwang, a.g.e., s.71.

¹¹¹ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=10&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 10.11.2018).

3.3.6. Cheondogyo'da Ahiret Anlayışı

Tüm varlığın Tanrı'nın enerjisinden geldiğini söyleyen Cheondogyo'ya göre ölüm ile beraber canlılar esas geldikleri yere, öze geri dönmektedirler. Buna göre inananlar ölüm ve yaşamı ayrı ayrı düşünmeden Tanrı'nın ruhu içerisinde sonsuz bir varlık durumunda olduklarına inanmaktadırlar.

Cennet, cehennem gibi bir ahiret inancı olmayan Cheondogyo'da, ölenlerin Tanrı'nın enerjisine döndüklerine inanıldığı için ölümlerinin arkasından yapılan anma törenlerinde kullanılan ataları temsil eden Shinwi'ye yönelerek ataları anmak yerine atalarının ruhunun Tanrı olarak içlerinde bulunduğu dair inanışlarından dolayı kendi içlerine dönüp düşünerek anma törenlerini gerçekleştirmektedirler ki bu tören Cheondogyo'nun ahiret inancını tam anlamıyla gözler önüne sermektedir.

Cheondogyo'da sonsuz ruhsal ömür inancıyla ölüm-yaşam döngüsü aşılarak bilge bir hayat sürülmesi gerektiğine inanılmıştır.¹¹²

3.3.7. Cheondogyo'da Değer Anlayışı

Cheondogyo'da değer kavramı zihin ve enerji kriterlerine dayanmaktadır. Enerjisini doğru tutup temizleyerek esas yüreğini saptırmadan koruyabilen kişiler doğru bir hayat sürdüren, iyilik içinde bilge bir hayat sürdürenlerdir. Kişinin enerjisini dik ve saf tutması, doğuştan gelen zihnini koruması, orijinal akla sadık kalması ve doğru bir manevi güce sahip olması anlamına gelir. Çünkü inanışlarına göre kişi böylece evrenin engin değerine sahip olarak mükemmel mutlak bir birlik içerisinde yaşayabilecektir ki bu da Cheondogyo'da en büyük erdem olarak sunulmaktadır.¹¹³

¹¹² <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=11&page=1&catgori11=3> (Erişim Tarihi: 10.11.2018).

¹¹³ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=12&page=1&catgori11=3> (Erişim Tarihi: 10.11.2018).

3.4. Cheondogyo Pratikleri ve Törenleri

3.4.1. Meditasyon ve Yöntemi

Cheondogyo’da inananların yaptıkları şeylerden dolayı tefekkür etmeleri, sürekli kutsal kitap okuyarak meditasyon yapmaları gerektiği vurgulanmaktadır.

Meditasyon, Cheondogyo’nun hedefine ulaşmak için mensuplarının kalplerini ve karakterlerini düzelttikleri aşama olarak kabul edilir. Meditasyonu normal meditasyon, özel meditasyon ve yoğun meditasyon olmak üzere üçe ayırmışlardır. Normal meditasyon, özel bir şey yapmadan normal hayatın içerisinde dua etmektir. Özel meditasyon, bireysel ya da grupça hedeflere ulaşmak için yapılan meditasyondur. Ev, tapınak ve ibadethane gibi özel bir yerde 7 gün, 21 gün, 49 gün, 105 gün gibi sürelerle karar verilerek özel dualar edilmektedir. İçki, sigara gibi yasak maddeler hayatlarından çıkarılarak programlı bir şekilde meditasyon yapılmaktadır. Yoğun meditasyon da özel meditasyon ile benzerlik göstermektedir. Sadece hedefe ulaşmak amacıyla başka kurallar koymadan meditasyon yapılır.

Grup olarak meditasyon yapmak isteyen kişiler ise ibadeti yöneten kişi tarafından yapılan planlara göre meditasyonlarını gerçekleştirmektedirler.

Bütün Cheondogyo mensupları yılda en az bir kere yapılan özel meditasyon programına katılmaz. Ayrıca bütün ibadethanelerde her Perşembe ya da uygun görülen bir günde toplanılarak birlikte meditasyon ve kutsal kitap çalışmaları yapılmaktadır.¹¹⁴

3.4.2. Dine Giriş Töreni

Dine giriş için yapılan törene “İpgyoshik” adı verilmektedir. Eğer ebeveynler Cheondogyo mensubu ise çocukları sekiz yaşına girince bu tören ile beraber

¹¹⁴ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjel&no=23&page=1&kategori11=2> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

Cheondogyo üyeliğine kabul edilir. Törenin uygulanışı ise şu şekildedir: Öncelikle uygun bir yer seçilir. Kendi evleri, ibadethane, meditasyon merkezleri gibi herhangi uygun ve temiz bir yerde yapılabilmektedir. Dini aktaran yani misyoner kişi, dine yeni girecek olan kişi yani bu törenin başrolü, töreni yöneten kişi ve katılımcıların mevcut bulunması lazımdır. Fakat mecbur kalınması durumunda dini aktaran kişi töreni yapabilir ve katılımcıların olması zorunlu değildir. Dini aktaran ve dine yeni girecek kişiler temiz su anlamına gelen “cheongsu”yu ikisinin arasına koyar ve tören uygulanış sırasına göre devam ettirilir.¹¹⁵ Törenin uygulanış sırası ise şu şekildedir:

- Açılış
- Cheongsubongcoen (Temiz suyun sunulması)
- Shingo (Cheondogyo’da bütün hareketlerden önce Tanrı’yı anarak edilen duadır.)
- Jumun’u üç kere okuma (Cheondogyo mensuplarının ruhlarını temizleyerek Tanrı’ya yemin etmesi)
- Seocheonmun okunması (Tanrı’ya söz vermek)
- Belge şeklinde hazırlanmış Jumun’un töreni yöneten kişi tarafından yeni din mensubuna takdim edilmesi
- Cheongsunun yani temiz suyun paylaşılması
- Sanghyangbaerye (Eğilerek selam vermek)
- Shingo
- Kapanış¹¹⁶

Tören bittikten sonra dini aktaran kişi yeni mensuplarına Cheondogyo mensuplarının uyması gereken beş şartı ve temel doktrini anlatarak iyi ve dindar bir insan olmaları için yol göstermektedir.¹¹⁷ Bu beş şarta “Ogwan” adı verilir ve ilki Choe Je U’nun yazdığı duayı okuma zorunluluğudur. İkincisi Cheongsu yani bütün ibadetlerde bir kase temiz suyun masaya konulması sorumluluğudur. Aynı zamanda

¹¹⁵ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&kategori11=1> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

¹¹⁶ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&kategori11=1> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

¹¹⁷ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&no=1&page=1&kategori11=1> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

her akşam saat dokuzda ailelerin bir araya gelerek yaptıkları dua faaliyetine de cheongsu adı verilir. Temiz su bütün varlığın kökeni sayılarak çok önemsenmiştir. Hatta kurucu Choe Je U'nun şehit düşerken dökülen kanını temsil etmesi anlamında da özel bir yere sahiptir. Üçüncü şart ise “Shiil”dir. Tanrı ya da hocayı ağırlamak anlamına gelen Shiil yani shi günü, her hafta pazar gününde Cheondogyo mensuplarının uygun bir mekânda toplanarak yaptıkları ibadettir. Dördüncü şart “seongmi”dir. Seongmi her sabah ve akşam kişi başı birer kaşık pirinç biriktirilerek pazar gününde tapınağa verilmesidir. Aynı zamanda bu ibadetin her ay verilenlerine “wolseong” ve senede iki kere verilenlerine ise “yeonseong” adı verilmekte ve bu maddi destek ile Cheondogyo'nun faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Beşinci ve sonuncu şart ise duadır. Her akşam, pazar akşamı ve özel günlerde edilen duaları kapsamaktadır.¹¹⁸

Cheondogyo mensubu olunduktan sonra yeni üyeler ve dini aktaran kişi birlikte 21 gün ya da 49 gün özel dualar ederek din eğitimine yoğunlaşmaktadırlar. Ancak mecbur kalınırsa sadece sabah edilen dua da yeterli kabul edilmektedir.¹¹⁹

Dine giriş töreninden sonra düzgün bir Cheondogyo mensubu olmak için kutsal kitap çalışmalarının ve dini sorumlulukların yerine getirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Doktrini iyice anlayarak din tarafından emredilen bütün kurallarla uyumlu bir şekilde yaşanan beş yılın ardından kişiye başka bir tören ile takma isim verilmektedir.¹²⁰

3.4.3. Her Gün Yapılan İbadet: Maeilgidoshik

Aileler tarafından her akşam saat 9'da temiz su sunularak dua edilmeye başlanılmaktadır ki buna “her gün duası” anlamına gelen “maeilgido” adı

¹¹⁸ Carl F. Young, *Eastern Learning and the Heavenly Way: The Tonghak and Chondogyo Movements and the Twilight of Korean Independence*, University of Hawai'i Press, Honolulu, United States of America, 2014, s.159-160.

¹¹⁹ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&kategori11=1> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

¹²⁰ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&kategori11=2> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

verilmektedir. Aile üyeleri buldukları mekânı temizleyerek daire şeklinde oturmakta ve sırasıyla dua etmektedirler. Özel bir sebeple saat dokuzda eve yetişemeyenler ise buldukları yerde dua edebilmekte ya da saat 9’da “shimgo yapıyorum” diyerek eve vardıkları zaman dualarını edebilmektedirler.

Her akşam yapılan bu ibadette temiz su sunulmakta dualar edilip kutsal kitap da okunmaktadır. Uygulanış sırası şu şekildedir:

- Açılış
- Temiz su sunulması
- Shimgo
- Jumun’un 105 kere okunması
- Kutsal kitap okunması
- Shimgo
- Kapanış¹²¹

Törenin bitişinin ardından kısa bir dini sohbet de yapılabilmektedir. Ayrıca törende kullanılan temiz su anlamına gelen cheongsu değerli olduğu için atılmamakta ve yemek yaparken kullanılması tercih edilmektedir.

3.4.4. Pazar Günü İbadeti Shiilshik

Her pazar günü öğleden önce saat 11’de Cheondogyo mensuplarının tapınak ya da uygun bir yerde buluşarak Tanrı ve hocalarının lütfuna şükrederek birlikte dua edip ilahiler söyleyip ruhlarını arıttıklarına inandıkları törene “Shiilshik” denmektedir. Bu tören aracılığıyla din adamının söyledikleri ile olgunlaşmak ve mensupların arasında samimiyet kurulması da hedeflenmektedir. Çünkü böylece Cheondogyo’nun amacına bir adım daha yaklaşıldığına inanılmaktadır. Ayrıca Pazar ibadetlerindeki vaazlarda güncel konuların ele alınmasına önem verilmektedir.

¹²¹ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&kategori11=2> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

1900'lerden itibaren pazar ibadeti inananların ahlaki pratik bir görevi olarak vurgulanmıştır. 1 Aralık 1905 tarihinde Donghak'ın isminin Cheondogyo olarak değiştirilmesinden sonra Şubat 1906'da Shiilshik yani pazar günü töreni uygulanmaya başlanmıştır.¹²² Pazar günü ibadetlerinde bulunan koro ise 1925 yılından itibaren bir ritüel olarak yerini almıştır.¹²³

Tapınak içerisinde tören için vaaz verecek kişiye, koroya ve katılımcılara ait alanlar bulunur ancak bu alanlar tapınakta bir hiyerarşinin olduğunu göstermez. İbadetin sonunda katılımcılar vaizin olduğu bölgeye geçebilir. Aynı zamanda herkes cemaatin önerisiyle pazar günü ayininde vaiz olabilir. Vaizlik görevi sadece ibadet esnasında geçerlidir. İbadetten sonra vaiz cemaatle aynı pozisyona geri döner.¹²⁴

İbadeti sürdüren, kutsal kitabı okuyanlar ve törende görev alanlar özel kıyafetler giymektedirler. Bu kıyafet Kore geleneksel kıyafeti yahut özel ibadet kıyafeti olabilmektedir.

Özel bir durum sebebiyle pazar günü ibadetine katılamayanlar buldukları yerde duruma göre ibadet edebilmektedirler.

Pazar günü ibadetlerinin uygulanış sırası şu şekildedir:

- Açılış
- Temiz suyun sunulması
- Shingo
- Jumun'un üç kere okunması
- Kutsal kitap okunması
- İlahi söylenmesi
- Hutbe okunması
- İlahi söylenmesi
- Shingo
- Kapanış

¹²² Byoung Chul Ko, The Religion of the Heavenly Way's Sunday Service in Korea: Its Meaning and Structure, *The Review of Korean Studies*, Volume 10, Number 1 (March 2007), ss.33-49/35-36.

¹²³ Byoung Chul Ko, *a.g.e.*, s.40.

¹²⁴ Byoung Chul Ko, *a.g.e.*, s.38.

Pazar ibadeti bitirildikten sonra Jumun'un 21 ya da 105 kere daha birlikte okunarak meditasyon ve doktrin dersleri yapılması da mümkündür.¹²⁵

3.4.5. Özel Dua

Özel dua belirli bir amaca ulaşılacak istendiği zaman ibadethane gibi temiz yerlerde yapılmaktadır. Sürece (7 gün, 21 gün, 49 gün, 105 gün) karar verilerek sabah saat beşte duaya başlanmaktadır. İsteyen kişinin şartlarına göre planlanmaktadır.

Zaruri durumlarda özel duanın amacı metin şeklinde yazılarak tapınağa sunulmaktadır. Ayrıca özel dua sürecinde yasak olan şeylere (içki, sigara, et, balık vesaire) kişinin kendisi karar vermektedir.

Özel duanın uygulanış sırası:

- Açılış
- Temiz suyun sunulması
- Shingo (özellikle hedeflenen şeyler üzerine dua edilir.)
- Jumun (150 kere, 1050 kere, 3150 kere gibi)
- Kutsal kitap okunması
- Shingo
- Bitiriş¹²⁶

Aynı zamanda aileyi ilgilendiren hayırlı işlerin arkasından aile ve dindaşlarla birlikte Tanrı'ya minnetin sunulduğu "Gamsagido" töreni¹²⁷ ya da yeni bir ibadethane inşa edilirken yapılan törenler gibi başka törenler de bulunmaktadır. "Tanshim" ve "hwanwon" adı verilen din liderlerinin dünyaya geldikleri ve vefat

¹²⁵ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&no=4&page=1&category11=2> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

¹²⁶ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&no=4&page=1&category11=2> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

¹²⁷ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&no=7&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 24.11.2018).

ettikleri günlerde yapılan törenler de düzenlenmektedir.¹²⁸ Bu törenler genelde evde gerçekleştirilmekle birlikte Choe Je U'nun idam edildiği gün 10 Mart'ta yapılan tören merkez tapınakta mensupların katılımıyla gerçekleştirilmektedir. Ayrıca her yıl 1 Ocak'ta sabah 11'de tapınak ya da uygun görülen bir yerde yeni yıl kutlama töreni de gerçekleştirilmektedir.¹²⁹

3.4.6. Cheondogyo'da Yapılan Kutlama Törenleri

- **Daeshinsa'nın aydınlandığı gün:** Din kurucusu olan Daeshinsa'nın aydınlandığı gün olan 5 Nisan büyük bir kutlama günüdür.
- **İkinci, üçüncü ve dördüncü dini liderlerin seçildiği zamanlar:** HaewolShinsa, Wiamseongsa, Chunamsangsa'nın din liderleri olarak seçildiği zamanlar her yıl kutlanmaktadır.¹³⁰
- **Hyeondo kutlama töreni:** 1 Aralık 1905 tarihinde 3. Din adamı olan Wiamseongsa'nın Donghak adını Cheondogyo olarak dünyaya ilan ettiği gün olan ve "Gerçek Yol" anlamına gelen "Hyeondo" kutlama töreni her yıl gerçekleştirilmektedir. Ayrıca 1926 yılından itibaren bu güne aynı zamanda "Misyonerlik Günü" anlamını taşıyan "Podeok Günü" de denmektedir. Özellikle bu günde misyonerlik faaliyetlerinin artırılması teşvik edilmektedir.
- **Donghak Ayaklanması:** 21 Mart 1894 tarihinde Donghak askerleri tarafından Mujang şehrinde gerçekleştirilen Donghak ayaklanması her yıl törenlerle kutlanmaktadır.
- **1 Mart Halk Ayaklanması:** 1 Mart halk ayaklanması Cheondogyo'nun üçüncü din lideri olan Wiamseongsa'nın emri ile yapılmıştır. Kore'nin bağımsız bir ülke olduğu ilan edilmiş ve şiddetsiz bir halk ayaklanması

¹²⁸ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&no=10&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 24.11.2018).

¹²⁹ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&no=8&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 24.11.2018).

¹³⁰ 2018 *Nyeon Hanguge Jonggyo Hyeonhwang, a.g.e., s. 71.*

gerçekleştirilmiştir. 1 Mart aynı zamanda milli bir bayram olmakla birlikte Cheondogyo’da da özel bir kutlama günüdür.¹³¹

3.5. Cheondogyo’da Tapınaklar ve Kutsal Mekanlar

Cheondogyo’nun 281 ibadet salonu olduğu söylenmektedir.¹³² En önemli tapınağı Seul’de bulunan Seul Büyük Merkez Tapınağıdır. Bu tapınak 1978 yılında Kore’nin maddi kültür varlıkları arasına girmiştir. Tapınağın temeli Ekim 1906’da atılmış ve yapımı Şubat 1921’de tamamlanmıştır. İç mekânında ise sol ve sağ tarafta sandalyeler bulunmaktadır. Ön tarafta büyük ve küçük bir masa vardır. Masaların arkasında Cheondogyo’nun sembolünün bulunduğu bayrak bulunmaktadır. Sol ön tarafta koro koltukları ve piyano vardır. Tapınağın pencereleri Katolik kilisesinin pencereleriyle aynı düzendedir. Kiliseye dışarıdan bakıldığında da Katolik kiliseleriyle benzerlik göstermektedir.¹³³ Aynı zamanda başlarda sol taraftaki sandalyelerde kadınlar ve sağ taraftaki sandalyelerde ise erkekler oturmuştur ki bu da Konfüçyanizm etkilerinin taşıdığına dair bir örnek olarak sunulmaktadır.¹³⁴

Cheondogyo’da dört dini lider ve 1 Mart ayaklanması ile ilgili kutsal mekanlar bulunmaktadır. Bunlar şöyle sıralanabilir:

- Daeshinsa’nın doğduğu yer kutsal kabul edilmektedir.
- Yeoshi kaya vadisi: Daeshinsa on sene boyunca aydınlanmak için ülkeyi dolaştıktan sonra artık durarak Ulsan şehrine yakın olan Yeoshi kaya vadisinde üç odalık bir ev yapıp meditasyona başlamıştır ve burada 1855 yılında vahiy almaya başladığına inanılmaktadır. Orada aldığına inanılan kitaba “İlmyocheonseo” adı verilmiştir. 1998 yılında buraya bir anma taşı konulmuştur ve 2004 yılının mayıs ayında ise

¹³¹ <http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjel&catgori11=3> (Erişim Tarihi: 20.04.2019).

¹³² Don Baker, *Korean Spirituality*, a.g.e., s. 82.

¹³³ Byoung Chul Ko, a.g.e., s.37.

¹³⁴ Byoung Chul Ko, a.g.e., s. 44.

Ulsan büyükşehir belediyesinin katkılarıyla bu bölge korunmaya alınmış ve günümüze kadar muhafaza edilmiştir.

- Jeokmyeol mağarası: Daeshinsa kutsal kitabı aldıktan sonra 49 gün boyunca Tanrı'nın eğitimini almak için bu mağarada dua etmiştir. Bu mağarayı sonraki din liderleri de din adamlarıyla beraber ziyaret edip 49 gün dua pratiğini gerçekleştirmişlerdir.
- Yondamjeong: Choe Je U'nun 5 Nisan 1860 tarihinde Tanrı tarafından Donghak yolu hakkında aydınlatıldığı yer olduğuna inanıldığı için kutsal kabul edilmektedir.
- Eunjeokam: Daeshinsa aydınlandıktan sonra insanlara çokça eğitim vermeye başlamıştır ve bu durum devlet yöneticilerin dikkatini çektiikten sonra Namwon şehrinde bulunan Gyoryong dağ kalesindeki Seonguk Tapınağı'na gitmiştir. Burada meditasyon yaparak Cheondogyo için kutsal sayılan kitaplar yazmıştır. Aynı zamanda burası Donghak ihtilali zamanında örgütlerin ana mekanlarından biri olmuştur. Tapınak yıkılmış olsa da bu mekân kutsal kabul edilmektedir.
- Gyeongju Hoigok Sokağı (Hoiri Mahallesi): Namwon şehrindeki Eumjeokam'dan sonra Gyeongju şehrindeki Hoiri mahallesine gitmiştir ve burası da inananlar tarafından kutsal kabul edilmektedir.
- Hinghae şehri, Maegok mahallesi: Daeshinsa bu mahallede pek çok yazı kaleme aldığı için kutsal kabul edilen bir yerdir.
- Mungyeon şehrinde bulunan Jo tepesi: 9 Aralık 1863 tarihinde bu tepede bulunan kalede devlet tarafından gönderilen askerler tarafından tutuklanmıştır.
- Daegu şehrinde bulunan idam ceza yeri: Donghak'ın yayılmasından korkan Joseon devleti, asker göndererek Daeshinsa'yı yakalama emri vermiştir. Daeshinsa bu dinin ondan çıktığını söyleyerek idam cezasını sakin bir şekilde kabul etmiştir ve 10 Mart 1864 yılında idam edilmiştir. Buraya 1964 yılında Cheondogyo mensuplarının bağışlarıyla Daeshinsa'nın heykeli dikilmiştir.

- Daemyo (büyük mezar): Daeshinsa idam edildikten sonra öğrencileri tarafından cesedi teslim alınmıştır. Aradan üç gün geçmesine rağmen cesedinin sıcak olduğunu söyleyerek dirilmesini umut edip beklemişlerdir ancak idam cezasının uygulanışının yedinci gününde Yeongdamjeong'un önündeki Darit vadisine defnedilmiştir.¹³⁵
- Ayrıca Donghak Halk Ayaklanması esnasında önemli olayların olduğu çeşitli yerler de kutsal addedilmiştir. Mesela Donghak çiftçi askerlerinin katledildiği HongCheon adlı şehirde bulunan Pungam mahallesine hayatını kaybedenleri anmak için heykel dikilmiştir.¹³⁶
- 1 Mart ayaklanması için önem arz eden olayların gerçekleştiği yerler de kutsal mekanlar arasında yer almıştır. Örneğin 1906'da temelleri atılmış olan Cheondogyo Büyük Merkez Tapınağı'nın olduğu yer 1 Mart Ayaklanmasında özgürlük bildirgesinin dağıtıldığı ana mekân olmasının da etkisiyle kutsal mekânlar arasında sayılmıştır. Yine millet temsilcisi olarak seçilen 48 kişinin 1 Mart ayaklanmasından sonra tutuklandıkları hapisane de önemli sayılmakta ve ziyaret edilmektedir.¹³⁷
- Diğer üç büyük din adamının da doğdukları ve öldükleri yerler gibi mekanlar da kutsal mekanlar olarak kabul edilmiştir.¹³⁸

¹³⁵<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=sungj&category11=%BC%F6%BF%EE%B4%EB%BD%C5%BB%E7> (Erişim Tarihi: 20.04.2019).

¹³⁶<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=sungj&category11=%B5%BF%C7%D0%C7%F5%B8%ED%C0%AF%C0%FB%C1%F6> (Erişim Tarihi: 20.04.2019).

¹³⁷<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=sungj&category11=3.1%BF%EE%B5%BF%C0%AF%C0%FB%C1%F6> (Erişim Tarihi: 20.04.2019).

¹³⁸<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=sungj&category11=%C7%D8%BF%F9%BD%C5%BB%E7> (Erişim Tarihi: 20.04.2019).

3.6. Cheondogyo Yeni Bir Din Midir?

“Batı Öğretisi” anlamına gelen Katolikliğe atıfta bulunulan “Seohak” ismine karşılık “Doğu Öğretisi” demek olan Donghak¹³⁹ adıyla faaliyetlerine başlayan Cheondogyo ortaya çıktığı dönemde önemli sosyal faaliyetlerde yer almıştır. Donghak Çiftçi Ayaklanması ve 1 Mart Halk Ayaklanması bunlardandır. Günümüzde de Kore’de dini yönünden çok bu önemli olaylardaki rolüyle bilinmektedir. Kore topraklarında bulunan sosyal-ekonomik adaletsizlik ve dış güçlerin müdahalelerine tepki olarak doğup sosyal reform hareketlerinde önemli rol oynasa da Cheondogyo yalnızca sosyal bir canlanma hareketi gibi gözükmemektedir. Choe Je U kendisinin Tanrı tarafından insanları yeni bir dünyaya taşımak için gönderildiğine inanmıştır.

Donghak’ın oluşumunda Choe Je U’nun kişiliği, geçmişi, deneyimleri, fikirleri, Kore’de artan dış müdahale gibi sebepler etkili olmuştur.¹⁴⁰

Cheondogyo’nun Budizm, Konfüçyanizm ve Taoizm’den öğeler barındırdığı¹⁴¹ ve Hristiyanlıktan da ironik bir şekilde izler taşıdığı düşünülmektedir.¹⁴²

Choe Je U, Konfüçyüs eğitimi almış olsa da Budist ritüelleri, inançları ile uyumlu yaşamış, Budist tapınaklarını ziyaret etmiş ve keşişlerle etkileşimde bulunmuştur.¹⁴³ Konfüçyanizm ve Taoizm’den de ideal insan ilişkileri ve ahlaki ilkeleri benimsemiştir.¹⁴⁴

Dört büyük dini liderin ölümünden sonra Cheondogyo Hristiyanlığa ait bazı elementleri benimsemeye başlamıştır. Pazar gününün dinlenme günü olarak kabul edilmesi, ilahiler söylenmesi bunlardandır. Ayrıca inanç sistemlerinde de çeşitli değişiklikler olmuştur. Choe Je U “Kurtarıcı” olarak çağrılmaya başlanmış ve

¹³⁹ Sang Taek Lee, *a.g.e.*, s. 105.

¹⁴⁰ George L. Kallander, *a.g.e.*, s.153.

¹⁴¹ Kirsten Bell, Pilgrims and Progress- The production of Religious Experience in a Korean Religion”, *Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions*, University of California Press, Vol. 12, No. 1, August 2008, ss. 83-102/ 85.

¹⁴² Sang Taek Lee, *a.g.e.*, s. 5.

¹⁴³ George L. Kallander, *a.g.e.*, s.153.

¹⁴⁴ Albert L. Park, *Building A Heaven On Earth: Religion, Activism, and Protest in Japanese-Occupied Korea*, University of Hawai’i Press, United States of America, 2015, s. 26.

Koreliler için öldüğüne inanılmıştır.¹⁴⁵ Aynı zamanda kiliselerindeki oturma yerleri, pencereler, iç mekân ve mimariye dayalı bazı unsurlar da Katolikliği çağrıştırmaktadır.

Kapsayıcılık ve uyumun dinlerinin bir özelliğini olduğunu belirterek dinlerin tüm öğelerini kapsayan yeni bir din kültürü oluşturmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir.¹⁴⁶

Cheondogyo'nun bir din kurucusu, kutsal kitapları, ritüelleri, Tanrı inancı ve doktrini bulunmaktadır. Choe Je U önceki inançların ve eğitimlerin yetersiz olduğunu söylemiş ve kendi sistemlerini oluşturmuştur. Cheondogyo Kore'de de milli dinler arasında bağımsız bir din olarak kabul edilmiştir. Aynı zamanda Cheondogyo'nun kurucusu Choe Je U'nun ondan sonraki dini hareket ve yeni dinlerin kurucuları için bir prototip oluşturduğu söylenmekte ve Cheondogyo Kore'de bulunan ilk yerel din olarak kabul edilmektedir.¹⁴⁷ Kore Kültür, Turizm ve Spor Bakanlığınca yapılan araştırmada ise Cheondogyo'nun yeni dinler arasında sayıldığını görülmektedir.¹⁴⁸ Ancak pek çok dinden farklı öğeler barındırması sebebiyle konuyla ilgili pek çok uzman tarafından yeni dini hareketler arasında olduğu kabul edilmektedir.

¹⁴⁵ Sang Taek Lee, *a.g.e.*, s. 107.

¹⁴⁶ https://www.koreatimes.co.kr/www/culture/2018/07/293_82197.html (Erişim Tarihi: 01.06.2019).

¹⁴⁷ Paul Beirne, *a.g.e.*.

¹⁴⁸ 2018 *Nyeon Hanguge Jonggyo Hyeonhwang*, *a.g.e.*, s. 7.

SONUÇ

Güney Kore’de yapılan son araştırmalara göre halkın %43,9’u bir dine inanmaktadır. İnananların %45’ini Protestanlar, %35’ini Budistler, %18’ini Katolikler, geriye kalan %2’lik kısmı ise Konfüçyanizm, Won Budizmi, Cheondogyo, Daejonggyo ve İslam dini inananları oluşturmaktadır. Dolayısıyla toplumda dinî konuda çok fazla çeşitlilik görülmektedir. Aynı zamanda hangi dine bağlı olunursa olunsun Konfüçyanist ya da Budist gelenekler devam ettirilebilmektedir.

Modernleşmenin etkisiyle beraber insanlar zihniyet değişimi yaşamaya başlamışlardır. Bu zihniyet değişimi din konusunda da etkisini göstermektedir. Sekülerleşen toplumlarda manevî boşluk kapatılamamış ve eski dinler de yetersiz görülerek kimi zaman restore edilme yoluna gidilmiş, kimi zaman da bağımsız dinî yapılar oluşturulmuştur. Bunların ortaya çıkmasında tarihî, sosyal ve kültürel yapı büyük önem arz etmektedir. Toplumsal değişme, rasyonelleşme, bireyselleşme ve modernleşme ile beraber kutsal arayışı içinde olan insanlardan kimisi de yeni dini hareketlere yönelerek çözüm arama yolunu seçmiştir.

Tezimizin ana konularından biri olan Won Budizmi de Kore topraklarını Japonların istila ettiği sıkıntılı bir dönemde ortaya çıkmıştır. Won Budizmi Modern hayatın maddeciliğinden uzak ve eski dinlerden de farklı olarak rasyonel ve hümanist bir bakış açısı getirmeye çalıştığını iddia etmiştir. Din kurucuları, kendilerine ait kitapları ve ritüelleri bulunmaktadır. İsminde Budizm kelimesi geçse dahi Won Budizmi bağlılarına göre Budizm’den bağımsız bir din olarak varlığını sürdürmektedir. Bununla beraber temel öğretilerinin Budizm’le oldukça benzerlik gösterdiği göze çarpmakta, diğer dinlerden aldıkları çeşitli uygulamalarla da bir din olmaktan ziyade yeni bir dini hareket özelliği taşıdıkları söylenebilmektedir.

19. yüzyılın sonlarında oluşan Cheondogyo ise geleneksel ve modern öğeleri bir arada barındıran günümüzün sorunlarını çözmeyi ve dünyada cenneti kurmayı amaç edinen bir harekettir. İbadetlerinde ve tapınaklarında Konfüçyanizm’in ya da Şamanizm’in etkilerini görmek mümkün olduğu gibi Hristiyanlık’tan izler de barındırmaktadır. Tek Tanrı inancı ve dine giriş töreni de buna örnek verilebilir. Cheondogyo’nun da Won Budizmi’nde olduğu gibi kurucusu, kutsal kitapları,

ritüelleri ve tapınakları vardır. Ancak günümüzde bağlılarının sayısı Hristiyanlık, Budizm ve Won Budizmi'ne kıyasla daha azdır ve daha çok tarihte Donghak Ayaklanması ve 1 Mart Halk Ayaklanmasındaki önemli rolleri ile tanınmaktadır.

Sonuç olarak her iki dini hareketin de içinde bulunduğu toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel yapısının etkisiyle ortaya çıktığı görülmekte, milliyetçilik ve rasyonalizmin de oluşumlarında etkili olduğu söylenebilmektedir. Günümüzde kapsayıcı özellik taşımayı esas aldıkları ve evrensel olma iddiası taşıdıkları görülmektedir. Yaptığımız çalışmalar sonucunda devlet tarafından milli dinler arasında kabul edilip, inananları tarafından da bağımsız bir din oldukları iddia edilse de eklektik ve senkretik özellikler taşımaları hasebiyle Won Budizmi ve Cheondogyo'nun yeni dini hareketler arasında olduğuna kanaat etmiş bulunmaktayız.

KAYNAKÇA

Kitaplar ve Makaleler:

BAEK, YuSeon, BuSig Sin, TaeGyeong İm; *Cheongsonyoneul wihan Hanguksa (Gençler için Kore Tarihi)*, Duri Midieo, Seoul, 2011.

BAK, JinYoung; “Bulgyowa Wonbulgyui Gwangye (Budizm ve Won Budizmi'nin İlişkisi)”, *Wonbulgyohak Jesambu Byeoldo (Won Budizmi Eğitimi 3. Toplantısı)*, Hanguk WonbulgyoHakhoi (Kore Won Budizmi Enstitüsü), Kore, 1998, ss. 259-278.

BAKER, Don; “Constructing Korea's Won Buddhism as a New Religion: Self-differentiation and İnter-religious Dialogue”, *International Journal for the Study of New Religions*, 3:1, 2012, ss. 47-70.

BAKER, Don; *Korean Spirituality*, University of Hawai'i Press, United States of America, 2008.

BAKER, Donald; “Tradition Modernized: Globalization and Korea's New Religions”, *Korea Confronts Globalization*, Ed. Chang Yun Shik, Hyun Ho Seok, Donald L. Baker, Routledge, New York, 2009, ss.206-224.

BEİRNE, Paul; *Su-un and His World of Symbols- The Founder of Korea's First Indigenous Religion*, Ashgate, UK, 2009.

BELL, Kirsten; “Cheondogyo and the Donghak Revolution: The (un)Making of a Religion”, *Korea Journal* 44/2, 2014, ss.123-148.

BELL, Kirsten; “Pilgrims and Progress- The production of Religious Experience in a Korean Religion”, *Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions*, University of California Press, Vol. 12, No. 1, August 2008, ss. 83-102.

CHANG, Byung Kil; *Religions in Korea*, Korean Overseas Information Service, Seoul, 1984.

CHOİ, Wounsik, Douglas H. Gordon, *Modern Korea*, National Development İnstitute, Seoul, Korea, 2002.

CHUNG, Bongkil; “Sot'esan's Creation of Won Buddhism through the Reformation of Korean Buddhism”, *Makers of Modern Korean Buddhism*, Ed. Jin Y. Park, Albany, State University of New York Press, the United States of America, 2010, ss. 61-90.

_____ ; *The Scriptures of Won Buddhism: A Translation of the Wonbulgyo Kyojeon with Introduction*, Kuroda Institute Classics in East Asian Buddhism, Hono-lulu: University of Hawai'i Press, 2003.

_____ ; "Won Buddhism: The Historical Context of Sot'aesan's Reformation of Buddhism for the Modern World", *Buddhism in the Modern World: Adaptations of an Ancient Tradition*, Ed. Steven Heine, Charles S. Prebish, Oxford University Press, Inc., New York, 2003, ss. 143-167.

CLARKE, Peter B.; "Won Buddhism", *Encyclopedia of New Religious Movements*, Ed. Peter B. Clarke, Routledge, New York, 2006, ss. 688-690.

FAKİR, Cem; *Şimal Yıldızı Son Kore Gazileri*, NTV Yayınları, İstanbul, 2010.

GÖKMEN, M. Ertan; *Soğuk Savaşta Sıcak Çatışma Kore Savaşı*, Kentkitap, Ankara, 2008.

GÖKMEN, Mahmut Ertan, Özlem Gökçe, "1897-1910 Kore'nin Politik Durumu ve Dehan İmparatorluğu", *DTCF Dergisi*, 56.2, Ankara, 2016, ss. 93-110.

GRAYSON, James H.; *Korea- A Religious History*, RoutledgeCurzon, New York, 2002.

HONG, KiBum; *The National Atlas of Korea*, National Geographic Information Institute, Korea, 2009.

HONG, Yong Hee; "Values in the Global Age and the Life Spiritualism of Donghak", *Korea Journal*, vol. 55, no. 3 (autumn 2015): 103-134.

JANG, JiHae; *Won Bulgyo 100Nyeon (Won Budizmi'nin 100 Yılı)*, Gyojeongwon Munhwasahwebu, İksan, 2015.

KALLANDER, George L.; *Salvation through Dissent Tonghak Heterodoxy and Early Modern Korea*, University of Hawai'i Press/ Honolulu, United States of America, 2013.

KİM, Bok İn; "Won Buddhism in the United States", *Korean Americans and Their Religions*, Ed. Ho Youn Kwon, Kwang Chung Kim, R. Stephen Warner, the Pennsylvania State University Press, Pennsylvania, 2001, ss. 259-271.

KİM, Seong Ju, Mahmut Ertan Gökmen, *Korece Dilbilgisi*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2002.

KO, Byoung Chul; "The Religion of the Heavenly Way's Sunday Service in Korea: Its Meaning and Structure", *The Review of Korean Studies*, Volume 10, Number 1 (March 2007), ss.33-49.

Kore Gerçeği: Kore'nin Dünü ve Bugünü, Kore Kültür, Spor ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Seul, 2015.

LEE, Hee Soo; *The Advent of İslam in Korea- A Historical Account*, Research Centre for İslamic History, Art and Culture, İstanbul, 1997.

LEE, Jeong Keun; *Korean War 1129*, Kore dilinden İngilizce'ye Çev. Myung Kwan Chang, Woojung Books, Korea, 2015.

LEE, Sang Taek; *Religion and Social Reformation in Korea*, De Gruyter, Germany, 1996.

ORDU, Mehmet Kürşad; *Amerikan Kamuoyunda Kore Harbi*, Berikan Yayınevi, Ankara, 2009.

PARK, Albert L.; *Building A Heaven On Earth: Religion, Activism, and Protest in Japanese- Occupied Korea*, University of Hawai'i Press, United States of America, 2015.

PARK, Jin Y.; "Won Buddhism, Christianity, and İnterreligious Dialogue", *Journal of Korean Religions*, University of Hawai'i Press, Volume 5, Number 1 (2014), ss. 109-131.

PARK, Sejun; *Cheondogyoe Daehan Yeoksasahwehakceok Yeongu: Guggawae Gwangyebyeonhwarıl Junshimeuro (Cheondogyo Hakkında Kore Tarihi ve Sosyal Açıdan Araştırma: Ülke ve İlişki Değişimi Odaklı)*, Goryeo Daehagwon (Georyo Enstitüsü), Seul, 2015.

PARK, Yongbum; *Donghak and Sacramental Commons: Eastern learning, Creation Consciousness, and Korean Socioecological Ethics*, Boston University, United States of America, 2014.

PYE, Michael; "Won Buddhism as a Korean New Religion", *Numen*, Vol. 49, No. 2 (2002), ss. 113-141.

SHİM, Sangtai; "The Korean Understanding of God", *Catholic Theology and Thought*, Vol. 77, Summer 2016, ss. 133-166.

The Association of Korean History Teachers (Kore Tarih Öğretmenleri Birliği); Kore dilinden İngilizce'ye Çev. Michelle Seo, *A Korean History for International Readers (Uluslararası Okurlar için Kore Tarihi)*, Humanist Publishing Group Inc., Seoul, 2010.

The Doctrinal Books of Won Buddhism, Kore dilinden İngilizce'ye Çev. Committee for the Authorized Translations of Won Buddhist Scriptures, Wonkwang Publishing Co., Korea, 2016.

The Dharma Master Cheongsan of Won Buddhism: Analects and Writings, Kore dilinden İngilizce'ye Çev. Bongkil Chung, Stated University of New York Press, Albany, the United States of America, 2012.

The National Atlas of Korea, National Geographic Information Institute, 2009
Wonbulgyo JeonSeo (Won Budizmi Kutsal Kitabı), WonBulgyo Chulpansa, İksan, 2016.

YAROVOI, Serge V.; *Sitting Meditation in Won Buddhism: Digging to the Roots*, Balboa Press, the United States of America, 2012.

YOO, Dosung; *Thunderous Silence: A Formula for Ending Suffering: A Practical Guide to the Heart Sutra*, Wisdom Publications, the United States of America, 2013.

YOUNG, Carl F.; *Eastern Learning and the Heavenly Way: The Tonghak and Chondogyo Movements and the Twilight of Korean Independence*, University of Hawai'i Press, Honolulu, United States of America, 2014.

2018 Nyeon Hanguge Jonggyo Hyeonhwang (2018 yılı Kore Din Verilerini Bildiren Kurum), Ministry of Culture, Sports and Tourism, Sae Seonggyunghoik (New Seonggyun Production), 2018, Seoul.

İnternet Siteleri:

<http://www.daejonggyo.or.kr/>, (Erişim Tarihi: 05.01.2018).

http://www.daejonggyo.or.kr/modules/board/bd_view.html?id=qna&no=5, (Erişim Tarihi: 05.01.2018).

<http://guide.won.or.kr/pages/history> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

<http://guide.won.or.kr/pages/doctrine> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

<http://www.wonbuddhism.org/#/temple> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

<http://www.wonbuddhism.org/#/mind-practice> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

<http://guide.won.or.kr/pages/master> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

<http://www.wonbuddhism.org/#/sitting-meditation> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

<http://www.wonbuddhism.org/#/timeless-zen> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

<http://www.wonbuddhism.org/#/four-great-principles> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

<http://www.wonbuddhism.org/#/fourfold-grace> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

<http://www.wonbuddhism.org/#/what-is-won-buddhism> (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

<http://guide.won.or.kr/pages/tenet> (Erişim Tarihi: 10.01.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=1&page=1&category11=1> (Erişim Tarihi: 31.10.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&category11=2> ((Erişim Tarihi: 31.10.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=6&page=1&category11=2> (Erişim Tarihi: 31.10.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=8&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 10.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=9&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 10.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=10&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 10.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=11&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 10.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunkor&no=12&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 10.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&no=23&page=1&category11=2> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&category11=1> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&no=1&page=1&category11=1> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&category11=2> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&no=4&page=1&category11=2> (Erişim Tarihi: 22.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&no=7&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 24.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&no=10&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 24.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&no=8&page=1&category11=3> (Erişim Tarihi: 24.11.2018).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=chunjerl&category11=3> (Erişim Tarihi: 20.04.2019).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=sungj&category11=%BC%F6%BF%EE%B4%EB%BD%C5%BB%E7> (Erişim Tarihi: 20.04.2019).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=sungj&category11=%B5%BF%C7%D0%C7%F5%B8%ED%C0%AF%C0%FB%C1%F6> (Erişim Tarihi: 20.04.2019).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=sungj&category11=3.1%BF%EE%B5%BF%C0%AF%C0%FB%C1%F6> (Erişim Tarihi: 20.04.2019).

<http://www.chondogyo.or.kr/niabbs4/bbs.php?bbstable=sungj&category11=%C7%D8%BF%F9%BD%C5%BB%E7> (Erişim Tarihi: 20.04.2019).

https://www.koreatimes.co.kr/www/culture/2018/07/293_82197.html (Erişim Tarihi: 01.06.2019).

EKLER

EK 1: 4 AĞUSTOS 2019 Tarihinde Güney Kore’de Won Budizmi Seul Şubesi’nde Şube Müdürü Sayın Han DeokCheon ile Yaptığımız Röportaj

- 1) Merhaba, öncelikle bize kendinizi tanıtabilir misiniz?

Merhaba, Adım Han DeokCheon. Won Budizmi Seul Şube Müdürlüğü’nde müdür olarak görev yapmaktayım.

- 2) Won Budizmi neden ortaya çıkmıştır? İddiaları nelerdir?

Won Budizmi’nin kurucusu Sotaesan Daejongsa’dır. O yedi yaşından itibaren yirmi sene boyunca yaptığı meditasyon ve çalışmalarıyla aydınlığa erişmiştir. 28 Nisan 1916 Won Budizmi yılında din olarak ortaya çıkmıştır. Won Budizmi’nin temel eğitimi Kore kültürüdür. Wonbulgyo milli din değil, dünya dini olmayı amaçlamaktadır. Sotaesan Deajongsa’nın aydınlanmasıyla beraber elde ettiği ilk felsefe hakikatin bir oluşudur. Çağa ve kültüre göre dinler farklılık gösterse de evrenin hakikati tektir. Özellikle seçilmiş bir din ile insan kurtuluşa ermez, herhangi bir dinin yolunu tutarak aydınlığa ulaşırsak kurtuluşa erebiliriz. Elde edilen bu hakikat öldükten sonra bir yerde değil bu dünyada mevcuttur ve o hakikati şimdi bu dünyada yaşarken anlayarak, öğrenerek hayatımızı güzel bir şekilde sürdürmek dinimizin amacıdır.

- 3) Won Budizmi’nin Budizm’den farkı nedir? Budizm’de bulunan ne tür konulara eleştiri getirmiştir?

Temel olarak Won Budizmi ile Budizm kurucu bakımından farklıdır. Budizmin kurucusu Sakyamuni Buda, Won Budizmi’nin kurucusu ise Sotaesan Daejongsa’dır. Budizm’de üç hazine inancı önemlidir ve Buda heykeline ibadet etmektedirler. Bu, Budizm’i en güzel gösteren semboldür.

Won Budizmi ise bir şekli değil hakikatin kökü olan İl Won Sang'ı temel olarak almıştır. İl Won Sang hakikati en güzel şekilde açıklamaktadır. İl Won bütün dinlerin amacıdır.

Budizm ve Won Budizmi arasındaki farklılıklardan biri ise kutsal kitaplarıdır. Budizmin kutsal kitabı olarak Avatamsaka Sutra (Hwaeomgyeong), Elmas Sutra (geumganggyeong) gibi kitaplar bulunmaktadır. Won Budizmi ise Sotaesan Daejongsa'nın yazdığı kitabı kutsal kitap olarak kabul etmektedir, yani kutsal kitap konusunda da farklılık göstermektedir.

Won Budizmi ve Budizminin teşkilatlanma yapısı da farklıdır. Budizm içerisinde ne kadar çok farklı mezhep olsa bile Budizm'de değişmeyen şey dünyevi hayattan uzaklaşarak keşişlerin saçlarını kesip evlenmeden hayatlarını sürdürmeleridir. Won Budizmi'nde ise kural olarak dünyevi ve uhrevi hayat arasında ayırım yapmadan birlikte hayatı güzel bir şekilde sürdürmek amaçtır. Budizmin temel kural sisteminde evlilik yapmamak esasken, Won Budizmi'nde erkek- kadın ayırımı yapılmadan herkesin evlenebilme hakkı vardır.

Budizm'de erkek keşiş ve kadın keşişler arasında ayırım yapılmaktadır. Katolikler arasında da rahip ve rahibeler arasında ayırım vardır. Budizm ve Katoliklerde vaazları kadınlar verememektedir. Won Budizmi'nde erkek kadın ayırımı yapılmadan din adamı olan herkes vaaz verebilmektedir.

Won Budizmi'ndeki kavramlar Budizm'deki ile çok benzerlik gösterdiği için Budizm mensupları Won Budizmi'ni daha kolay anlayabilir. Won Budizmi ismindeki "Won" kavramının koyulmasının sebebi Sotaesan Deajongsa'nın hakikatin tekliğini ifade eden ilk felsefesinin "İl Won" olması sebebiyledir. Won Budizmi olarak çevrilen Wonbulgyo'daki "Bul" kelimesi aslında Budizm'i ifade etmemekte, "aydınlanmak, vakıf olmak" anlamına gelmektedir. Wonbulgyo ile Budizm dış görünüş olarak çok farklıdır fakat anlattıkları hakikat yönünden benzemektedirler. Hepimizin kalbi var ve varlığımızın kökeni de yürekten gelmektedir. Bu dünya hayatı ve sebep-sonuç ilişkisi öğretileri ise Budizm ile benzerlik göstermektedir.

- 4) Buda, Sotaesan'ın aydınlanmasının temel kaynağı ise ve O'nunla mükemmel bir birlik oluşturacaksa neden Won Budizmi yeni bir din olarak ortaya çıkmıştır?

Mezhepler zaten kişinin bir dine mensupken orada farklılık göstererek ortaya çıkarmasıyla oluşmaktadır. Budizm'in içerisinde birçok mezhep bulunmaktadır ancak onların kutsal kitapları ve eğitimleri temel olarak ortaktır. Won Budizmi'nin kurucusu ise kendi kendine aydınlığa erişmiştir ve sonrasında kutsal kitapları incelerken Elmas Sutra'yı okuduktan sonra kendisine en yakın olarak bu kitabı söylediği için Budizm'i temel felsefe olarak kabul etmiştir. Bütün dinlerin hakikati tek olduğu için çağa göre zamana göre anlatımları farklılık gösterse de hakikat değişmemektedir. Buna göre Sotaesan Daejongsa'nın aydınlanmasıyla Sakyamuni Buda'nın aydınlanması arasında çok fark yoktur. Bu yüzden Won Budizmi'ne Budizmin bir dalı ya da mezhebi olduğunu söylemek makul değildir. Daejongsa hakikatin bir olduğunu dile getirmiştir. Herkesin aydınlanamayıp sadece kendisinin aydınlanabileceğini söylese bu çelişkili olurdu. Bu açıdan en yakın gördüğü din ise Budizm idi ve Sakyamuni'nin eğitiminin de bir kısmı alındı. Ancak Budizmi olduğu gibi değil çağa, günlük hayata ve topluma uygun bir şekilde değiştirerek almıştır. Aynı zamanda çağa, günlük hayata ve topluma uyacak bir şekilde sürekli değişen bir dine sahibiz. Won Budizmi, Budizm ile yapı olarak farklıdır ancak içerik olarak çok benzerlik göstermektedir.

- 5) Won Budizmi'nde pazar gününde ibadet olmasının bir sebebi var mıdır? Başka günlerde de ibadet ediliyor mu?

İbadetin illa ki pazar gününde olma zorunluluğu yoktur. Mensupların teklifi ile ibadet günü değişebilmektedir. Mesela Hristiyanlıkta pazar günü ibadetinin zorunluluğu vardır ama Wonbulgyo'da böyle bir kural yoktur. Günümüzde çalışan insanlardan dolayı ve genel olarak Pazar gününün tatil olması sebebiyle çoğunluğun gelebildiği pazar gününde ibadet etmekteyiz.

Bununla beraber hafta içi ibadet eden şubelerimiz de bulunmaktadır. Örneğin Gangnam’da bulunan şubede salı günü ibadet edilmektedir.

Pazar günü yaptığımız ibadet dışında da meditasyon grupları bulunmaktadır. Grup arasında konuşulup uygun gün seçilerek meditasyon yapılmaktadır. Zorunlu bir günün kural olarak koyulmamasının sebebi ise çağımıza, insanların günlük hayatına ve topluma uygun olarak değişen bir dine sahip olmamızdan kaynaklanmaktadır.

- 6) Kişisel olarak evde yapılan bir ibadetiniz bulunmakta mıdır? Var ise nasıldır?

İbadetler tapınakta yapılabildiği gibi internet sitesinden videolar izlenerek de yapılabilmektedir. Ayrıca zorunlu olmasa da “Joseokshingo” adında sabah ve akşam yapılan dua da bulunmaktadır. Bu dualar bulunulan mekânda ister ev ister tapınakta yapılabilir.

- 7) Won Budizmi’nde Tanrı inancı nasıldır?

Won Budizmi’nde kâinatı yaratıp kontrol eden tek Tanrı’yı kabul etmekteyiz. Ama insana benzetilen Tanrı inancını reddediyoruz. Tanrı yani değişmeyen hakikat bizim dil, yazı ve düşüncemiz ile anlatılamaz. O Tanrı’yı dil ya da yazı ile ifade ettiğimiz o an zaten Tanrı kavramı sınırlandırılmış olmaktadır dolayısıyla yazı ve dil ile anlatmıyoruz ancak bu kâinatı yaratıp kontrol eden Tanrı’yı kabul ediyoruz. İnsanın fikri ve dili olmadan ancak Tanrı’yı anlayabiliriz.

- 8) Won Budizmi’nde evrenin varlığı ve yaratılışı hakkında ne düşünülmektedir?

Yaratıcının özellikle kasıtlı olarak bu kâinatı yarattığını düşünmüyoruz. Bütün varlık ve olaylar sebep ve sonuç ilişkisi içerisinde. Sebep kader ile birleşerek sonuca varmaktadır. Kâinatın oluşumunu da bu şekilde düşünmekteyiz. Doğa bilimi ile ilişkilidir.

- 9) Won Budizmi'nde nübüvvet inancı nasıldır? Sotaesan bir peygamber olarak mı yoksa bir aydınlatıcı olarak mı görülmektedir?

Korece'de peygamber anlamına gelen kelime "Seonjija"dır. Fakat bu kelime kullanımına göre hem peygamber hem de din kurucusu anlamı taşımaktadır. Sotaesan Daejongsa ise din kurucusu olarak kabul edilmektedir. Bu dünyada bulunan bütün dinler içerisinde aydınlanan insanlar bulunmaktadır fakat aydınlanan herkes yeni bir din kurmamıştır. Fakat Sotaesan Daejongsa aydınlanarak yeni bir din kurduğu için sıradan bir aydınlanma yaşamamıştır. Sotaesan Daejongsa önceki hayatlarında insanları kurtarabilmek için o kadar çok uğraşmıştır ki bu çağa gelerek Won Budizmi'ni kurabilmiştir. Basit bir şekilde sadece bu hayatına bakarak aydınlanmasından bahsetmek makûl değildir.

- 10) Won Budizmi'nde ahiret inancı nasıldır?

Budizm'de insan öldükten sonra altı hayatı bulunmaktadır. Protestanların düşüncesinde cennet ve cehennem, Katolikler'de ise cennet-cehennem ve araf bulunmaktadır. Bu düşüncelerine göre öldükten sonra bir yere varılmakta ve orada hayat devam etmektedir. Fakat Budizm ve Won Budizm'inde ölümden sonraki hayat düşüncesi reenkarnasyona dayanmaktadır. Budizm ve Won Budizmi'ne göre kendisini düzelterek iyi yaşayan insanlar cennete de gidebilir ya da bu dünyaya gelecekse bile istediğini seçerek gelebilir. Kendi yaptığı karmaya göre gelen de olur veyahut cehenneme giden de olabilir. Yani öldükten sonra altı aşamalı hayatın sürekli dönerek devam ettiği ifade edilmektedir. Altı aşamalı hayattan kendini kurtarmak için şu an bu dünyada kendini düzelterek sonraki hayatını seçebilecek aşamaya gelen insanlar olmaya çalışmaktayız. Daha önceki karmalarımızda iyi olmadığımız için şu anda bu dünyadayız ancak insan olduğumuz için bu dünyamızı düzelterek sonraki hayatımızı seçebilecek kişiler olabilmek için çaba sarf ediyoruz.

11) Won Budizmi'nin kutsal kitapları nelerdir?

Won Budizmi'nin kurucusunun yazdığı “Jeongjeon” kutsal kitap olarak kabul edilmektedir. Sotaesan Daejongsa'nın sözlerinin yazıldığı “Daejonggyeong”, ikinci din adamı olan Jeongsan Jongbeobsa'nın sözlerinin yazıldığı “JeongsanJongsaBeobEo” ve üçüncü din liderinin sözlerinin yazıldığı “Daesan Jongsa BeobEo” adlı kutsal sayılan kitaplarımız da bulunmaktadır. Bu kutsal kitaplar haricinde de Won Budizmi mensubu olarak yapılması gereken maddelerin yazılı olduğu kitap ve okunması gereken kitaplar da bulunmaktadır. İlahiler de kutsal kitabın içerisinde yer almaktadır. Ayrıca Budizm kitapları da okunmaktadır. Buljoyookgyeong (Budizmin altı kitabı) olan Elmas Sutra (GeumGangGyeong), Kalp Sutra (BanYaShimGyeong) gibi. Ana kutsal kitap olmasa da yardımcı kitap olarak Budizm kitapları da önemli sayılmaktadır.

12) Won Budizmi'nde dine giriş töreni bulunmakta mıdır?

Dine giriş töreni bulunmaktadır ve yapılış şekli tapınaklara göre farklılık göstermektedir. Mesela Gangnam şubesinde 12 haftalık eğitim verilmektedir ve bu eğitimin ardından kişi dine mensup olmak isterse tapınağa kaydını yaptırmaktadır ve Won Budizmi mensubu olduğunu gösterir kimlik çıkarılmaktadır. Bazı tapınaklarda ise sadece mensup olmak istendiği söylendikten sonra uygun bir zaman seçilir ve o zamanda giriş töreni yapılır. Eğitim verecek kişi yoksa ve şartlar uygun değilse 12 haftalık eğitim olmadan da sadece törenle giriş yapılabilir.

13) Din lideri anlamına gelen “Jongbeobsa” seçim kuralları ne zaman uygulamaya koyulmuştur?

“Jongbeobsa” Won Budizmi'nin lideri ve temsilcisidir. Altı yıl boyunca görev almakta ve altı yıl sonra seçim ile tekrar yeni bir Jongbeobsa

seçilmektedir. Won Budizmi'nin en yüksek kurulu tarafından oy ile seçilmektedir. Bu kurulun adı ise "Suwuidan"dır. Birinci din lideri olan Daejongsa döneminde Jonbeobsa seçimi ile ilgili bir kural bulunmamaktaydı. İkinci din lideri olan Jongbeobsa döneminde bu kurallar uygulamaya konulmuştur.

14) Won Budizmi'nde önemli bir yer tutan Saeun (dört lütuf) kavramını açıklayabilir misiniz?

İnanç olarak "Saeun" önemlidir ve dine göre yaşamak için önemli olan ise "Samhak"tır yani üç eğitimidir. Tanrı tarafından canlılara verilen dört lütufa "Saeun" adı verilmektedir. İlk olarak gökyüzü ve yer yani kâinat lütufu, ikinci olarak ebeveyn ve çocuk lütfudur. Bu sadece insan ilişkisi anlamında değildir geniş açıdan bakarsak insanı besleyip büyütmüş olan bütün kâinatı kapsamaktadır. Üçüncü lütuf ise arkadaştır. Bu hayatta yaşarken sadece insan ilişkisi anlamında arkadaşlık değil insanların yanında bulunan böcek, hayvan gibi insanlara yardım eden tüm canlılar arkadaştır. Dördüncüsü ise yasaların lütfudur. Burada sadece ülke yasası kastedilmemektedir. Dini açıdan insanın hayatını güzelce sürdürebilmesi için verilen eğitimler de bu yasaların lütfunun içine girmektedir ve gelenek görenekleri de kapsamaktadır. Bu yasa sadece siyasal güç ve üst sınıf için değil, bütün insanlar içindir. Bizleri yaratan Tanrı bu dört lütufu vererek güzel yaşamamızı sağlamaktadır. Tanrı ile ilişki araçları ile değil Tanrı ve insan arasında bire bir gerçekleşir. İnsan "Suhaeng" yaparak yani amel ederek Tanrı'ya yaklaşmaktadır. İnsan içindeki öfke ve kötülüğü temizleyerek temiz bir kalbe sahip olursa daha çok Tanrı'ya yaklaşabilir. Dinler içerisinde sadece imana dayalı dinler olduğu gibi amele dayalı dinler de bulunmaktadır. Sadece imana dayalı olanlar gittikçe bağnazlaşabiliyor ve dışlayıcı olma ihtimalleri de yükseliyor. Sadece amel ile yaşayanlar ise büyüklük taslayabilmektedirler. Wonbulgyo ise iman ve amelin orta yolunu bulan bir dindir.

15) Won Budizmi'nde meditasyon nasıl yapılmaktadır?

Won Budizmi'nde ibadet olarak yapılan "Samhak"tan (üç eğitim) bahsetmişim. Bu üç eğitimi uygulamak için yöntemler bulunmaktadır ve bunlar 11 maddeye ayrılmaktadır. Bu 11 madde içerisinde ise "jwaseon" (oturarak meditasyon) bulunmaktadır. -Budizm'de de "chamseon" adlı meditasyon yöntemi bulunmaktadır.- Bağdaş kurup oturarak içimizdeki enerjiyi aşağı doğru indiriyoruz ve kalbimizi boşaltıyoruz. Buna oturma meditasyonu denmektedir. Mensuplar her gün sabah erken saatlerde bir saat oturma meditasyonu yapmaktadırlar. Bazı şubelerde hafta içinde de tapınaklarda oturma meditasyonu yapılabilmektedir.

16) Won Budizmi tarafından kurulan eğitim kurumları bulunmakta mıdır?

Amerika'da SeonHak adlı yüksek lisans programı olan bir enstitü bulunmaktadır. Kore'de de YeongSan ve İkSan şehirlerinde üniversite bulunmaktadır. YeongSan şehrinde olan SeonHak Üniversitesi'nde sadece ilahiyat bölümü vardır. İkSan şehrinde ise WonGwang üniversitesinde ilahiyat bölümü de dahil olmak üzere başka bölümler de bulunmaktadır.

17) Won Budizmi'nde kutsal metin ezberi bulunmakta mıdır?

Budizm ve Hristiyanlıkta kutsal metin ezberi bulunduğu gibi Won Budizmi'nde de kutsal metin ezberi vardır. Sotaesan Daejongsa'nın öğrettiği İlwonsang felsefesini anlatan metin olan "İlwonsang Seowonmun" ve normal hayatımızda Won Budizmi'nin öğrettiği yöntemleri uygulamak için kullandığımız "İlsangSuhaengYobeob" adlı 9 maddeyi ezberlemekteyiz.

18) Won Budizmi'nde yemekler arasında yenmesi yasak olan ya da hoş karşılanmayan bir yiyecek var mıdır?

Budizm'de temel kural olarak et ve içki yasaktır fakat Won Budizmi'nde kesinlikle yasak diye bir şey yoktur. Kişi kendi durumu ve sağlığına göre tercih yapabilir ancak kesinlikle yasaktır demeyiz. Bu teşvik amacıyla değildir, sadece orta yol tercih edilmektedir. Bununla beraber bağımlılık hoş görülmemektedir.

19) Son olarak Won Budizmi'nin kaç şubesi bulunmaktadır?

Won Budizmi dinin kuruluşundan beri sadece milli din değil evrensel bir din olma yolunu izlediği için Amerika başta olmak üzere pek çok ülkede şubeleri bulunmaktadır. Kore içinde ve dışında yaklaşık 600 şubemiz bulunmaktadır.

EK 2: 11 AĞUSTOS 2019 Tarihinde Güney Kore’de Cheondogyo Merkez Tapınağı’nda Prof. Dr. Kim ChunSeong ve Cheondogyo Tanıtım Görevlisi Sayın Kim HoSeong ile Yaptığımız Röportaj

1) Merhaba, öncelikle bize kendinizi tanıtabilir misiniz?

Kim ChunSeong: Merhaba, adım Kim ChunSeong. Cheondogyo İdari İşler Müdürü olarak görev yapmaktayım. Doğu Felsefesi bölümünde çalışmaktayım ve Cheondogyo üzerine doktoramı tamamladım.

Kim HoSeong: Adım Kim HoSeong. Cheondogyo Tanıtım Müdürlüğünde Müdür olarak görev yaptım ve şu anda normal bir Cheondogyo mensubu olarak Cheondogyo tanıtımını yapmaktayım. Cheondogyo’yu merak eden insanlara dinimiz hakkında bilgi vererek tanıtım yapmaktayım.

2) İlk olarak “Cheondogyo” kelimesini açıklayabilir misiniz?

Kim Hoseong: “Cheondo” kelime olarak “Gökyüzünün Yolu” anlamına gelir. Biz gökyüzünde Tanrı olduğunu düşünmekteyiz. Dolayısıyla Cheondogyo “Tanrı’nın istediği yol” anlamına gelir. O yol yani Cheondogyo, biz insanların aydınlanarak Tanrı’nın istediğini öğrenip o şekilde yaşamaya çalışanların dinidir.

3) Cheondogyo’nun ortaya çıkış sebebi nedir? Öğretileri nelerdir?

Kim HoSeong: Cheondogyo Kore topraklarında 160 yıl önce 1860 yılında kurulmuştur. O dönemde insanların hayatı çok zordu. Suun Choi Je U Hoca bu zor durumdaki halkı kurtarma yolu nedir diye düşünüp takriben 10 sene boyunca bütün Kore’yi gezerek çözüm aramıştır. 1860 yılında Tanrı tarafından o yolu bulmuştur ve bu şekilde Cheondogyo ortaya çıkmıştır. Öğrettiği bu yolun en önemli ögesi bütün insanların içinde Tanrı’nın bulunuyor oluşudur. İslam’daki Allah ile aynı Tanrı’dır. Tanrı’yı uzaklarda aramadan kendi içimizde aramamız Tanrı tarafından Choi J U’ya öğretilmiştir.

Kim ChunSeong: En önemli şey “ShiCheonJu”dur. “Shi” “içine almak, hizmet vermek” anlamına gelir, “CheonJu” ise “Tanrı” demektir. Tanrı’nın herkesin ve her varlığın içinde olduğu düşüncesi çok önemlidir. Dolayısıyla bütün varlıklar çok değerli, çok önemli ve aynı mertebededir. Sadece Kore’de bulunan ilginç ve farklı bir dindir. Kainattaki bütün varlığın içinde Tanrı vardır ve her varlık önemli, değerli ve eşittir felsefesi o dönemde çıkmıştır. “ShiCheonJu” gibi önemli bir felsefemiz daha bulunmaktadır ki o da “GaeByeok”tur. Bu terimle şimdiye kadar gelen bu medeniyetin eskimiş ve hastalanmış olmasından dolayı yeni bir uygarlığın geleceği anlatılmaktadır. İnsanoğlunun tarihinde bulunan kast sistemi, derebeylik vesaire gibi eski sistemlerin artık gideceği ve bütün varlığın eşit olduğu yeni bir medeniyetin geleceği kastedilmektedir.

Kim HoSeong: Cheondogyo’da buna “HuCheonGaeByeok” denmektedir. Önceki insanların yaşadığı hayata “SeonCheon” yani önceki hayat denir. Cheondogyo’nun ShiCheonJu felsefesinin ortaya çıkmasıyla birlikte insanların aydınlanarak bu felsefeye göre yaşayacağı hayat yeni bir hayattır. Choi Je U, yeni bir sistem, yeni bir hayatta insanların yaşayabileceğini ümit ederek bu müjdeyi insanlara ilan etmiştir ki tüm insanlar kendi içlerinde Tanrı’nın mevcut olduğunu anlayabilsinler.

Kim ChunSeong: Ayrıca öldükten sonra cennet diye bir yere gitmek değil, tek tek insanların aydınlanarak bu dünyada yaşanan yerin cennet olması değerlidir. Buna “JiSangCheonGuk” denir. “Jisang” “yeryüzü”, “cheonguk” ise “cennet” demektir. Öbür dünyanın değil bu dünyanın cennete çevrilmesi mesajı verilir.

4) Cheondogyo’nun sembolünün anlamı nedir?

Kim HoSeong: Cheondogyo sembolünün adı “GungIl”dir. İçinde ShiCheonJu felsefesi yer almaktadır. Yuvarlak kısım insan vücudunu temsil eder, iki tarafında bulunan yay biçimi ise insanın içindeki kalbi yansıtır. Ortadaki kırmızı nokta ise Tanrı’yı sembolize eder. Yani bizim içimizde Tanrı bulunuyor ve oradan Tanrı’nın istekleri çıkmaktadır. Biz de o isteklere göre

yaşamaktayız ve Tanrı'dan biz ortaya çıkmışızdır. Gungŭl, Cheondogyo'nun ShiCheonJu felsefesinin resim olarak ifade edildiği semboldür.

5) Cheondogyo'nun Kore'de bulunan diğer dinlerden farkı nedir?

Kim ChunSeong: Az önce bahsettiğim gibi ShiCheonJu ve Gaebyeon felsefeleri Cheondogyo'nun iki özelliğidir. Kore tarihi boyunca var olan dinler Yu, Bul, Seon (Konfüçyanizm, Budizm, Dogyo)'dur. Bu dinler geleneksel dinler ve yurt dışından gelen dinlerdir. Fakat Cheondogyo, özellikle Kore topraklarında Koreliler arasında oluşturulmuş bir dindir. En önemli özellikleri ise "ShiCheonJu" ve "Gabyeok"tur. Bir de "BulYeonGyeon" düşüncesi vardır. Bu bütün varlığı algılama yöntemidir. Mevcut bulunup gözümüzün önünde olanları görebiliriz ama olmayanları da algılayabilme yöntemidir.

Kim HoSeong: Cheondogyo diğer dinleri reddetmeden hepsini kabul eder. Çünkü Cheondogyo'nun hakikatının diğer dinlerin hakikatleri ile aynı olduğunu düşünmekteyiz. Cheondogyo'nun bütün dinlerde bulunan hakikati ilk olarak bu dünyada ortaya çıkararak din olduğu fikrindeyiz ve o hakikat ise kâinattaki bütün varlıkların içinde Tanrı'nın olduğunu ifade eden "ShiCheonJu" felsefesidir. Diğer dinler içinde de muhakkak bu düşünce vardır. Hem kutsal kitap içinde hem öğretide içinde. Ancak bu hakikati insanlara anlatmadan başka teorilere önem verdikleri için o hakikat saklanmıştır. Cheondogyo ise o hakikati insanlara ve bu dünyaya sunmuştur. Bu nedenle Cheondogyo'nun hakikati, diğer dinlerin kökenidir. Böylece Cheondogyo diğer dinler arasında ayırım yapmadan kapsayıcı bir din özelliği gösterir.

6) Cheondogyo'da Tanrı inancı nasıldır?

Kim HoSeong: Dinimizde Tanrı'ya "Hanulnim" denmektedir. O "Hanul" kâinatın sembolüdür. "Yüce kâinatı kontrol eden" anlamına gelmektedir. Tanrı'nın, insanlardan ayrılıp başka bir boyutta olduğuna değil, kâinatta

bulunan tüm varlıkların içinde birlikte yaşadığına inanıyoruz. Yani kendisi başka bir biçimde mevcut değil. Şekilsiz ve enerji olarak bütün varlıkların arasında, içinde ve her yerdedir.

Kim ChunSeong: Akademik açıdan söylemek gerekirse “BeomJeSinGwan”dır. “Beom” “sınırsız, her”, “Ce” “mevcut”, “Sin” “Tanrı”, “Gwan” ise “düşünce, bakış, felsefe” demektir. Cheondogyo açısından Tanrı hem sınırsız hem de tek olarak her yerdedir.

Kim HoSeong: Hristiyanların düşüncesine göre Tanrı bütün varlıkları kendisinin yarattığını söylemektedir. Ancak bizim düşüncemize göre ise varlıklar Tanrı’dan kendi kendine ortaya çıkmıştır. Şekil olarak mevcut olmadan sadece enerji olan Tanrı’nın, mevcut olarak ortaya çıkmış, şekil almış hali ise bütün kainattır. Yaratmak söz konusu değildir. Yaratmak şahsi olarak bir şey yapmaktır ama biz şekilsiz olan Tanrı’nın kendi kendine şekillenerek ortaya çıktığına inanmaktayız ki bu yaratmak kelimesi ile ifade edilemeyecek bir durumdur. Kâinat da bu şekilde ortaya çıkmıştır.

- 7) Cheondogyo’da peygamber inancı nasıldır? Choi Je U bir peygamber olarak mı yoksa bir hoca olarak mı görülüyor?

Kim HoSeong: Peygamber olarak da bakabiliyoruz. Yani diğer insanlardan önce aydınlanarak insanlara eğitim vermiştir. Ama biz ona peygamber demektense hoca diye hitap ediyoruz. Hoca da zaten öğrencilerden önce öğrenerek insanlara eğitim vermektedir. Ayrıca biz Suun Daeshinsa Choi Je U’yu Tanrı gibi düşünmüyoruz. Bizimle aynı şekilde insan olarak görüyoruz. Sadece Choi Je U meditasyon aracılığıyla Tanrı’nın isteğini anlayarak kendi kendine aydınlanmıştır. Choi Je U’nun yüreği Tanrı’nın yüreği ile birleşmiştir. Bu sebeple ona “ShinSa” adı koyulmuştur. “Shin” “Tanrı”, “Sa” ise “hoca” demektir. O, sıradan bir hoca değildir, Tanrı gibi onun mertebesine kadar yüceltilmiştir. Ancak bu Choi Je U tek olabilir anlamına gelmez, kendi kendini eğiterek Tanrı’nın yüreğinin mertebesine bütün insanlar çıkabilmektedir.

Kim ChunSeong: Tarih boyunca bulunan bütün hocalar, peygamberler Tanrı tarafından önceden seçilmiş veya gönderilmiştir ama Cheondogyo'ya göre herkes içinde Tanrı olduğunu öğrenerek çalışıp kendilerini düzelterek ermiş kişi olabilmektedir. Suun Daeshinsa öğrencilerine kendisine inanmamalarını, Tanrı'ya inanmalarını ve O'nun zaten içlerinde olduğunu vurgulayarak söylemiştir. Kendisinin peygamber gibi yüceltilmesine karşı çıkmıştır. Onun sözü bugün de geçerlidir ve gelecekte de geçerliliğini koruyacaktır. Doğu'da kendini düzelterek mertebesini yükselten insanlara "Seongin" denmektedir. O da "ermiş kişi" anlamına gelmektedir. Cheondogyo'nun bu öğretisi ile herkesin ermiş kimse olabilme imkanının kapısı açılmıştır. Çünkü eski inanışlarda ermiş kimse ya da peygamberler seçilmiş insanlar idi. Artık bu dünyada kendi kendine meditasyon, öğrenme, çalışma ve kendini düzeltme aracılığıyla herkes ermiş kimse olabilmektedir.

Kim HoSeong: Evet, Buda, Konfüçyüs gibi insanların Tanrı tarafından gönderildiğine inanılmıştır. Suun Daeshinsa ise bunu iddia etmeden herkesin Tanrı'dan geldiğini ve zaten içlerinde Tanrı'nın mevcut olduğunu söyleyerek sadece bunun farkında olunmadığı için ermiş kimse olunamadığını belirtmiştir. Onun öğrettiği şey ise insanların kendi kendilerini düzelterek Tanrı'nın yüreği ile aynı seviyeye kadar yükselip ermiş kimse olabileceğidir.

Kim ChunSeong: Bu felsefe "insan ve Tanrı eşittir" anlamına gelen "innaecheon" felsefesidir. Yani "Shicheonju" felsefesinden "innaecheon" felsefesine kadar gelinmiştir.

Kim Hoseong: Aydınlanamayan insanları da küçümseyemeyiz zira onların içinde de Tanrı mevcuttur. Dolayısıyla herkese saygı duymak zorundayız ve sadece insana karşı da değil bitkilerin, hayvanların, var olan bütün her şeyin karşısında saygılı bir şekilde davranmak zorundayız.

Kim ChunSeong: İkinci din lideri olan HaewolShinsa, "SaInYeoCheon" felsefesi üzerinde durmuştur. Bu terim insanın Tanrı ile eşit olduğu anlamına gelir. Kore tarihinde özellikle Cheondogyo'nun ortaya çıktığı Joseon döneminde kast sistemi bulunmaktaydı. Kral, vezir, normal halk ve köleler gibi insanların mertebeleri farklıydı. Hatta erkek, kadın, ihtiyar ya da genç olmaya göre de ayrımcılık bulunmaktaydı. Cheondogyo'nun bu felsefesi

ortaya çıktıktan sonra insanlar arasında ayrımcılık yapılmaması için çok sayıda protesto ve ayaklanmalar meydana gelmiştir. Ayrıca ikinci din lideri ise yeni medeniyette kadınların hakkının önemli olduğunu ve medeniyetin liderliğinin kadınlar tarafından yapılacağını söylemiştir. Bunu 130 yıl önce söylemiştir. Bir de Batı düşüncesinde doğa ve eşyaların insanlar tarafından ele geçirilerek kullanılacak maddeler olduğu fikri vardır. Fakat bizim dinimizde insanlar ve doğa ahenk ve uyum içerisinde olmalıdır ve cansız eşyalara karşı bile saygılı davranmamız gerektiğini vurgulayan “SamGyeon” felsefemiz bulunmaktadır. Bu “üç saygı felsefesi” anlamına gelir. Birincisi Tanrı’ya saygılı olmaktır ama bu gökyüzü gibi boşluğa saygı duymak değildir. Kalbe saygılı davranmak Tanrı’ya saygılı davranmak anlamına gelmektedir. İkincisi insana saygılı davranmaktır. Üçüncüsü ise eşyalara dahi saygılı davranmaktır ki böylece ahlakın zirvesine çıkılacağına inanmaktayız. Bu şekilde “üç saygı felsefesi” oluşmuştur. Cheondogyo’nun bu eğitimi, bu dünyayı doğu batı diye ayırmadan tüm insanların savaştan, çatışmaktan kaçınarak kökten bir olduklarını anlayıp uyumlu bir şekilde hayatlarını sürdürebilmeleri içindir. Bilhassa Kore milletinin özelliği olan saygılı davranma, kapsayıcılık, önem verme gibi bugünlerde zaten ulaşılmaması arzulanan niteliklerdir.

Kim Hoseong: Son zamanlarda dünyada oldukça fazla savaş ve kavga içinde yaşıyoruz. Bu durumu kökten çözebilecek yöntem ise Cheondogyo’nun “Shicheonju” felsefesidir. Ayrımcılık, dışlayıcılık yoktur. Herkesin o kadar değeri varken nasıl savaşılabılır ki zaten, imkânı yoktur.

- 8) Choi Je U’nun 1860 yılında insanları kurtarması için mesaj aldığı söyleniyor. İnananlar bunu vahiy olarak mı görüyor? Tüm insanlar eşitse herkes aynı şekilde vahiy alabilir mi?

Kim HoSeong: Elbette. Daeshinsa’nın aydınlanması gibi bütün insanlar da aynı şekilde aydınlanabilmektedir. Daeshinsa sadece herkesten önce aydınlanmıştır, başka özelliği yoktur.

- 9) Hayvanlara da aynı şekilde içlerinde Tanrı olduğu için değer verildiğini söylediniz. Cheondogyo’da hayvanları yememek ya da kullanmamak gibi bir kural var mıdır?

Kim ChunSeong: Bu çok önemli bir soru. Cheondogyo’da Tanrı olarak Tanrı’yı yemek düşüncesi vardır. Buna “İCheonShikCheon” denmektedir. “Tanrı olarak yemek” anlamına gelir bu terim. Kâinatın enerjisinin birleşmesi olayıdır. İlla ki vegan ya da vejeteryan olunmak zorunda değildir ancak mesela hamileyken hiç et yemeden saf enerjiye sahip olan bitkileri kullanıyoruz. Yani yemeğe kalorisiz olan, kimyasal madde olarak bakılmıyorsa enerji olarak bakıyoruz. Hamileyken hiç et kullanılmaması hatta et kokusunun bile alınmaması söylenir. Saf enerji olan bitkileri güzelce kesip, temiz bir şekilde yiyoruz. Normalde de zaten inanışımızda fazla yemek yemek tercih edilmez. Bu şekilde enerjimizi düzgün tutmalıyız. Ete karşı ters bir duruş yok ama meditasyon yapanlar enerjilerini temiz tutmak için fazla yememektedirler. Bu doğal bir şekilde gerçekleşir, az yemek ya da çok yemekle ilgili bir kural yoktur. Vegan ya da vejeteryan olunsun anlamına da gelmez. Sadece fazla yenmemelidir. Bu şekilde mesela ben de et yemiyorum. Ama artık et yememeye karar verdim şeklinde bir anda kesmedim. Kendi enerjimi temiz ve saf tutmak için azıcık kullanıyordum. Böyle doğal bir şekilde et ile aramızda mesafe oldu ve ben de etten uzak duruyorum artık. Benim gibi doğal bir şekilde uzak durarak neticede eti kullanmayanlar da çok sayıdadır. Ancak et ile ilgili dinimizde bir kural yoktur.

- 10) Choi Je U’nun et yemediği doğru mudur?

Kim ChunSeong: Böyle bir rivayet var ancak bu konuda kesinlik yoktur.

Kim HoSeong: Kendi kendini düzeltmeye uğraşanlar zaten etten uzak duruyorlar. Cheondogyo’da meditasyon yapanların en çok önemseydiği şey ise enerjiyi temiz ve düzgün tutmaktır. Bunun için de vahşi enerjiden uzak durulmalıdır. Hayvansal şeyler enerji olarak vahşidir. Bu yüzden onlardan uzak durmak tercih edilmektedir. Genellikle bitkisel şeylerin enerjisi daha

sakindir. Ama bütün hayvanlar vahşi değildir. Genel olarak inek, koyun gibi vahşi olmayan hayvanların etlerini kullanıyoruz ama önemli olan çok yememek ve vahşi enerjisi olan hayvanları kullanmamaktır.

Kim ChunSeong: Normalde meditasyon için biz “Kalp Çalışması” anlamına gelen “Maeum Gongbu” terimini kullanıyoruz. Bu terim yüreğimizde mevcut olan Tanrı’yı ve O’nun isteğini anlamaya çalışmak anlamına gelmektedir. Bunu yaparken ise balık, et, içki ve sigaradan uzak duruyoruz. Meditasyon yapmaya karar verirken hangi tarihte ne kadar yapılacağına da karar veriyoruz. Meditasyon boyunca onlardan uzak duruyoruz. Normal hayatta ise onları kullanıyoruz ama fazla değil.

- 11) Won Budizmi’nde de “Kalp Çalışması” anlamına gelen “Maeum Gongbu” terimi kullanılmaktaydı. Bu terim meditasyonu mu ifade ediyor yoksa insanın kendisini geliştirmesini mi?

Kim ChunSeong: “Maeum” “yürek” demektir ve yürek Tanrı ile eşittir. Bu terim ile kalbi düzgün tutup onun nasıl ve ne olduğunu anlamak ifade edilmektedir. Kalp antremanı anlamına gelir. Yürekle her şeyi öğrenmeli ve o yüreği de anlamalıyız. Ayrıca onu kontrol ederek nasıl yönetebileceğimizi de öğreniyoruz. Bu faaliyetlerin hepsine “Maeum Gongbu” denmektedir. “Maeum Gongbu” ile öfke, sinir, üzüntü bütün duyguları abartmadan kontrol edebilmek öğrenilip hayatımızın daha temiz, güzel ve düzgün olması sağlanabilmektedir. Cheondogyo’nun bu kalp çalışması yöntemine “SuSimJeongGibeob” denir. “Su” “düzeltmek”, “shim” “yürek”, “jeong” “düzgün”, “gi” “vücut”, “beob” ise “kural, yöntem” anlamına gelir. Yüreğimizi koruyup enerjimizi düzgün tutma yöntemidir. Yürek ve enerjiyi zaten ayrı değil bir olarak görüyoruz ki yürekten başlanıp bütün vücudun da düzgün ve temiz tutulması amaçlanmaktadır.

Kim HoSeong: Cheondogyo’nun kutsal kitabında da kalp çalışmasından çokça bahsedilmektedir. Sebebi ise Cheondogyo eğitiminde kişinin yüreğinin Tanrı’nın yüreği olduğunun anlaşılmasının aydınlanma anlamına gelmesidir. İşte kişinin yüreğinin, Tanrı’nın yüreği seviyesine getirilmesi meditasyonun

amacıdır. Kalbimiz ve düşüncemizin düzgün olması en önemlisidir. Gereksiz düşünceler, kötü düşünceler atılarak her şey düzgün olursa ancak o şekilde meditasyona devam edebiliriz. Neticede Tanrı'nın yüreği ile birleşilirse barış içinde yaşanılabilir ve sakinleşilir. Bu şekilde ermiş kişi de olabiliriz. Düşünmek de zorundayız. Olayları düşünerek neyin doğru neyin yanlış olduğunu ayırt etmemiz gerekir. İşte doğruyu yanlış ayırt edebilmek için de kalp çalışması yapmalıyız.

Kim ChunSeong: Kalp çalışmasını meditasyon olarak düşünsek de yanlış olmaz.

12) Cheondogyo'da ahiret inancı nasıldır?

Kim HoSeong: Cheondogyo'da öldükten sonra ayrı bir hayatın olacağını düşünmüyoruz. Öldükten sonra başka bir boyuta geçileceğini değil bu dünyada devam edileceğini düşünmekteyiz. Az önce tüm varlıkların içinde Tanrı'nın olduğunu söylemiştik. Tanrı'nın kutsal ruhunun bizim esas şeklimiz olduğunu düşünüyoruz. Tanrı ile ayrı olduğumuzu düşünürken meditasyon yaparak aslında Tanrı ile bir olduğumuzu anlayacağız ve Tanrı'nın kutsal ruhu sadece bizim içimizde değil, bütün varlığın içinde kâinatın her yerinde mevcuttur ki böylece öldükten sonra da başka bir yere gitmiyoruz. Şekilsiz olarak bu dünyada devam edeceğimize inanıyoruz. Bu düşünceyi anlamak gerçekten zordur ama Cheondogyo mensuplarına da kolay bir şekilde anlatıyoruz. Öldükten sonra diğer hayata geçmek yerine çocukların, torunların yanında ruh olarak devam edeceğiz.

Kim ChunSeong: Yani ölüm hakkında hayatın sonu diye düşünmüyoruz. Ölüm için "Hwanwon" yani "kökene dönmek" anlamına gelen kelimeyi kullanıyoruz. Bu da Cheondogyo'da bulunan eşsiz bir ölüm düşüncesidir. Doğduğumuz o yere yani Tanrı'ya, bütün varlığın kaynağının olduğu tarafa dönmek anlamı vardır. Sadece bedenimiz yok olacak ama yüreğimiz o tarafa dönecek ve ölümsüz bir şekilde yaşayacağız. Bundan dolayı ataları anma töreni yapılırken karşı tarafa çevrilmiş kaşık- çubuk koymak yerine kaşık ve çubukları kendimize çevrili bir şekilde koymaktayız. Zaten yediğimiz ve

yiyeceğimiz her yemek ataları anma töreni gibidir. Kendi önümüze kaşık-çubuk koyma yöntemine “hyangaseolwibeob” denmektedir. “Hyang” “yön, taraf”, “a” “ben”, “seol” “kurmak”, “wi” “yer, mekân”, “beob” ise “kural, yasa” demektir. Esasen bu düşünce ölüm ve yaşamı ikiye ayırmadan tek olarak ele almaktadır. Sadece bedene sahip olup olmama konusu farklıdır. Hayattayken sahip olduğumuz huzursuzluk, üzgünlük gibi kötü enerjiler öldükten sonra da burada olacağımız için çocuklarımıza, torunlarımıza aktarılır. Eğer bu dünyadaki insanlar güzelce mutluluk içinde yaşarlarsa o güzel enerji bu dünyada devam edecektir. Bizim şu anki yaşam tarzımız sonraki nesilleri de etkileyecektir bu sebeple hem kendimiz hem torunlarımız için güzel yaşamalıyız. Batıda bireysellik daha baskındır ama biz bütün kâinatın birbiriyle bağlantılı olduğunu ve gelecek nesilleri de etkileyeceğimizi düşünmekteyiz.

Kim HoSeong: İçimizde yürek var ve o yürek de Tanrı’dır. Bedenimiz yok olacak ve tekrar Tanrı’nın kutsal ruhuna döneceğiz. Aslında ölenler bedensiz olsa bile bizim içimizde yaşıyor olacaktır. Mesela Suun Daeshinsa vefat etmiştir ama ben onu düşününce o benim içimde yaşıyor olacaktır. Eğer biz onu anmıyorsak asla yaşamayacaktır. Atalarımız da aynı şekilde vefat ettiklerinde torunları onları anıyorsa onların yüreğinde yaşamaya devam edecektir. Ancak torunları onları hiç düşünmez ise asla yaşayamazlar. Öğrenciler, çocuklar, torunlar tarafından anılacak kadar güzel yaşadysak onların bizi anması ile kalplerinde daima yaşıyor olacağız ama kötü hayatlar yaşadysak kimse bizi anmak istemeyecektir ve yaşamaya devam edemeyiz. Aslında herkes içinde Tanrı’yı taşıdığı için yok olmak yoktur ancak yine de torunlar tarafından sürekli anılarak onlarla birlikte yaşıyor olmak da önemlidir.

13) Cheondogyo’nun kutsal kitapları nelerdir?

Kim HoSeong: Tek bir kutsal kitap mevcuttur. O kitabın içerisinde ise din liderleri olan hocalarımızın sözleri bulunmaktadır. Birinci din lideri olan Suun Daeshinsa’nın kendisinin yazdığı kitaplar “DongGyeongDaeJeon” ve

“YongDamYuSa”dır. “DongGyeongDaeJeon” Çince karakterlerle yazılmıştır. Eskiden bilim adamları ve akademisyenler Çince karakterleri kullanmıştır. “YongDamYusa” ise Korece harfler kullanılarak yazılmıştır. Kolayca ezberlenebilmesi için melodi ile okunacak şekilde yazılmıştır. Bunun sebebi ise eskiden halkın okuma yazma bilmemesi idi.

İkinci din lideri olan Haewolshinsa'nın takriben 37 sene boyunca söylediklerinin öğrencileri tarafından yazıldığı “ShinsaBeobseol” adlı yazılar da bulunmaktadır. Üçüncü din lideri olan WiamsonByeongHee hocanın söylediklerinin toparlanarak yazıldığı “SeongSaBeobseol” adlı kitap da kutsal kitabın içerisindeki bulunanlardandır. Yani kutsal kitabın içinde toplam dört bölüm bulunmaktadır ki “DongGyeongDaejeon”, “YongDamYusa”, “ShinsaBeobseol”, “SeongsaBeobseol”dür. Diğer dinlerin kutsal kitaplarına göre kısadır ancak içerisinde bütün hakikati barındırmaktadır.

Kim ChunSeong: İncil, Kur'an gibi kutsal kitapların vahiy olarak indirildiğini biliyoruz ancak “DongGyeong”, “YongdamYusa” gibi Cheondogyo kutsal yazılarının özelliği aydınlanan din kurucusu tarafından bizzat yazılmış olmasıdır. Dünyada din kurucusu tarafından yazılmış olan tek kitaptır. Diğer iki kitap ise ikinci ve üçüncü din liderlerinin ilk iki kitabı yıllar boyunca okuyup çalıştıktan sonra kendi öğrendiklerini söylemeleri ve o sözlerin toparlanarak yazıldığı kitaplardır. Cheondogyo dininin esas öğretisi ise ilk kitap olan DongGyeongDaeJeon ve YongDamYuSa'dadır diyebiliriz. İki kitabın içerikleri benziyor olsa da farklıdır. Araştırıp incelemek isteyenler ikisini de okumak zorundadır.

Kim HoSeong: Donghak döneminde tüm mensuplar YongDamYusa'yı ezberlemişlerdir. Çünkü melodi ile okunuyordu. Hatta şu anki yaşlı mensuplarımızın da çoğu şarkı gibi ezberleyebiliyorlar. Hem Korece hem de kolay bir dille yazıldığı için iş yaparken, çiftçilik yaparken bile şarkı söyler gibi ezberleyerek okumuşlardır ve iş yaparken dahi dini öğretilerinin hakikatini sürekli düşünebilmişlerdir. O dönemde kadınlara eğitim verilmiyordu ama bu şekilde daha bilgili olmuşlar ve zihinlerinde felsefe oluşmaya başlamıştır. Bu açıdan da önemlidir.

14) Kutsal kitapta ezberlenen tek kısım YongDamYuSa mıdır?

Kim HoSeong: Evet.

15) Cheondogyo'da meditasyonun yeri nedir ve yöntemi nasıldır?

Kim HoSeong: Cheondogyo'da her sabah yapılan meditasyona çok önem verilmektedir. Temiz su konularak yaklaşık 30-60 dakika boyunca meditasyon yapılmaktadır. Akşam da aynı şekilde bu meditasyon tekrar edilmektedir. Buna "MaeilGido" yani "her gün duası" denilmektedir. "Maeilgido"ya çok önem veriyoruz. Ayrıca özel günler belirleyip 21 gün, 49 gün gibi belirli günler içerisinde yapılan meditasyonlara da "TeukByeonGido" yani "özel dua" denilmektedir. Yaz ve kış tatillerinde de hep beraber tapınaklara gidilerek topluca meditasyon yaptığımız zamanlar bulunmaktadır. Bağdaş kurup gözlerimizi kapatarak 21 harften oluşan "Jumun"u okumak ise yöntemimizdir. "Jumun" Cheondogyo öğretilerinin en kısa şekilde özetlenmiş halidir. Onu sürekli tekrarlayarak hakikat aranmaktadır.

16) Cheondogyo'nun karma ve reenkarnasyona bakışı nasıldır?

Kim HoSeong: Karma kavramı Cheondogyo'da yoktur. Meditasyonun aşamaları vardır. Jumun'da bulunan SiCheonJu, JoHwaJeong ve Mansaji'dir. Mansaji meditasyonun son aşamasıdır ve bütün hakikatin anlaşıldığı aşamadır. Açıkçası bu aşama Sakyamuni'nin söylediği reenkarnasyon aşaması ile aynı mertebededir.

Kim ChunSeong: Hinduizm ve Budizm'de karma anlayışı vardır ancak Cheondogyo'da yoktur.

Kim HoSeong: Evet, insan zaten Tanrı'dan oluşup var olduğu için ilk etapta temiz ve iyidir. Hayatta yaşarken kötü işlerle kirleniyor olabilir ama insan dünyaya ilk geldiği zaman temiz ve saftır. Bu sebeple karmanın olması imkansızdır.

17) Pazar günü ibadetinin pazar gününde yapılmasının bir sebebi var mıdır?

Kim HoSeong: Tatil olduğu ve herkesin gelebildiği bir gün olduğu için pazar gününde toplu ibadet yapılmaktadır.

18) Kişisel olarak evde yapılan bir ibadet var mıdır?

Kim ChunSeong: Evet, “maeilgido” her sabah ve akşam yapılan bir ibadettir.

19) Dine giriş töreni nasıl yapılmaktadır ve ne zamandan beri uygulamaya konulmuştur?

Kim HoSeong: Dine giriş töreni Cheondogyo'nun ortaya çıktığı zamandan beri yapılmaktadır. İlk başta buna “İpdoshik” adı verilmiştir. “İp” “girmek”, “do” “yol, eğitim” ve “shik” ise “tören” anlamına gelmektedir. İlk başlarda “Donghak” adı kullanılmaktaydı. Devletin Donghak'a olan baskısından dolayı din şekline çevirmişlerdir ve Cheondogyo adını kullanmaya başlamışlardır. İsmi değiştirildikten sonra ise dine giriş törenine “İpGyoShik” adı verilmiştir. “Gyo” “din” demektir.

20) Cheondogyo'ya bağlı eğitim kuruluşları var mıdır?

Kim HoSeong: Direkt din kurumu olarak yönetildiği okul gibi bir kuruluş yoktur fakat bir Cheondogyo mensubu tarafından kurularak Cheondogyo ideolojisi ile yönetilen bir okul bulunmaktadır.

Kim ChunSeong: Busan'da bir lise bulunmaktadır. Onun adı DongCheon Lisesi'dir. Bir de yine Busan şehrinde Busan Sanat Okulu bulunmaktadır. Vakıf olarak Cheondogyo'ya bağlı değildir ancak bir Cheondogyo mensubu tarafından innaecheon felsefesi temel alınarak kurulmuştur.

21) Din adamı yetiştirmek için bulunan bir ilahiyat fakültesi var mıdır?

Kin ChunSeong: Bu çok önemli bir sorudur. Cheondogyo'da din adamı ya da mensuplar arasında hiçbir fark yoktur. Budizm'de de Hristiyanlarda da Yahudilerde de özellikle Tanrı ile bağlantı kuran din adamı bulunmaktadır. Keşiş ya da rahip gibi. Cheondogyo'da böyle bir kavram yoktur. Bugünkü ibadeti yöneten kişi haftaya normal mensupların olduğu yerde oturuyor olabilir. Ben de aynı şekilde haftaya kürsüye çıkıp ibadeti sürdürebilirim.

Kim HoSeong: Bunu yapacak kişiler oy kullanılarak seçilmektedir.

Kim ChunSeong: Elbette özel dersler almış insanlar yapar, herhangi bir insan çıkıp ibadeti sürdüremez ancak isteyenler dersleri alarak kurul tarafından seçilebilir. İbadeti sürdürenlerin giydiği kıyafete "dobok" denir. Bu kıyafet giyildiğinde göreve başlanır ve ibadet bitirilerek çıkarıldığında normal bir mensuba dönülür.

Kim HoSeong: Kurul tarafından bu işi yapabilecek birkaç kişi oy ile seçilmektedir ve onların arasında da sıra ile ibadet sürdürülmektedir. Bununla beraber din adamı ve normal mensup diye bir ayırım yoktur.

22) Choi Je U 5 Nisan 1860 yılında "MuGeukDaeDo"yu elde ettiğini söylemiştir.

Bu kavramı biraz açıklayabilir misiniz?

Ki HoSeong: "Mugeuk" "kaynak, kök" anlamına gelmektedir. Kainattaki bütün varlığın kökü "Mugeuk"tır. Choi Je U bunu anladığını ifade etmektedir. "Daedo" kavramı ise "büyük yol" demektir. Choi Je U, bu kâinatın oluşup şimdiye kadar gelmesinin kökünde ve her yerde Tanrı'nın bulunup bizim içimizde de olduğunu anlayarak oradan da ShiCheonCu felsefesini çıkarmıştır. Bu ise "MuGeukDaeDo"dur.

23) "YeongBu" kavramını açıklayabilir misiniz?

Kim HoSeong: Suun Daeshinsa Cheondogyo'nun "Gunguel" sembolü gibi birkaç resmi Tanrı tarafından almıştır. Tanrı bunları hasta insanlara vermesini

istemmiş ve ilk önce de Choi Je U'nun kendisinin denemesini eğer iyileşirse diğer insanlara da vermesini emretmiştir. İlk çizdiği resmin ne şekilde olduğu belli değildir. Onu fırça ile yazmıştır ve yakarak su ile karıştırıp içtiğinde gerçekten iyileşmiştir. Şaşırarak kendi çocuğu ve karısına da denetmiş ve onlar da iyileşmiştir. Artık gerçek olduğuna emin olduktan sonra aynı mahallede yaşadığı fakir insanlar hastalandığı zaman onlara gidip “Yeongbu”yu verdiği zaman iyileşmişlerdir. İnsanlar şaşırmış ve daha çok kişi denemek istemiştir fakat bazı kişilerde etkili olmamıştır. Sonradan fark etmişlerdir ki ilaç olan “Yeongbu” değildir. Hastanın iyileşip iyileşmeyeceği Tanrı'nın isteği ile olmuştur. Yani zaten “Yeongbu” Tanrı tarafından verildiği için Tanrı'nın onu kullanan kişinin Tanrı'ya ne kadar inandığı, nasıl güzel yaşadığına göre karar verip iyileştirdiğine inanılmaya başlanmıştır. Bunu da insanlara anlatarak hakikati anlamalarının ne kadar önemli olduğunu vurgulamışlardır. Ancak son zamanlarda teknolojinin çok gelişmesiyle beraber hastalandığımız zaman hemen hastaneye gidip tedavi olabiliyoruz. Artık ihtiyaç duymadığımız için “Yeongbu”yu kullanmıyoruz.

Kim ChunSeong: “Yeongbu” kelimesi ruhun resmidir. Resim olduğu için insanlar onu muska diye düşünüp yanlış anlayabilirler. Ama “Shicheonju” felsefesinin, bütün varlıkların içinde Tanrı'nın olmasının resme dökülmüş hali “Yeongbu”dur. Ruh şekilsizdir şekli olmayan ruhun şekil almış hali ise “Yeongbu”dur. Kâinatın kaynağının, canlıların kökeninin resim olarak ifadesidir. Hastaların “Yeongbu”yu içerek iyileşmesi ise onun canlıların kaynağı olması hasebiyledir.

Kim HoSeong: Tanrı'yı anlayanlar ancak “Yeongbu”yu alabilir. Herhangi bir insana verilmez. İman etmeyenlere verilip iyileşmeleri gibi bir durum söz konusu değildir. “Yeongbu”nun şekilleri ise çok çeşitlidir. Bazen harf şeklinde bazen kelime şeklinde olabilmektedir.

24) Cheondogyo'nun bayramları var mıdır?

Kim HoSeong: Evet, Cheondogyo'ya ait dört önemli gün bulunmaktadır. İlki Choi Je U'nun öğretiyi aldığı zaman olan 5 Nisan'dır. Bu güne

“CheonilGinyeomil” adı verilmektedir. “Cheon” “gökyüzü”, “il” “gün”, “ginyeomil” ise “kutsal gün, bayram” demektir. Yol, öğreti öğrenilmiştir ve artık bunu insanlara aktarmak lazımdır. İkinci bayram, ikinci din liderine din liderliğinin verildiği gün olan “CiilGinyeomil”dir. “Ci” “yeryüzü” anlamına gelir. Bu bayramın tarihi ise 14 Ağustos’tur. 24 Aralık’ta bulunan üçüncü bayram ise üçüncü din liderine din liderliğinin aktarıldığı gün olan “İnilGinyeomil”dir. “İn” “insan” demektir. Dördüncü din liderine dini liderlik görevinin verildiği 18 Ocak gününe ise “DoilGinyeomil” adı verilmektedir. “Do” “yol, eğitim, öğretim” anlamlarına gelmektedir. Bütün bayramlarda Cheondogyo ibadethanelerinde kutlama törenleri gerçekleştirilmektedir.

25) Cheondogyo’nun kaç tane tapınağı bulunmaktadır?

Kim ChunSeong: Kore’de 281 adet tapınağımız bulunmaktadır.

26) Cheondogyo’da kutsal mekanlar ziyaret edilir mi?

Kim ChunSeong: Evet, gidiyoruz ancak özel günlerde ya da topluca değil. İstedığımız zaman gidiyoruz ve bu konuda herhangi bir zorunluluk yoktur.

27) Son olarak “Temiz su” anlamına gelen ve ibadetlerde önemli bir yeri olan “Cheongsu” kime sunulmaktadır?

Kim ChunSeong: Tanrı’ya sunulmaktadır.

Kim HoSeong: Tanrı bizim içimizdedir ama şekil olarak mevcut olmadığı için sembol olarak koyuyoruz. Kore kültüründe su bütün varlığın kaynağıdır. Tanrı’nın sembolü olarak bütün ibadet ve törenlerin başlangıcında Cheongsu’yu koyarak ibadete devam ediyoruz.

EK 3: 4 AĞUSTOS 2019 Tarihinde Won Budizmi Seul Şubesi'nde Çektiğimiz Bazı Fotoğraflar

RESİM 1: Won Budizmi'nde Yapılan Pazar İbadetinden Bir Görünüm.

RESİM 2: Won Budizmi Pazar İbadetinde Din Görevlisi Konuşma Yaparken Çekilen Bir Görünüm.

RESİM 3: Won Budizmi Seul Şubesi'nde Şube Müdürü Olan Sayın Han DeokCheon ile Yaptığımız Röportajından Arkasından Çekilen Bir Fotoğraf.

RESİM 4: Won Budizmi İbadet Salonundan Bir Görünüm.

RESİM 5: Won Budizmi İbadet Salonundan Farklı Bir Görünüm.

RESİM 6: Won Budizmi İbadet Salonunda Bulunan Nihai Hakikati Temsil Eden Daire Şeklindeki Sembol İl Won Sang, Tütsüler, Mumlar, Çiçekler ve İbadet Esnasında Budizm’de de Kullanılıyor Olan Enstrümanların da Olduğu Bir Görünüm.

RESİM 7: Won Budizmi Seul Şubesi'nin İçerisinden Bir Görünüm.

RESİM 8: Won Budizmi Meditasyon Salonundan Bir Görünüm.

EK 4: 11 AĞUSTOS 2019 Tarihinde Cheondogyo Merkez Tapınağı'nda Çektiğimiz Bazı Fotoğraflar

RESİM 1: Cheondogyo Pazar Günü İbadetinde Müntesiplerden Bir Kişinin Konuşma Yaptığı Esnadaki İbadet Salonundan Bir Görünüm.

RESİM 2: Cheondogyo Pazar Günü İbadetinde Koronun ve Onlara Katılan Cemaatin İlahi Söylediği Andan Bir Görünüm.

RESİM 3: Cheondogyo İbadet Salonundan Bir Görünüm.

RESİM 4: Cheondogyo İbadet Salonunda İbadet Esnasında Konuşmaların Yapıldığı Kürsünün Bulunduğu Bir Görünüm.

RESİM 5: Cheondogyo Sembolünün Yer Aldığı Bir Görünüm.

RESİM 6: Cheongdo Merkez Tapınağı'nın İçerisinden Bir Görünüm.

RESİM 7: Cheongdo Merkez Tapınağı'nın İçerisinden Farklı Bir Görünüm.

RESİM 8: Cheondogyo Merkez Tapınağı Ziyaretçi Defterini Doldurduğum Sayfadan Bir Görünüm.

RESİM 9: Cheondogyo Merkez Tapınağı'nın Dışarıdan Bir Görünümü.

RESİM 10: Cheondogyo Merkez Tapınağı'nda Cheondogyo Tanıtım Görevlisi Sayın Kim HoSeong ve Prof. Dr. Kim ChunSeong ile Yaptığımız Röportajın Ardından Çekilen Bir Fotoğraf.

EK 5: 23 TEMMUZ 2019 Tarihinde Cheondogyo Busan Şehri Şubesi'ne Yaptığımız Gezi Esnasında Çekilen Bazı Fotoğraflar

RESİM 1: Cheondogyo Busan Şehri Şubesi'nin İçerisinden Bir Görünüm.

RESİM 2: Cheondogyo Busan Şehri Şubesi İbadet Salonuna Giriş Kapısından Bir Görünüm.

RESİM 3: Cheondogyo Busan Şehri Şubesi İbadet Salonundan Bir Görünüm.

RESİM 4: Cheondogyo İbadet Salonunda Bulunan Cheondogyo Sembolü ve “Temiz Su” Anlamına Gelen “Cheongsu”nun da Karelere Yansıdığı Bir Görünüm.

RESİM 5: Cheondogyo Busan Şehri Şubesi İçerisinden Başka Bir Görünüm.

RESİM 6: Sol Taraftan Sırasıyla Cheondogyo Kurucusu Choe Je U ve Ondan Sonra Başa Geçen İkinci, Üçüncü, Dördüncü Din Adamlarının Resimlerinin Yer Aldığı Bir Görünüm.

RESİM 7: Cheondogyo Busan Şehri Şubesi Kafeterya ve Çalışma Alanı Olarak Kullanılan Salondan Bir Görünüm.